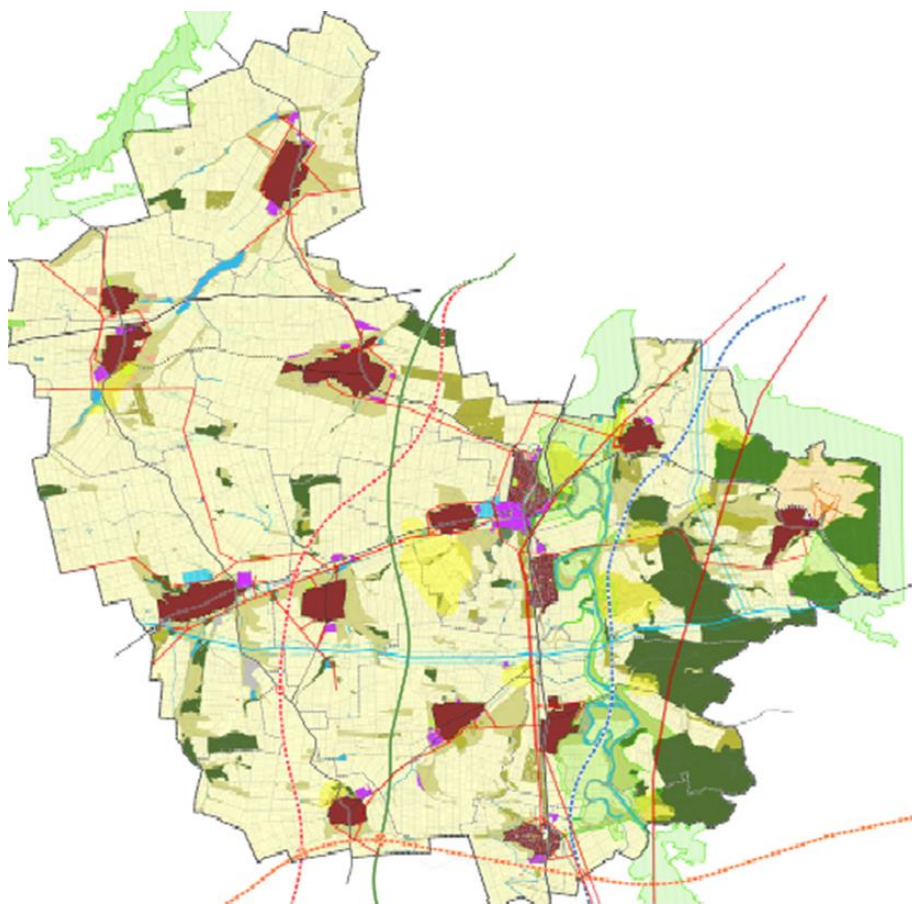

**Общ устройствен план на община Полски
Тръмбеш
предварителен проект**

**гр. София
2016 г.**

ВЪЗЛОЖИТЕЛ: Община Полски Тръмбеш

ОБЕКТ: Общ устройствен план на община Полски Тръмбеш

ФАЗА: Предварителен проект

ИЗПЪЛНИТЕЛЕН ДИРЕКТОР:

ПРОФ. Д-Р АРХ. В. ТРОЕВА

РЪКОВОДИТЕЛ:

арх. ИВАН ДИМЧЕВ

АВТОРСКИ КОЛЕКТИВ

арх. Иван Димчев	Ръководител екип
арх. Детелина Тотева	Недвижимо културно наследство
урб. Милен Колев	Културно наследство
ст.н.с.ик. Стойко Дошеков	Икономически анализи и прогнози
ик. Вероника Иванова	Социално-демографски анализи и прогнози
екол. Емил Никитов	Околна среда и екологични условия
инж. Стоян Букиков	Транспортна инфраструктура
инж. Светла Василева	Енергийна система и съобщения
инж. Гергана Стефанова	ВиК инфраструктура
инж. Надежда Ярловска	ГИС
инж. Илиана Антова	ГИС

	Съдържание	Стр.
1.	Общи условия	6
1.1.	Възлагане	6
1.2.	Цели и задачи на разработката	6
1.3.	Кратка историческа справка	7
2.	Обща характеристика на област Велико Търново, регионални условия и връзки. Характеристика на община Полски Тръмбеш	16
2.1.	Представяне на Област Велико Търново	16
2.2.	Полски Тръмбеш и мястото му в осите на урбанизация	16
2.3.	Общи сведения за общината	18
3.	Природен комплекс и екологична обстановка	20
3.1.	Релеф	20
3.2.	Хидроложка характеристика	20
3.3.	Полезни изкопаеми	20
3.4.	Инженерна характеристика	21
3.5.	Климат	22
3.6.	Околна среда	25
4.	Демографска характеристика – количествени и качествени аспекти	33
4.1.	Динамика в движение на населението	33
5.	Социална инфраструктура и услуги	45
5.1.	Образование	45
5.2.	Здравеопазване	47
5.3.	Социални грижи	47
5.4.	Култура	47
5.5.	Спорт	48
5.6.	Институционална инфраструктура	49
5.7.	Пазарна инфраструктура	49
5.8.	Туристическа инфраструктура	49
6.	Обитаване и жилищен фонд	50
7.	Културно наследство	57
7.1.	Нематериално културно наследство	57
7.2.	Материално движимо културно наследство	60
7.3.	Материално недвижимо културно наследство	61
7.4.	Нормативи за устройство на защитените територии за недвижимо културно наследство по реда на ЗКН	69
7.5.	Специфични устройствени режими и предписания за опазване	69
7.6.	Концепция за социализация	71
8.	Анализ на състоянието на икономическата база на община Полски Тръмбеш	75
9.	Урбанистична концепция	87
10.	Транспортна система	92
11.	Инженерна инфраструктура	97
11.1.	Водоснабдяване и канализация	97
11.2.	Електроснабдяване	110
11.3.	Газоснабдяване	115
12.	Ландшафт и озеленяване	117

13.	Правила и нормативи за прилагане на ОУП на община Полски Тръмбеш	123
	Приложения	126

1. Общи условия

1.1 Възлагане

Общият устройствен план на община Полски Тръмбеш е възложен за изпълнение на колектив от НЦТР ЕАД с ръководител арх. Иван Димчев, след спечелена обществена поръчка. Целта на създаването на ОУП на общината е да се отговори на потребностите – социални и икономически, а и да се отчите информацията от изработената карта на възстановената собственост на земите.

Работата по етап “предварителен проект” е изпълнена в съответствие с изискванията на договора и заданието за изработването на ОУП.

При работата е ползвана предоставена информация, мнения и препоръки от специалисти в дирекции, отдели и сектори на общинската администрация на община Полски Тръмбеш, представители на експлоатационни дружества, ведомства, бизнеса и граждани, споделени на организирани срещи.

1.2 Цели и задачи на разработката

Рамковата цел на новия Общ устройствен план на общината е да предложи адекватен и съвременен пространствен модел за развитие на града, както и да формулира подходяща политика и нормативни рамки за неговата реализация.

В обхвата на тази цел, подцелите се формулират като:

- Обвързване на развитието на общината с факторите от регионално, национално и над национално ниво.
- Оптимизиране на функционалната структура на общината спрямо съвременните социално-икономически и демографски процеси.
- Оптимизиране на начините и режимите на земеползване в градската и крайградската територия.
- Оптимизиране на пространственото и функционално развитие на различните подсистеми на общинския организъм и взаимодействието между тях.
- Планиране на такива структурни и функционални преобразувания, които да направят общинския организъм адекватен на съвременните социално-икономически, културни и технологични промени и процеси.
- Изявяване на пространствените потенциали и екологичните рамки за устойчиво развитие на общината.
- Създаване на предпоставки и условия за ефективно управление на градското развитие.

- В същото време планът трябва да осигури възможно най-добър баланс между частните и обществените интереси, при равнопоставяне на различните видове собственост.

1.3 Кратка историческа справка

Предвид това, че няма краеведско или историческо изследване за територията на общината като цяло е представена кратка историческа справка за населените места, за които има сведения.

За пръв път селището е споменато в османските регистри през 1430 г. с името Полски Тръмбеш. Назовава се с още няколко имена, но във всички има именния термин Тръмбеш. А самата дума „тръмбеш“ е от старославянски „тръмбѣ“, което означава подготовка на земята преди оран, т.е. почистването ѝ от треви, храсти, стебла и прочие. Към 1865 г. то имало 40-50 български и турски къщи – почти по равно от двете народности. При първото преброяване на населението през 1880 г. жителите са 521.

Дълги години селището било малко по размери с незначително по брой население.

Прекарването през 1900 г. на ж. п. линия Русе – Горна Оряховица е дало тласък за по-бързо икономическо развитие на района. Гарата била открита официално през 1901 г. През 1911 г. вече в селото е утвърден ежеседмичен пазар, който съществува и до днес и е много оживен, поради подчертано средищния характер на селището.

След Първата световна война възникват редица предприятия, главно с преработвателен характер на селскостопански стоки, които носят бърза и лесна печалба.

От 1929 г. селото е електрифицирано и в него вече работят мелница, керамична фабрика, маслoбойна фабрика, консервна фабрика и ремонтна работилница.

Полски Тръмбеш се развива и като център за изкупуване и преработка на селскостопански произведения от богатия район.

Предприемчивият дух на местното население и наличието на удобни железопътни и шосейни връзки със селищата на съседните общини спомагат за бързото развитие на хранително-вкусова и машиностроителна промишленост, които от своя страна са предпоставка за нарастване на населението и обявяването на Полски Тръмбеш за град през 1964 г.

село Вързулица

В миналото селото е било далеч по-голямо от сега като по възрастни хора си спомнят, че е достигало до 800-1000 души. В годините се свива до сегашните 135 жители.

Около 1950 година се открива и селското училище, което обаче работи много кратко преди да затвори поради малкия брой ученици.

В землището на селото са регистрирани два антични археологически обекта. Единият е в м. Клиселика (Черковището). Вторият обект е в м. Калето. Късноантичната крепост „Асара“/”Хасара“ се намира в едноименната местност, на 3.3 km западно по права линия от центъра на село Вързулица. Построена е на височина, доминираща над околността с отлична видимост във всички посоки.

Данни за селище от времето на Второто българско царство няма. Няма археологически материали от землището и от периода XV XIX в. Очевидно е, че въпросното от данъчния регистър XVII в. селище Вързил е в чертите на днешното с. Вързулица. Несъмнено то възниква в годините на робството, след като не е известно по данъчните регистри от XV в. Предполага се, че старото село е в дворовете около днешния център и по на изток. По-късно там идват преселници и от други съседни селища и то се разраства по протежението на селското дере.

село Обединение

Село Обединение е образувано от селата **Мекиш** и **Тенча** през 1941 г. От 1941 г. до 1948 г. носи името Княз-Симеоново.

В местностите „Трите могили“ и „Селище“ има останки от римски селища. В района на селото са намерени римски надгробен паметник и светилище на Артемида.

Сведения за бившето село Мекиш под същото име има в турски регистри от 1430 г., 1579 г. и 1695 г. Сведения за бившето село Тенча под имената Тендже, Тенча има в турски регистри от 1430 г. и 1585 г.

Към 1936 г. село Мекиш е наброявало 1738 жители, а село Тенча – 1938 жители. Към 15 март 2014 г. село Обединение наброява 756 жители по настоящ адрес.

село Иванча

Иванча е старо селище. В турските регистри от 1430 г., 1585 г. и 1618 г. се среща под имената *Йованджа* и *Йованча*.

Първото училище в селото е открито непосредствено след Освобождението през 1878 г. Читалището "Просвета" е основано през 1896 г. През 1844 г. е построена черквата „Св. Георги“.

Село Каранци

Историческите данни сочат, че именно оттук е вървял старият римски път от античния град Нове за Марцианопол, Никополис ад Иструм, Сексагинта Приста и Каранци е бил кръстопътят на пътищата. Има останки от римския път във всички посоки на землището на селото. Каранци е селище, основано от даките. Има интересни могили в района. Около селището е имало укрепено градище.

Каранци е неразривно свързано с историята на гр. Бяла и Чèрвен и с гората между тях. Говори се за прабългарски артефакти, а и преводът от турски на името на селото говори за автентичност на долу изказаната теза за хората и името Каранци - от превода се разбира "черни хора", а с тази дума са означавани каракачаните (гр. *σαρακατσάνος* - саракацанос) - гръцкоговорещи номадски овчари, основно живеещи в планините Пинд, Гърция и Източна Стара планина, България.

Антон Стефанов е първият, който макар и да бърка гръцкото название, отбелязва тройното наименование на селището на български, турски и гръцки, запазило се и до края на XIX в. От неговите думи може да се направи заключение, че той е бил наясно със смесения етнически характер на населението и че въпреки процесите на асимилация споменът за албанския произход на първите заселници е бил още жив. Ако се върнем на случая с албанците католици в Копиловци, ще видим, че във втората половина на XVII в. те били до голяма степен българизирани, но са пазели спомен за миналото.

В Каранци части от църковните служби са били на български, на български се е преподавало в местното училище.

село Климентово

Първото име на селото е Мишуклии. По своя собствена инициатива будното население на село Мишуклии (Климентово) начело със своя духовен пастир свещеник Икономов, с подкрепата на селските първенци и старейшини през есента на 1864 година започва изкопите на бъдещата църква върху терен от два декара в централната част на селото. Съгласно тогавашните разпоредби на Високата порта всички църкви задължително се вкопават с няколко стъпала в земята с оглед храмът да не бъде по-висок от джамията в населеното място. Понеже ферманът, с който се разрешава строеж на църквата, не бил получен, а изкопите се извършвали доста бързо и с голям ентузиазъм, това започнало да дразни местните турски управници, като под натиска на турското население, най-вече на богатите аги, било разпоредено те да бъдат заринати. Дългоочакваният ферман пристигнал през 1865 година и работата била възобновена. За една година църквата е била изградена само от камък, обработен предварително за зидария с длетото и канарския чук. И най-бедните селяни са правели дарения. Тези, които са нямали парични средства, даряват жито или царевица. Всички богослужебни книги, с които разполага църквата, са дарения от българи, някои от които са живеели в чужбина, предимно във Влашко. Един от тези дарители е Ангелаки Канович. Предполага се, че коренът му е от Полскотръмбешкия край. Живее в гр. Браила, занимавайки се с търговска дейност. Същият, когато научава, че църквата в село Мишуклии е построена, през 1872 година дарява 28 различни богослужебни книги за църковния храм.

Сегашното си име - **Климентово**, селото получава на 14 август 1934 г., когато е назовано на Свети Климент Охридски.

село Орловец

През 1993 г., след проведени археологични разкопки в местността “Ада-кузу” на с. Орловец, е намерено селище от VII – VI хил. пр.н.е., обитавано през най-ранния, средния и късния неолит, открити са вкопани жилища, пещи, глинени оръдия на труда и посуда. Кулминацията на разкопките е човешки скелет (хокер), погребан през средния неолит. На дъното на керамична купа е открито най-старото изображение на пентаграм в света. Резултатите от проучването на тези разкопки са публикувани в книгата на д-р Петър Станев "Орловец – неолитен комплекс". В околностите на селото има пет могили с височина до 10 метра, и до 20 метра диаметър в основата. Предполага се, че това са обекти, останали от периода на римското владичество по нашите земи и са имали военно предназначение като наблюдателни постове. При ясно време от тях се открива прекрасна гледка към град Бяла и река Дунав. За посетителите заселници в областта около селото говорят останките от шест стари селища, открити в землището на село Орловец. Първото е Папазюртлук. Намира на около 3 километра, югозападно от днешното село. По наименованието, което получила и цялата местност, личи, че то е било село на българи християни и турците го нарекли “Попско село”. Местните жители са съхранили предания, в които се твърди, че то е съществувало още преди турските нашествия на Балканския полуостров. Преданията се подкрепят от факта, че в близост до селото е имало манастир, чиито зидове личат и сега, обрасли с трева сред старата гора. Преданията говорят, че селото и манастирът са разрушени от турците. Предполага се, че е извършено при помохамеданчването на българското население. Други следи от старо селище има в местността “Чанаджика” – на около 1 км северно от с. Орловец. Там и сега могат да се намерят останки от глинени предмети. През 1928 година, при извършване на канализационни работи за водоснабдяването на селото е разкопана една могила. В нея са разкрити останки от пещи. Предполага се, че в тях са изпичали глинени съдове, които се намират в изобилие наоколо. В местността “Ескиюртлук” също са открити останки от глинени съдове и древни оръдия на труда. Подобни следи от минал живот са намерени и в местността “Ениюртлук” – на около 3 км западно от Орловец. Старо селище е имало и в местността “Землището” на 3 км югоизточно от селото. Сега тя е покрита с гора. На около 3 км западно от село Орловец, по дола към село Раданово, се намира местността “Юренджик”.

Построеното там село е просъществувало до 1730 г. и останките от него са най-добре запазени. По него време из нашия край се появила чума, която вероятно е причината за напускането на селото.

Данните, с които разполагаме относно възникването на сегашното село, сочат, че когато върлувала чумата, жителите на село Юренджик се разбягали и се заселили

в горите на посочените места. До неотдавна там имало следи от временни жилища от типа на землянките. По това време в цялата турска империя върлували различни разбойнически банди като кърджалии, даалии, еничари и други. На преживелите бедствието не останало нищо друго, освен да се съберат в по-голямо селище, за да могат да се защитават по-успешно от нападенията. Така постепенно хората се съсредоточили на мястото, където е днешното село. Това вероятно е станало към 1735 г. Изборът на мястото се оказва много сполучлив, като се имат предвид природно-икономическите условия. По онова време местните селяни се занимавали основно с животновъдство, дърводобив и по-малко със земеделие. Първоначално селото е заемало дола около сегашното училище. Мястото е запазено между двата хълма от ветровете, предлага достатъчно изворна вода, в близост е до горите и е на равно място. Впоследствие селото се разраства и заема и двата хълма. По този начин се оформят двете махали – Горна и Долна, с граница Рашковото дере. Горната е с източно изложение, южно от сегашното училище, наречена още Българската махала. Долната махала е с южно изложение – тя е Турската махала. През 1920 г., когато се застроява и Баладжилъка, се образува и трета махала, наречена Новата махала. Първите заселници са били турци и те са дали турски наименования на селището и местностите. Селото са нарекли Ердованлий. Не се знае как точно турците са писали и изговаряли името му. Според едни твърдения в турски документи е било записано Ердуганлий /Ран изгрев/, а според други източници – Ергованлий /Люляка/. Стари хора, живели по времето на робството, твърждали, че те са го нарекли “Ердованлъ”, което в превод означава “Място, където гнездят орлите”. Действително някои хора са разказвали, че в Горната махала са гнездели множество орли, а и сега някои го наричат Мешелик махала. През 1934 г., когато се преименували селищата с турски наименования, селото получило новото име Изгрев. Сегашното си име - Орловец, т.е. превода на турското Ердованлъ, получава през 1950 г.

село Павел

Една от легендите разказва за дядо Павел, който би могъл да е дал името на селото през 17 или 18 век. В началото на 20 век (1913-20) в селото идват бежанци от Южна Тракия (предимно от село Търново, Узункьоприйскоднес в Турция) и се заселват в покрайнините. В периода 1941–1944 г. селото е засегнато от драматични събития, училището е превърнато от жандармерията в затвор, има много жертви сред населението, които са екзекутирани, без съд и присъда на различни места край селото, по заповед на полицейския началник Конов. След 1945 г. се провежда колективизация. По-късно освен ТКЗС в селото има и цех за производство на стоки за бита. В центъра на селото има паметник на участниците в антифашистката съпротива (скулптор Николай Владов—Шмиргела) и паметник на загиналите във войните на България. Край селото има и паметник на руския хирург

Пирогов, тъй като в района се е намирал най-големият полски лазарет по време на войната 1877-78 г.

село Петко Каравелово

В миналото селото е било турско селище известно като Одаите. Разположено на важния за търговските кервани път от гр. Габрово и гр. Велико Търново за гр. Свищов и гр. Русе в селото са съществували няколко хана (гостоприемници). Оттук идва и името на селото, от турската дума одая - стая, гостоприемница. Ханджийството процъфтява и след Освобождението. Преустановява се след откриването на ж.п. линията Русе-Горна Оряховица. По време на Освобождението по-голямата част от турското население заминава с отстъпващите турски войски и след подписването на мирния договор с Турция се завръщат и започват да разпродават имотите си. От този период започва заселването на българи в селото. Първите заселници са били от съседното с. Полски Сеновец, а след това и от селата Михалци, Дичин, Ресен, Сергювци (сега част от с. Първомайци, общ. Г. Оряховица), Вишовград и няколко семейства балканджии. За да се преодолее нуждата от земя, се е прибягнало до изкореняване на гори по източния бряг на р. Янтра. Главен поминък на населението били земеделието и скотовъдството. Повече от половината имоти на селото са се намирали на изток от р. Янтра, което наложило през 1926 - 1928 г. да се построи каменен мост над реката. През януари 1943 г. селото се преименува на Петко Каравелово, през 1951 г. на Сашево, през 1992 г. отново на Петко Каравелово.

село Полски Сеновец

Като селище е известно от римско време. Местните жители са били популярни като добри скотовъдци, грижещи се за конете на римляните, пребиваващи в известния за времето си Никополис ад Иструм (6 км на юг от Полски Сеновец). Смята се, че от това са се възползвали и прабългарите векове по-късно. От растящата край местната река буйна трева идва и името Сеновец, което в края на 19 век приема и Полски, за да се различава от други със същото име. В землището на населеното място са открити няколко могили.

Първите сведения за създаването на Полски Сеновец като българско селище са от XV век. Името на селото се среща в архивните документи като Осяновец, Сеновац. В Табак махала са намерени останки от християнски гробища и артефакти от българския бит. В землището на селото и околните населени места е известно, че през средата на този век по тези земи са съществували български махали. За поминъка на първите сеновчани може да се каже, че е бил в областите на грънчарството, земеделието и животновъдството.

Българите, които живеели в селото, били подчинени на османската власт, но пазели ревностно своята история, култура и духовност. По първи сведения през XVI век населението на селото е било приблизително 800 – 900 души. Предполага се, че в

Табак махала е построена и първата православна църква. На север от Табак махала се е намирала част от селото, в която живеели османски турци. Селото е известно с това, че населението му е било защитено с ферман от местен паша, но жителите му са били във вражда с тези от съседното изцяло турско село Одаите (дн. Петко Каравелово), които са нямали право да стъпват в Сеновец. Смята се, че местните са се грижили за добитъка на местните големци в замяна на ненамеса в делата на жителите му. Османските турци се изселват от Полски Сеновец към средата на XIX век. Въпреки трудните времена на османско владичество, сеновчани запазват корените си и взимат участие в организационни дейности свързани с борбата за освобождение на България.

До Освобождението, беят на селото е имал няколко чифлика. 12 храбри българи от Полски Сеновец са подготвени и изпратени в Бяла Черква, за участие в Априлското въстание. Сеновчаните като Цани Гечков работят в Румъния и други страни като строители, градинари и земеделци. Освен средствата, които носят в хазната българите снабдяват борците за свобода в селото с пушки, пистолети и барут. След Освобождението селската община се помещава в механата (дюкянът) на турския бей, изселил се от селото. През месец юни 1877 тържествено е посрещната част от освободителната руска войска.

В новоосвободена България десетки сеновчани взимат участие в Българо-сръбската война и борбите за обединение на България.

село Раданово

За пръв път с днешното си наименование село Раданово се споменава в османските регистри през 1618 година. Фактите и преданията, обаче, сочат за една приемственост с различни по вид поселения от Античността до наши дни. В района, като част от общата етнокултурна картина в Северна България, се преплитат много култури и цивилизации. В местности като „Градище“, „Бели бряг“, „Кутра“, „Манастира“ и други се откриват артефакти като стрели, върхове на копия, сечива, накити и монети от различни епохи. Можем да смятаме, че крепостта „Кутра“ функционира от тракийско време, чак до отхвърлянето на турската власт. Тя е важен опорно – наблюдателен пункт, защитен западно от река Янтра. Оформения защитен комплекс е природно защитен, доукрепен и свързан с възвишенията на изток от него, наречени „Вишиш“. По време на римското владичество тук е преден пост на град Никополис ад Иструм и държи главния път за важните тогава дунавски крепости Нове, Ятрус и Сексагинта Приста. Именно тук, в коритото на р. Янтра, в началото на XX век е намерена бронзова глава с човешки ръст на император Гордиан III (В момента се съхранява в НАМ).

Около и във селото общо досега са открити поне две тракийски предримски погребения. Има и римски могили.

Римската власт тук е установена около 46 г.сл.хр. след кръвопролитни сражения с местните кробизи и е отхвърлена някъде към III в. след готските набези. По-късно е временно възстановена, вече под юрисдикцията на източноримските василевси, но както е известно, след установяването на българите по тези земи (VI – VII в.) тя е окончателно отхвърлена. Находки от това време са намерени в местността Таш тепе.

По време на османското владичество селото е с преобладаващо турско население. Голяма част от мъжете в селото били принудително отлъчвани в най-усилното за полска работа време, за да изпълняват царската си служба като войнугани, а жените и децата им оставали да се оправят със земя и добитък, както могат и доколкото могат. След Освобождението през 1878 г., на мястото на напускащите турци в Раданово се заселват българи, предимно от Балкана и Предбалкана, но има и бежанци от Македония и Сърбия.

село Стефан Стамболово

Вероятно селото е създадено преди 1650 г., от тогава са първите данни за поселение в тази местност. След Освобождението в селото се заселват много българи от Дряновския Балкан (Зая, Туркинча, Плачка, Марча, Длъгна, Гвоздейка, Пушево, Беляковец, Ганчовец; Робови от с. Каломен; някои родове пазят спомена за своето предишно мястоживеене във фамилията си - например Заевски са от село Зая, Густилски са от село Густиля). Първото име на селото е **Бидерлий** (начало на извор), другото по-познато име е **Градина**.

С указ № 283 от 3 юни 1893 г. то се преименува на Стефан Стамболово. Наименованието Градина получава на 19 февр. 1952 г. с указ № 72. През 1934 г. селското общинско управление се присъединява като кметско наместничество към община Полски Сеновец. От 1941 г. е отново самостоятелна община.

През 1995 г. село Градина се преименува отново на село *Стефан Стамболово* с Указ No 80/обн. 21.03.1995 г. (ДВ бр.30/1995г.). Днес с. Стефан Стамболово е кметско наместничество към община Полски Тръмбеш.

През есента на 1878 г. е построено първото училище, но то е било в края на селото (където в последствие е къщата на Недю Косев) и по-късно е преместено в къщата на Иван Бояджиев. След година част от децата учат в хана, където в последствие е къщата на Йордан Петров. Първото частно училище състоящо се от две стаи и маза е служило и за църква. Първ учител в селото е бил Никола Ангелов от с. Кантарджии, Дряновско (после преселил се в с. Обединение).

Следващото училище е довършено през 1890 г. Състояло се е от 3 класни стаи и една за учителите. Около 1908/1909 г. една от класните стаи се прегражда на две и по този начин всяко отделение има отделно помещение. През 1921/1922 г. когато се открива прогимназия, която до 1924/1925 г. е напълно развита. До 1928 г. се помещава в зданието на общинското управление и частни къщи, защото построените класни стаи

не стигат. Това налага през 1927 и 1928 г. да бъде построено ново училище. Състои се от 7 класни стаи, две канцеларии, една стая за прислугата, една за помагалата и две просторни коридори по един на етаж свързани с удобни камени стъпала. Училищния двор е ограден с масивна желязна ограда. Учители, които са работили в него са Райна Г. Пиперова от гр. Велико Търново, Димитър Ив. Добревски от с. Беляковец, Великотърновско, Веса Добрева от гр. Шумен, Борис Калев Петков, Кръстинка Колева и др., местни - Обрешко Пендашев, Цанко Недев Цанков, Мара Цанкова Цанкова.

Читалището в селото е основано 1896 г. от група учители с дарение на лични книги - Райна Пиперова, Димитър Иванов Добревски, Веса Добрева, Борис Калев, Обрешко Пендашев и Петър К. Пендашев.

село Страхилово

Преди да приеме името Страхилово, селото е носело последователно имената **Дисагевец** и **Хибиллий**. Първото българско училище в село Хибиллий (старото име на село Страхилово) се открило през месец декември 1860 г. чрез благородната инициатива на най-просветения тогава българин Досьо Колев. Училището било килийно и се издържало от учениците. Те донасяли дърва за отопление, плащали заплата на учителя си и го хранили. Учителят преподавал на всеки ученик отделно. Учениците не посещавали занятията редовно. Ходели на училище, когато нямали работа в къщи или когато учителят бил свободен.

През 1866 г. било построено ново училище, защото броят на учениците се увеличили и стаята, в която учили, станала тясна. Новопостроеното училище имало три класни стаи. Стените на сградата били от плет, измазан от глина. Училищната сграда била използвана и за други нужди. Най-голямата стая била използвана за класна стая и църква, средната - за общинска канцелария и третата - за работилница и квартира на учителя и писаря. По време на Освободителната война училището било затворено, но през 1879 г. отново отворено. През 1879 г. постъпил като учител Пано Недялков, който бил едновременно писар в общината и църковен певец. Той също учителствал само една година. През 1880 г. учениците се увеличили много - били разделени на 4 отделения, но две по две слети. През 1892 г. била построена нова училищна сграда, със зидани стени, която имала 4 класни стаи. Тази сграда е запазена и до днес.

2. Обща характеристика на област Велико Търново, регионални условия и връзки. Характеристика на община Полски Тръмбеш

2.1 Представяне на област Велико Търново

Област Велико Търново е разположена в централната част на Северна България и в западната част на Северен централен район. Територията ѝ е с площ 4 662,6 km² (4,2% от територията на страната). Областта е с изгодното транспортно-географско положение, което е фактор за отвореността ѝ към съседните области в страната. Принадлежността ѝ към Българското Дунавско крайбрежие също е благоприятен фактор за осъществяване на трансграничното сътрудничество с крайдунавските региони от поречието на р. Дунав.

Областта е част от Северен централен район от ниво 2, в който влизат и съседните области Русе, Габрово, Ловеч и Плевен, и е със следните административни граници:

- на север - Република Румъния;
- на юг - областите Сливен и Стара Загора;
- на изток - Русе и Търговище;
- на запад - област Силистра, Габрово, Ловеч и Плевен.

Място на общините в икономическия и социален профил на областта.

В трите най-големите общини на областта – Велико Търново, Горна Оряховица и Свищов са концентрирани преобладаващата част от икономическите дейности, квалифицираната работна сила структуриращи обекти на социалната и техническата инфраструктура. Към тези общини са ориентирани и основната част от инвестициите. Двата университетски центъра – градовете Велико Търново и Свищов са и с национални функции в сферата на висшето образование.

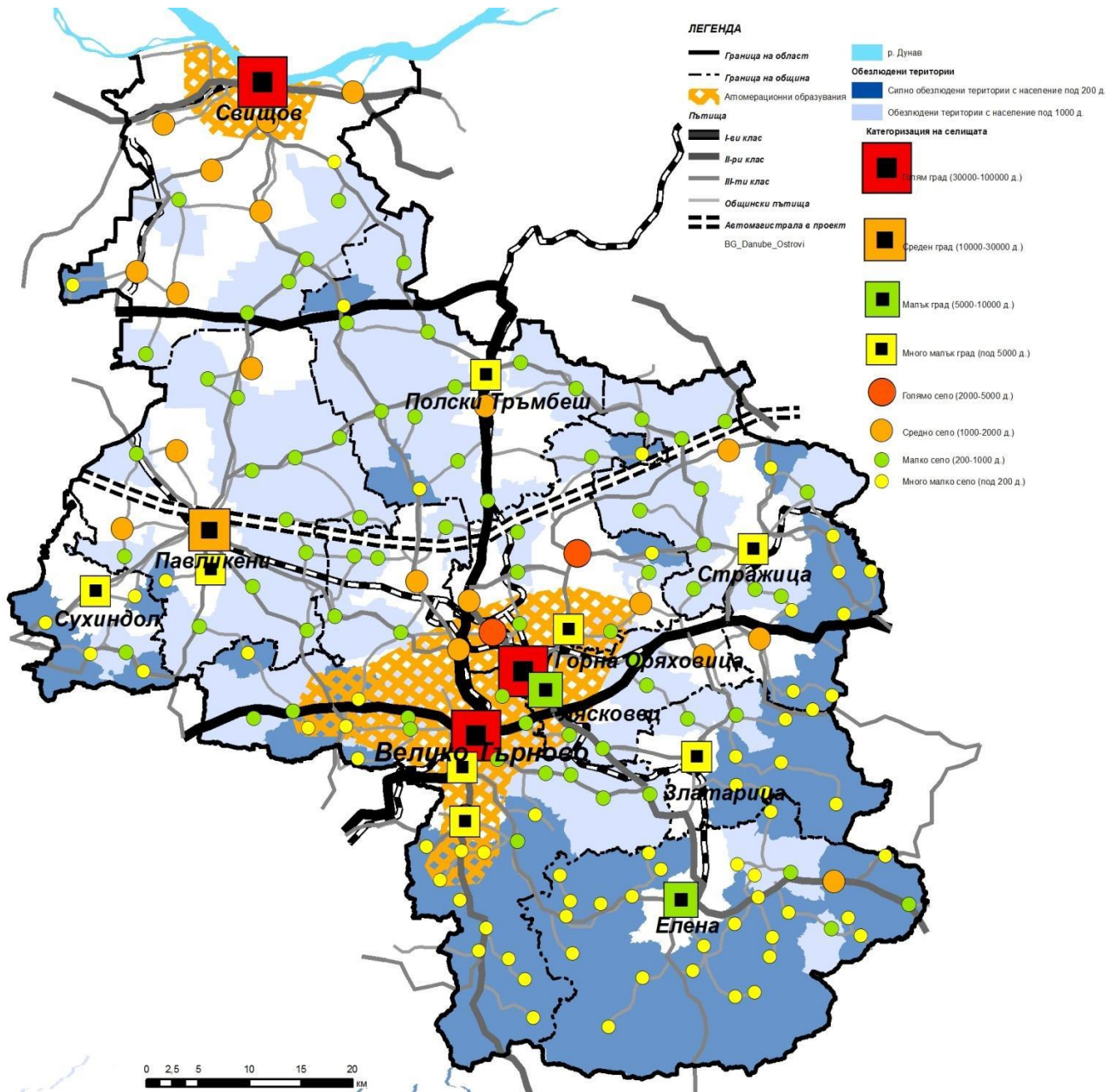
2.2 Полски Тръмбеш и мястото му в осите на урбанизация

Според категоризацията на центровете в България, заложена в НКПР, системата от полюси на растежа в областта се представя от следните йерархични нива:

- **Трето ниво - центрове с регионално значение** - За областта това са Велико Търново (който е определен с потенциал за развитие до второ ниво), Горна Оряховица и Свищов;
- **Четвърто ниво – с микрорегионално значение** – в територията на групи общини: За област Велико Търново това са Елена, Лясковец и Павликени;
- **Пето ниво – много малки градове и села, центрове на общини.** На територията на област Велико Търново това са Златарица, Полски Тръмбеш, Сухиндол и Стражица.

Фигура III - 1: Полкуси на растеж и градски агломерации

Източник: НКПР 2013-2025 и НСРР 2012-2022

Второстепенните оси на развитие на територията на областта се формират по транспортните направления на коридорите от трансевропейската транспортна мрежа и на други транспортни мрежи от национално значение:

- **Средна основна меридионална ос** – Русе – Велико Търново – Габрово - Стара Загора - Хасково - Кърджали - Маказа, част от общоевропейски транспортен коридор №9;
- **Северна основна паралелна ос** – София – Плевен – Русе и отклонението София – Ловеч – Велико Търново – Шумен – Варна (АМ „Хемус“);
- **Крайдунавска паралелна ос**, която свързва селищата по Дунавското крайбрежие;
- **Второстепенна ос** на развитие свързваща селищата Свищов и Велико Търново.

2.3 Общи сведения за общината

Община Полски Тръмбеш е разположена в Северна централна България и попада в обхвата на Северен централен район от ниво 2 (NUTS2), в област Велико Търново (NUTS3) и граничи със следните общини: на изток - Бяла и Стражица, на запад - Павликени, на север - Свищов, на юг - Велико Търново и Горна Оряховица.

Центърът на Община Полски Тръмбеш е разположен в долината на р. Янтра, върху лявата тераса на реката по нейното долно течение и отстои на 36 км северно от гр. В.Търново, на 45 км южно от гр. Свищов, на 35 км от гр. Павликени, на 33 км от гр. Г. Оряховица, на 22 км от гр. Бяла и на 40 км от гр. Стражица.

През територията на Общината минават главни комуникационни артерии: пътищата Русе - Велико Търново, Свищов - Велико Търново, Плевен - Русе и ЖП линията Русе - Горна Оряховица. Населените места са разположени на тези комуникационни артерии или в близост до тях. Местоположението на Общината определя мястото ѝ в националната инфраструктура: транспортна мрежа, енергийна система, и съобщителна мрежа. През нея преминават важни информационни връзки, магистрален оптичен кабел ЛОТ-2. Територията е пресечена от газопровод и в общината е разположена важна за газопреносната система компресорна станция.

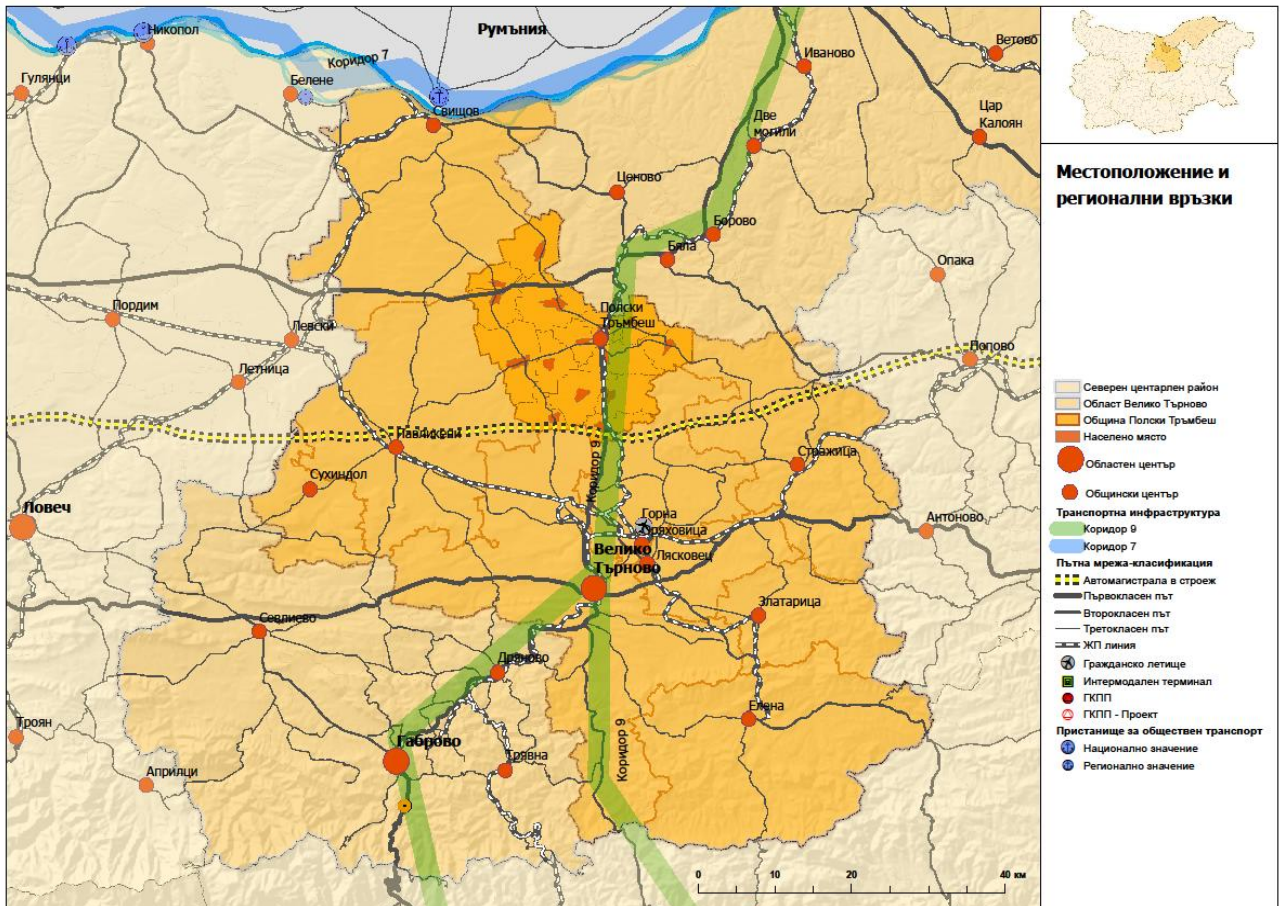
Територията на общината е 463,660 кв.км, тя заема 0,40% от територията на страната и 9,8% от Великотърновска област.

Разпределението на територията следното: селскостопански фонд – 391,4 кв.км, фонд населени места – 25,2 кв.км, горски фонд 38,7 кв.км., водни течения и площи - 6 кв.км, територии за транспорт – 2,3 кв.км.

Община Полски Тръмбеш

Общината обхваща един град и четиринадесет села: град Полски Тръмбеш и селата: Вързулица, Иванча, Каранци, Климентово, Куцина, Масларево, Обединение, Орловец, Павел, Петко Каравелово, Полски Сеновец, Раданово, Страхилово и Стефан Стамболово.

3. Природен комплекс и екологична обстановка

3.1 Релеф

Преобладаващият релеф на общината е равнинен. В източната част той преминава в хълмисто-равнинен. Територията ѝ изцяло попада в Дунавската равнина. Надморската височина варира от 30 до 360 метра. Източната част на общината, на изток от долината на река Янтра е заета от най-северните разклонения на ниските Драгановски височини с максимална височина от **369 m**, разположена южно от село Орловец. Останалата по-голяма, западна част е заета от хълмистите южни части на Средната Дунавска равнина, като северно от село Каранци, в долината на Янтра е най-ниската точка на общината – 34 m н.в. Особеностите на релефа са предпоставка за развитие на селскостопанска, промишлена, транспортно-съобщителна и комуникационна дейност.

3.2 Хидрогеоложка характеристика

Ограничените и недостатъчни водни ресурси на общината се състоят от повърхностно течащи и подпочвени води. Важно място заема р. Янтра с притока си р. Елия. По поречието ѝ са изградени помпени станции. Водосборният басейн на реката е 86 кв.км.

Голяма част от водния баланс на общината е осигурен от не напълно проучени подпочвени води. В общината има разкрити източници на дълбоко подпочвени минерални води с хипотермален произход / гр. Полски Тръмбеш и с. Обединение/. Температурата им се движи между 44°C и 47°C, а общата минерализация е 3,5 – 5,7 г. в литър вода. Проучванията показват, че водоносният хоризонт започва от 750 m, а дебитът на минералната вода е 50 – 60 л/сек. Алкалният характер на водата има престижен лечебно-профилактичен ефект и предимство за най-широкото оползотворяване. Лекарствените стойности на минералната вода имат много добра мотивация при редица заболявания на опорно-двигателния апарат, стомашно-чревни заболявания, екземи и други.

3.3 Полезни изкопаеми

Запасите от полезни изкопаеми са ограничени, няма открити залежи от подземни природни богатства. Единственият природен запас са откритите до общинския център залежи на доброкачествена мергелна глина.

В селата Каранци, Обединение и Полски Сеновец има разкрити кариери за добив на строителен камък, които към настоящия момент не се експлоатират.

Речното корито на р. Янтра е източник на инертни материали - чакъл и пясък, намиращи приложение в строителството.

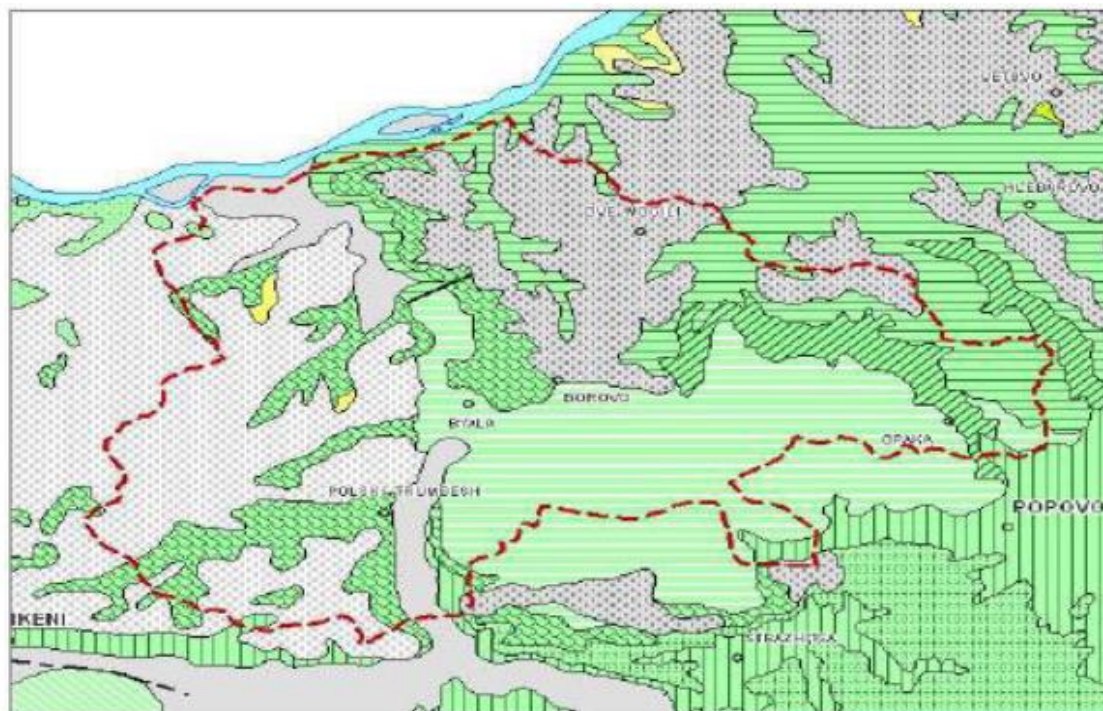
3.4 Инженерна геология и хидрогеология

Според геоложкия си строеж територията на общината попада в източните части на Мизийската платформа . Районът е изграден е от скалите на долната креда, неогена и кватернера, а тектонският стил на разглежданата част от платформата се характеризира с почти хоризонтални пластове.

Долна креда. Най-старите скали в района, които се разкриват на повърхността, се отнасят към кредната система, която тук е представена само от долнокредната си серия. Обособената и официално въведена като литостратиграфска единица Тръмбешката свита е представена от тънкослойни сивозелени мергели, на места по-песъчливи, прослоени незакономерно с варовити пясъчници.

Неоген. Неогенските материали имат малко площно разкритие в северната част на общината (между с. Ценово и гр. Полски Тръмбеш). Представени са от скалите на Белослатинската свита - бели глинести варовици, варовити глинни и витрокластични пепелни туфи. Залягат обикновено върху скалите на Тръмбешката свита и се покриват от льосовите отложения на кватернера.

Кватернер. Кватернерните отложения, по своя генезис, се поделят на две групи - и алувиални. *Еоличните образувания* изграждат льосовия комплекс, който е представен от две разновидности льос - типичен и глинест. Льосът е финозърнест и лека, слабо споена, порьозна глинесто- алевритова скала с белезникавожълтеникав до светложълтеникав цвят. Съдържа калциев карбонат под формата на единични зърна, кори или конкреции с най-различна форма и големина. Погребаните почви сред льоса са от различно обогатени на хумус, тъмнокафяви рахли и глинясали хоризонти. *Алувиалните отложения* на територията на общината са развити в поречията на р. Янтра. Залягат върху мергелни варовици и варовици на Тръмбешка свити. Алувиалните наслаги са привързани към втори и първи надзаливни тераси на р.Янтра. Морфоложки, терасите са разположени от вътрешната страна на меандрите, които реката прави, където дебелината на алувия, изграждащ терасите достига до 12 m. Тук алувия е представен от алувиални глинни и дребно до среднокъсови, добре заоблени полигенни чакъли.

КВАТЕРНЕР

Алувиални отложения – чакъли, пясъци и блатни отложения от заливките, крайбрежните и по-високите тераси

Болнични отложения – пясъклив льос, глинест льос

НЕОГЕН

Белослатинска свита – пясъци, чакъли

КРЕДА

Теригеннокарбонатни скали - различни комбинации на различните места

Тръмбешка свита – мергели и смесени скали (Апт)

Територията на община Полски Тръмбеш попада в 7 и 8 степен на сеизмичност (според картата за сеизмично райониране на Република България) със сеизмичен коефициент 0,15-0,10.

3.5 Климат

Използвани са данните от хидрометеорологичните станции - Велико Търново, Горна Оряховица и Полски Тръмбеш.

Сумарна слънчева радиация

Интензивността на сумарната слънчева радиация (образувана от пряка и разсеяна слънчева радиация), е в пряка зависимост от височината на слънцето над хоризонта и от прозрачността на атмосферата, характеризирани главно чрез облачността. Сумарната слънчева радиация има характерен дневен и годишен ход с максимум по обяд и през лятото при напълно ясно небе. Годишната сумарна слънчева радиация за района е около 128 ккал/см². Максималната сумарна слънчева радиация

е през м.юли – 18,0 ккал/см², минималната през м.февруари – 3,1 ккал/см². Годишен радиационен баланс (разликата между погълнатата и излъчена от земната повърхност лъчиста енергия), е от порядъка на 50,7 ккал/см². Районът се характеризира с добра радиационна характеристика, която не стимулира вторични химични реакции за повишаване нивото на замърсяване на въздуха.

Таблица №1: Метеорологична фактори – облачност

Показател	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Год.
Облачност Бала	7,1	6,8	6,5	5,8	5,8	5,0	3,6	3,0	3,4	4,9	6,9	7,2	66,3
Ясни дни Обл. <2	2,7	3,0	3,7	4,5	3,5	4,8	11,1	14,2	12,5	8,1	3,1	2,6	74
Мрачни дни Обл. >8 бала	15,0	12,8	12,2	9,1	7,4	5,2	2,8	2,0	3,2	7,3	14,0	16,3	107

Източник: Климатичен справочник на България

Температура на въздуха

Средногодишната температура на въздуха в района възлиза на +11,5° С, като най-топъл месец е юли, когато се наблюдава най-високата средномесечна температура – 17,5°С. Най-високата максимална температура, измерена в региона, е 41,8°С. Средномесечна минимална температура е 5,3° С, а абсолютната минимална е –33,7° С, измерена през м.януари, като всички зимни средномесечни температури са положителни, с изключение на м.януари. Най-топъл е м. август, когато се наблюдават и най-високите средномесечни температура - +22,4°С, най-висока средномесечна максимална температура - +29,8°С и най-високи абсолютни максимални стойности +41,8°С. От м.септември до м.април абсолютните минимални температури варират от –6,1°С до –28,6°С (м.март).

Таблица №2: Метеорологични фактори – температура на въздуха

Показател	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Год.
Ср.м.	-2,3	0,7	5,5	12,1	17,2	20,7	22,9	22,4	18,1	12,4	6,9	0,9	11,5
Ср.м. мах.	2,1	5,7	11,4	18,6	23,4	27,0	29,6	29,8	26,0	19,4	12,4	5,1	17,5
Абсолют. мах.	19,6	23,1	33,1	34,5	37,1	37,5	40,5	41,8	41,0	38,5	32,1	21,5	41,8
Ср.м. мин.	-6,8	-4,3	-0,2	5,3	10,0	13,5	15,2	14,5	10,7	6,1	2,4	-3,1	5,3
Абсолют. мин.	-33,7	-31,0	-28,6	-6,7	-1,2	2,9	8,7	5,6	-2,0	-6,1	-14,4	-29,8	-33,7

Източник: Климатичен справочник на България

Валежи

Средногодишната сума на валежите е 565 л/н.в.м и е под средното за страната с летен максимум и зимен минимум. Най-сух месец е м. февруари, а най-влажен – м.

юни. За района валежите са неравномерно разпределени в два валежни максимума – есен-зима, пролет-есен. Снежната покривка е с продължителност 50 дни, но често е нетрайна. Относителната влажност на въздуха е в рамките на нормалното и се характеризира със зимен максимум и летен минимум.

Таблица №3: Метеорологични фактори - валежи

Показател	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Год.
Ср.м. сума	38	30	31	50	73	70	63	54	43	41	44	41	578
Макс ден валеж	33,8	28,0	41,3	44,0	118,1	80,7	54,4	61,3	52,7	42,3	36,9	42,1	118,1
Ср.м и год. мах. денон.	13	12	12	17	22	26	25	20	17	15	15	13	42

Източник: Климатичен справочник на България

Валежите от сняг най-често започват през втората десетдневка на декември и продължават до февруари, като обичайно височината не надхвърля девет сантиметра.

Относителна влажност

Средната годишна влажност на въздуха е 71 %, като влажността е по-голяма през късната есен, зимата и ранната пролет от 75 до 83 %. Най-ниска е относителната влажност на въздуха през летните месеци – около 60 % (за сравнение през същия сезон по Черноморието е около 70 %). Относителната влажност на въздуха през зимните месеци е съпоставима със средната за страната.

Броят на дните с мъгли варира от 7 до 35, като максимумът им е през зимните месеци. Известно е, че мъглите създават неблагоприятни условия за високи приземни концентрации на замърсители, но те не са често явление за района на общината.

Таблица №4: Метеорологични фактори - влажност

Показател	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Год.
Относителна влажност %	85	81	74	66	70	69	65	63	67	75	83	86	74

Източник: Климатичен справочник на България

Посока и скорост на вятъра, тихо време

Преобладаващата посока на вятъра през цялата година е североизточната (средна годишна честота 42,6%) и северозападната (средно годишна честота 37,3%). Процентът на дните с тихо време възлиза на 20.

Таблица №5: Метеорологични фактори – посока на вятъра

Период	N	NE	E	SE	S	SW	W	NW	Тихо
Януари	2,3	4,0	18,7	7,8	3,5	3,1	43,7	16,9	51,2
Април	4,9	5,3	25,7	9,7	8,0	4,3	29,4	12,8	34,6
Юли	5,2	5,8	23,8	6,2	4,8	3,8	34,4	16,0	42,3
Октомври	5,4	5,6	25,7	9,8	6,6	3,7	30,3	12,9	52,4
Год.	4,2	5,5	23,9	8,6	5,4	3,4	33,5	15,5	43,0

Източник: Климатичен справочник на България

Таблица №6: Метеорологични фактори – скорост на вятъра

Показател	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Год.
Средна скорост М/с	1,9	2,6	3,0	2,8	2,4	2,3	2,1	2,1	1,8	1,8	1,9	1,7	2,2

Източник: Климатичен справочник на България

Метеорологичните характеристики въздействат пряко върху разпространението на замърсителите в атмосферния въздух. Нивото на замърсяване на въздуха се определя както от количеството изхвърляни газове от различни източници, така и от характера на разсейването им в атмосферата. За оценка на възможното замърсяване на въздуха се използва понятието “потенциал на замърсяване на въздуха”. Той се явява функция от метеорологичните и топографски параметри, които обуславят преноса и разсейването на замърсителите. Въз основа на скоростта на вятъра се различават четири степени на потенциал на замърсяване:

- ✓ I-нисък потенциал . 0,25 % от случаите с вятър при скорост до 1 м/с;
- ✓ II-нисък потенциал – 26-50 % от случаите с вятър при скорост до 1 м/с;
- ✓ III-висок потенциал – 51-75 % от случаите с вятър при скорост до 1 м/с;
- ✓ IV-висок потенциал – 76-100 % от случаите с вятър при скорост до 1 м/с.

3.6 Околна среда

Атмосферен въздух

В общината липсват постоянни пунктове за мониторинг на състоянието на атмосферния въздух, което е свидетелство за добрите качества на въздуха.

Основните замърсители на атмосферния въздух в община Полски Тръмбеш са битовото отопление с твърдо гориво през студеното полугодие, автомобилният транспорт, промишлените производства и по-големите животновъдни обекти

Промишлеността се определя от подотраслите: хранително–вкусова промишленост, лека промишленост, предприятия за технологично оборудване на животновъдството, производство на машинни съоръжения за механизация на

селското стопанство и цехове за производство на мебели и електроуреди. С по-важно значение за състоянието на въздуха са следните предприятия:

“Първи май” АД Дружеството произвежда изделия, машини и съоръжения за технологично оборудване на животновъдни ферми, машини и резервни части за растениевъдството.

“Делтаком Електроникс” ООД гр.София, база Полски Тръмбеш - Производствен комплекс за сателитни приемници.

„СИКОТЕРМ ИНДЪСТРИС” АД - От 1996 г. в новопостроен модерен завод в гр. Полски Тръмбеш, оборудван с високотехнологични дървообработващи машини за производството по немска технология на прозорци и врати от дърво със стъклопакет. „ПОДЕМ” ЕООД - нетрадиционно агрооборудване, уреди за бита и метални изделия за строителството и бита.

„Юнигаз-ВТ” ООД произвежда Газови инжекционни на пропан-бутан и метан. „СИКОНКО АГРИЯ” АД - Производство на зърно и брашно. „НИК-96 - НИКОЛАЙ РОБОВ” ЕТ - Производство на хляб и хлебни изделия.

”Леяр и Ко” ООД - металолеене; търговия с черни и цветни метали; търговия с отпадъци и отломки от черни и цветни метали.

„М К – БЕТОН” ООД - производство на готови бетонови смеси и неспециализирана търговия на едро /строителни материали/.

Винпром Полски Тръмбеш /ЕТ "Билегама - Бисер Белчев" - Основна дейност на фирмата е производство на вино. "ОЛИВА" АД, база Полски Тръмбеш – с екстракционен цех към Завод за маслена екстракция и хексаново стопанство.

Сред по-големите замърсители от животновъдството се открояват фуражен цех с. Каранци и птицекомплекса в с. Вързулица.

Води

Основни замърсители на водните ресурси на общината са непречистените битово-фекални води, отпадните води от големите животновъдни ферми и непречистените производствени води. Специално за р. Янтра преобладаващо е замърсяването извън общинската територия.

Водите на р. Янтра и р. Елия, които протичат на територията на общината се характеризират с повишени съдържания на разтворими, неразтворими и органични вещества, чиято концентрация ги отнася към втора и трета категория на замърсеност. Битово-фекалните и промишлените води на гр. Полски Тръмбеш се заустват пряко в

р. Янтра и р. Елия. С това е свързано и основното замърсяване на повърхностните води на територията.

Нито едно от населените места на общината няма изградено съоръжение за пречистване на отпадните води. Предвижда се само и са разработени предпроектни проучвания за изграждане на ПСОВ в гр. Полски Тръмбеш и канализация на с. Петко Каравелово. Определена е площадка за разполагане на ГПСОВ в югоизточната част на града.

На територията на общината има 2 пункта за мониторинг на повърхностните води:

- р. Янтра при с. Каранци
- р. Янтра при с. Драганово-след вливане на р. Лефеджа.

В пунктовете за мониторинг през 2015 г. се наблюдава високо съдържание на нитратен азот. Измерените стойности не отговарят на изискванията за добро състояние.

По отношение на кислородното съдържание и алкалността, реката е в добро състояние. Анализът на специфичните замърсители показва, че не се наблюдават повишени концентрации на разтворено желязо и манган, мед и цинк, хром и алуминий.

През 2015 година беше направен анализ от РИОСВ – Велико Търново на 27 приоритетни вещества на пункта на с. Каранци, по TNMN. Няма установени замърсявания с ПВ на пунктовете по р. Янтра.

Водосбора на река Янтра в пределите на общината е в нитратно уязвима зона, съгласно Заповед No РД 930/25.2010 г. на министъра на околната среда и водите за определяне на водите които са замърсени, застрашени от замърсяване с нитрати от земеделски източници и уязвимите зони, в които водите се замърсяват с нитрати от земеделски източници.

Освен това, територията на община Полски Тръмбеш е в чувствителна зона, определена със Заповед No РД 970/28.07.2003 г. на министъра на околната среда и водите „За определяне на чувствителни зони във водни обекти“.

Подземните води в пределите на общината се контролират в два мониторингови пункта:

Подземно водно тяло с код BG1G0000QAL020 „Порови води в Кватернера - р. Янтра”- наблюдава се в пункта за мониторинг /MP 107; MP 108/. –MP 107 при Раданово ШК2 ПС "Раданово". В този пункт качеството на водата отговаря на стандартите за добро химично състояние

Подземно водно тяло с код BG1G0000QPL026 „Порови води в Квартнера - между реките Осъм и Янтра” – наблюдава се в мониторинговия пункт /MP 132;MP 133/–MP 132 при Вързулица ШК ПС "Вързулица". През 2015 г. средногодишните стойности на концентрацията на нитратите са на границата със стандарта за качество, което е наблюдавано и в предходните години. В този пункт се извършва оперативен мониторинг по показател хром шествалентен

Всички населени места в община Полски Тръмбеш са водоснабдени. Населените места ползват вода от хидровъзел “Йовковци”, изграден за питейно - битово водоснабдяване. Използват се още и местни водоизточници – чешми, дренажи, каптажи, шахтови и сондажни кладенци.

Водопреносната система в населените места обслужва 100% от населението на общината. Няма населени места с режимно водоснабдяване. Много високи са загубите на питейна вода 52%, което е свидетелство за силната амортизация на ВиК мрежата.

Наблюдения на РЗИ показват, че съдържанието на вредни химични вещества във водата, предназначена за питейно-битови цели, използвана от населението на общината като цяло отговаря на хигиенните норми. Тревожно е обаче превишението на средногодишните концентрации на нитрати в питейните води в следните 4 населени места: Орловец, Каранци, Стефан Стамболово и Иванча.

Риск от наводнения. В неизправно -частично работоспособно техническо състояние, съгласно чл.46 т.2а от Наредба №13 са язовирите „Акема” и „Дермен Гемеш” - община Полски Тръмбеш – стеснени профили на преливниците.

В неизправно - неработоспособно техническо състояние, съгласно чл. 46, т. 3 от Наредба №13 са язовир с проблемни зони в язовирната стена и ерозии на преливниците: яз. „Павел-2” - в община Полски Тръмбеш.

Дигите на р. Елийска в района на гр. Полски Тръмбеш е установено, че са с единични нарушения, като цяло речното легло е с намалена проводимост. Издадено е разрешително по Закона за водите от БДДР гр. Плевен, и разрешение за строеж от община Полски Тръмбеш и е извършено възстановяване на профила и увеличаване на проводимостта на р. Елийска в 6 бр. участъци в община Полски Тръмбеш.

Почви

Основните замърсители на почвата са: изхвърлянето на отпадъци от бита, неправилната употреба на химични средства за растителна защита в селското стопанство и напояването със замърсени води.

Наднорменото съдържание на нитрати в подпочвените води най-често е резултат от прекомерно и неправилно торене на почвата с органични и минерални торове във водосборната област на плитки подземни водоизточници, използвани за питейно водоснабдяване. Други източници на нитратно замърсяване на подземните питейни води и почвите са отпадните води от животновъдни стопанства, неорганизираните сметища, населени места без изградена канализация.

По почвен мониторинг I-во ниво - широкомащабен мониторинг, съгласно Националната мониторинговата програма на МОСВ, на територията на РИОСВ – Велико Търново, община Полски Тръмбеш е обособен са обособени 1 бр. постоянен пункт за почвен мониторинг. През 2014 г. по указания на ИАОС – София, Регионалната лаборатория в гр. Велико Търново е извършила пробонабиране и анализ на почвите от пункта с. Стефан Стамболово, Широкомащабният мониторинг - I ниво включва анализ на следните показатели: почвена реакция, специфична електропроводимост, биогенни елементи - общ азот, общ фосфор, нитратен азот, органично вещество – общ въглерод и органичен въглерод, обемна плътност, гранулометричен състав, както и тежки метали – мед, цинк, олово, кадмий, никел, кобалт, хром, арсен, живак. След анализ на резултатите е видно, че съдържанието на тежки метали в почвата е под максимално допустимите концентрации (МДК), определени с Наредба №3 от 1 август 2008 г. за допустимо съдържание на вредни вещества в почвата.

Нарушените земи от миннодобивна и кариерна дейност в община Полски Тръмбеш са 150 дка. Няма данни за извършена рекултивация.

На ветровата ерозия е подложена необезлесена част на общината Обикновено на 4-5 години веднъж през пролетта силни ветрове и суховеи отнасят стотици тонове плодородна почва, което довежда до загуби на хумус, торове и засети култури.

На ветровата ерозия е подложена необезлесена част на общината Обикновено на 4-5 години веднъж през пролетта силни ветрове и суховеи отнасят стотици тонове плодородна почва, което довежда до загуби на хумус, торове и засети култури.

Биологично разнообразие и Национална екологична мрежа (НЕМ)

От дървесната растителност преобладават широколистните дървесни видове. Най- широко разпространени са церът, липата, благуна, зимния дъб, габъра, тополата и изкуствено внесените черен бор, акация, ела, орех. Разпространението на дървесната растителност е неравномерно. Тя преобладава в неподходящите за селскостопанска дейност хълмисти райони. В равнинните зони почти няма обособени горски масиви. Горите са съсредоточени в землищата на селата Раданово, Каранци и Орловец.

Храстовите и тревистите растителни видове са типични за Централна северна България.

Неголемият размер на горския фонд определя относително малкото видово разнообразие на бозайната фауна. Преобладават дребните животински видове: зайци, лалугери, мишки. Птиците обаче са представени от над сто и осемдесет вида - диви патици, гъски, фазани, яребици, диви гълъби и гургулици, бели щъркели и други.

Националната екологична мрежа (НЕМ) в общината се развива едва през последните 5-6 години. При пълната и липса до 2006 г. през последните години достига до 34,95 кв.км или 7,54% общинската територия. Въпреки, че делът и е много по-малък от средното национално ниво напредъкът в това отношение е осезателен.

В общината няма защитени територии. Делът на НЕМ е изцяло формиран от защитените зони по НАТУРА 2000. В общината са обособени само защитени зони по Директивата за хабитатите. Това са 33 Беленска гора, 33 Река Янтра и 33 Студена река.

Беленска гора - защитена зона BG0000231, засяга част от територията на с. Орловец и Каранци. Обща територия на Велико Търново зоната: 50 418,50 дка. Целта е запазване на площта на природните местообитания и местообитанията на видовете. Предмет на опазването са:

- природни местообитания-алувиални гори с *Alnus glutinosa* _ *Fraxinus excelsior*, мизийски гори от сребролиста липа, балкано — панонски церово-горунови гори;
- бозайници-европейски вълк, пъстър пор;
- земноводни и влечуги-ивичест смок;
- безгръбначни — бисерна мида, обикновен сечко, бръмбар рогач, буков сечко, алпийска розалиа и ивичест теодоксус.

Средна надморска височина — 229 м. От територията 76% е заета от широколистни листопадни гори, 10% храстови съобщества, 2% иглолистни гори и една малка част от орна земя, пътища и други земи. Зоната включва един от най-големите горски райони в Дунавската равнина — на хълмовете по десния бряг на река Янтра. Горите са от много различни типове- дъбови, габъррови, липови, ясенови. Защитената територия заема важно място за съществуването на безгръбначната фауна. Една от най-големите оцелели крайречни гори в България. Голямо разнообразие от горски съобщества и местообитания. Богата горска флора и фауна.

Горското ползване на горите е много активно. В горите има дивеч, обект на лов. Околностите на гората са обработваеми земи. Пасищата са активно използвани.

Един от най-големите горски комплекси в България всред обезлесен район. Гората е една от най-важните в страната за опазването на местообитание 91Z0. По форма на собственост тя е: Държавно-публична: 0,27%; Държавно-частна: 62,35%; Общинско-публична: 1,40%; Общинско-частна: 11,98%; Управлявана от Общината: 3,33%; Частна: 20,33%; Обществени организации: 0,31%; Чуждестранна собственост: 0,01%; Религиозни организации: 0,03%.

Защитената зона попада в границите и съответната компетенция на: общините: Бяла, Горна Оряховица, Полски Тръмбеш, Стражица.

Студена река — защитена зона BG0000233, засяга част от територията на селата Павел и Вързулица Обща територия на зоната: 53015,68 дка Предмет на опазване са:

- природни местообитания - континентално солени ливади, панонски солени степи и панонски блата, субпанонски тревни степни съобщества, панонски льосови степни тревни съобщества;
- бозайници — видла, степен пор, лалугер;
- земноводни и влечуги — ивичест смок, обикновена блатна костенурка, шипобедрена костенурка, добруджански тритон;
- риби- черна мряна, обикновен щипок, европейска горчивка;
- безгръбначни — бисерна мида, ценагрион;
- растения — татарско диво зеле.

От територията 42% са сухи тревни съобщества, степи, 37% орна земя, 7% водни площи, 7% широколистни листопадни гори. Водното течение на река Студена е изправено. Много от ливадите са частни. Много степни съобщества са изорани. Някои степни съобщества са залесени с култури от акация. Степните съобщества и видове са изолирани в сравнително малки райони или популации. Единствено находище във вътрешността на страната на хабитат 6290. *Serratula bulgarica* е в списъка на IUCN, *Стамбе tataria* е в Директива 92/43. река Студена е единствено находище на три вида в Дунавската равнина и едно от няколкото в България. Богата и все още неизследвана напълно фауна. Собственост - Държавно-публична: 0,67%.

Отпадъци

Общината е с 100% организирано сметосъбиране. Събирането и извозването се извършва от "Заубермахер България" ЕООД. за депониране се използва общинско депо на Полски Тръмбеш.

Приета е Актуализирана програма за управление на дейностите по управление на отпадъците на Община Полски Тръмбеш за периода 2010-2014 г. - Приета с Решение № 703/31.03.2011 г. на Общински съвет Полски Тръмбеш.

Община Полски Тръм е партньор на общините Борово, Бяла, Две Могили, Ценово, Полски Тръмбеш, Опака в сформирано сдружение за управление на отпадъците и изграждане на регионална депо, чиято реализация е значително забавена.

Строителните отпадъци на територията на общината се образуват в незначителни обеми от строителство, ремонт и реконструкция на сгради и други обекти. Няма практика за разделяне и сортиране на строителните отпадъци и те се депонират смесено с битовите отпадъци. На общинското депо има отредено място за временно съхраняване на земните маси, които се използват за запръстяване на депото

Отпадъците събрани чрез системата за разделно събиране на територията на община се събират от фирма „Екоколект” АД. Събраните отпадъци се транспортират до инсталацията за сепариране в гр. Свищов, която е собственост на „Еко феникс”.

4. Демографска характеристика - количествени и качествени аспекти

Настоящата тема е разработена в съответствие с постановките на Плановото задание, в методическа последователност, отговаряща на вида на разработката.

Информация за демографското развитие на община Полски Тръмбеш е ползвана от: Национален статистически институт, Главна Дирекция "ГРАО", социологически проучвания и анкети, свързани с други проекти.

Различните елементи на демографското развитие са изследвани за определени периоди според тяхната динамика и формиралите се тенденции.

Характерно за демографското развитие на страната е намаляването на населението след 1990 г., което продължава и понастоящем. Към края на 2015г. населението на България е 7 153 784 души. В основата на демографските загуби са отрицателният естествен прираст и миграциите. Неблагоприятните тенденции в развитието на демографските процеси се отразяват на възрастовата структура и задълбочават процеса на остаряване на населението.

4.1 Динамика в движението на населението

Тя е изследвана по години на преброяване и текуща статистика за последните три години, като визира един период от 80 години, достатъчен за анализ на ситуацията. Основният демографски показател, използван за оценка на степента на населеност на територията е „брой на населението“. Този показател е с динамичен характер и се определя основно от параметрите на естественото и механичното движение на населението в рамките на определен период.

Данните от движението на населението на общината са илюстрирани в таблица №7.

Таблица №7: Движение на населението в община Полски Тръмбеш

Области, общини, населени места	Налично население към				Постоянно население към					Текущо	
	1934	1946	1956	1965	1975	1985	1992	2001	2011	2014	2015
Област Велико Търново	334625	352697	344902	339248	349018	339992	318251	293172	258494	247782	245006
Община Полски Тръмбеш	34557	37001	35803	30344	27277	23610	21150	18678	14451	13416	13295
с. Вързулица	1312	1416	934	731	556	452	375	255	146	116	117
с. Иванча	1881	2009	1919	1577	1246	963	756	659	774	196	268
с. Каранци	1433	1543	1402	1031	911	706	600	435	465	423	406
с. Климентово	1705	1830	1841	1624	х	х	1165	1044	302	276	268
с. Куцина	1487	1609	1616	1479	1361	1023	921	857	693	637	617
с. Масларево	1961	2168	2068	1738	1604	1417	1164	885	609	690	675
с. Обединение	3679	3851	3500	2894	2225	1624	1303	1067	697	543	525

Области, общини, населени места	Налично население към				Постоянно население към					Текущо	
	1934	1946	1956	1965	1975	1985	1992	2001	2011	2014	2015
с. Орловец	2058	2104	1865	1423	1140	901	850	695	432	622	607
с. Павел	2517	2698	2570	2254	1790	1461	1257	1091	696	410	438
с. Петко Каравелово	2226	2397	2361	2272	2265	2031	1919	1861	1699	622	608
с. Полски Сеновец	2986	2999	2922	2706	2229	1712	1386	1090	719	606	586
гр. Полски Тръмбеш	4507	5067	6072	4702	6636	6831	5471	5199	4359	4106	4057
с. Раданово	2176	2483	2426	2281	2369	2210	1994	1901	1746	1709	1690
с. Стефан Стамболово	1535	1595	1330	892	648	428	447	387	194	196	144
с. Страхилово	3094	3232	2977	2740	2297	1851	1542	1252	920	835	798

Източник: НСИ

Продължава тенденцията във всички населени места от общината броят на населението да намалява. Процесът на обезлюдяване, характерен за цялата страна, засяга Община Полски Тръмбеш почти със същите темпове, които са характерни за преобладаващата част от общините в страната. Населението на общинския център намалява с по-малки темпове, което се обяснява с неговите административни функции, и икономическа база.

Представа за териториалното проявление на динамиката в броя на населението на Община Полски Тръмбеш за периода 1985-2015 г. по населени места дават данните от **таблица №8**.

Таблица №8: Динамика в броя на населението

	Ръст 2015/1985
Община Полски Тръмбеш	-43,7
с. Вързулица	-74,2
с. Иванча	-72,2
с. Каранци	-52,5
с. Климентово	-
с. Куцина	-39,7
с. Масларево	-52,4
с. Обединение	-67,7
с. Орловец	-32,7
с. Павел	-70,6
с. Петко Каравелово	-70,1
с. Полски Сеновец	-65,8
гр. Полски Тръмбеш	-36,0
с. Раданово	-33,5
с. Стефан Стамболово	-66,4
с. Страхилово	-56,9

Забележка: През 1971 г. с. Климентово е присъединено към гр. Полски Тръмбеш с Указ № 757/обн. 8.05.1971 г. През 1991 г. квартал Климентово е признато за отделно населено място с Указ № 250/обн. 22.08.1991 г. През 1995 г. с. Градина е преименувано на с. Стефан Стамболово с Указ № 80/обн. 21.03.1995 г. (ДВ, бр. 30/1995 г.)

Отражение върху броя на населението оказва неговото естествено и механично движение. Естественото възпроизводство на населението е фактор за демографската жизненост на населените места. Компонентите на естественото възпроизводство оказват влияние и върху възрастовата структура на населението. От равнището на раждаемостта се влияят и някои от специфичните възрастови контингенти, които са определящи за оразмеряване на обекти на образователната инфраструктура – детски заведения, училища и др.

Естественият прираст на населението е резултативна величина от раждаемостта и смъртността на населението. Състоянието на раждаемостта е един от индикаторите за демографската характеристика на населените места и териториалните единици.

Броят на родените през наблюдаваните години (2011 г. - 2015 г.) се движи от 28 до 59.

По-сериозен проблем, свързан с естественото движение на населението в Община Полски Тръмбеш е високата смъртност, което е и основната причина за високия отрицателен естествен прираст на населението. Смъртността превишава двукратно-трикратно раждаемостта като абсолютен брой.

Ниската раждаемост и високата смъртност на населението на община Полски Тръмбеш са причина и за отрицателния естествен прираст на населението. Данните показват, че само по пътя на естественото движение на населението броят на населението в общината намалява.

Таблица №9: Демографски показатели, характеризиращи динамиката на населението в община Полски Тръмбеш

Показатели	Мерна единица	2011	2012	2013	2014	2015
Сключени бракове	Брой	34	28	42	35	59
Бракоразводи	Брой	20	14	9	12	11
Живородени	Брой	98	112	105	93	95
мъже	Брой	46	56	53	48	51
жени	Брой	52	56	52	45	44
Умрели	Брой	333	357	311	336	309
мъже	Брой	170	186	174	173	175
жени	Брой	163	171	137	163	134
Естествен прираст	Брой	-235	-245	-206	-243	-214
мъже	Брой	-124	-130	-121	-125	-124
жени	Брой	-111	-115	-85	-118	-90

Източник: НСИ

Върху броя на населението, освен естественият, важна роля играе и механичният прираст. Той се формира от броя на заселените и изселените лица. След интензивната миграция на населението, свързана и с емиграция на част от него, през последните няколко години тези процеси не са с висока интензивност.

Данните за механичното движение на населението в Община Полски Тръмбеш показват, че общината привлича малко повече население, от това, което я напуска.

Таблица №10: Механично движение на населението на община Полски Тръмбеш

Показатели	Мерна единица	2011	2012	2013	2014	2015
Заселени – общо	Брой	259	201	176	215	318
Мъже	Брой	134	93	77	89	170
Жени	Брой	125	108	99	126	148
Изселени – общо	Брой	223	239	242	280	225
Мъже	Брой	99	105	110	136	104
Жени	Брой	124	134	132	144	121
Механичен прираст – общо	Брой	36	-38	-66	-65	93
Мъже	Брой	35	-12	-33	-47	66
Жени	Брой	1	-26	-33	-18	27

Източник: НСИ

Показателите за естествено и механично движение на населението на Община Полски Тръмбеш и тенденциите в тяхното проявление са отчетени при демографската прогноза.

- **Структури на населението**

Различните структури на населението (полова, възрастова, образователна и етническа) са представени чрез данни от резултатите от преброяването през 2011 г.

Половата структура на населението на Община Полски Тръмбеш е с пропорции, които са характерни за страната. Преобладава броят на жените, които са 51% от населението.

Таблица №11: Полова структура на населението на Община Полски Тръмбеш

Показатели	2011	2015
Население - общо	14279	13295
мъже	7018	6499
жени	7261	6796

Източник: НСИ

По отношение на **възрастова структура** - данните от преброяването през 2011 г., както и данните за 2013 г. сочат, че община Полски Тръмбеш е с проблемна възрастова структура на населението. Стандартните възрастови групи (*под трудоспособна, трудоспособна и над трудоспособна възраст*) имат отношение към броя на активното население, в т.ч. към броя на заетите лица и др., т.е. към трудовия потенциал на общината. Специфичните възрастови групи са демографски фактор, отчитан основно при оразмеряване на потребностите от инфраструктура на образованието, на някои дейности от детското здравеопазване и др.

Таблица №12: Възрастова структура на населението на община Полски Тръмбеш

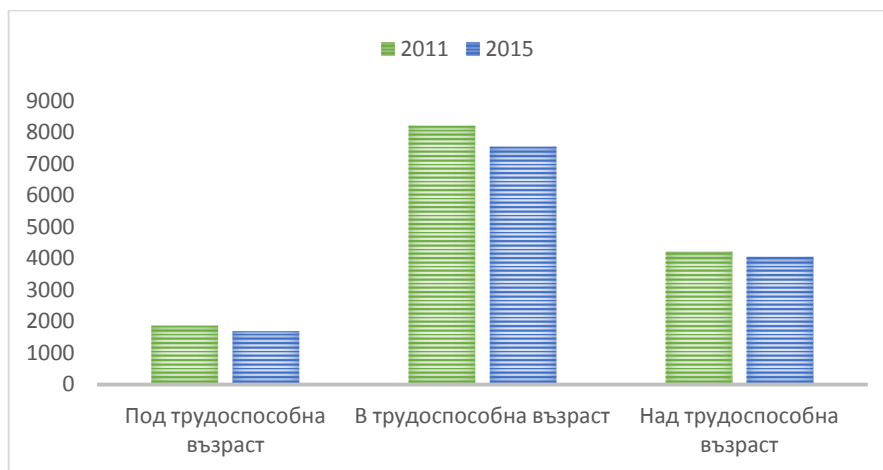
Показатели	2011	2015
Население - общо	14279	13295
Под трудоспособна възраст	1865	1695
В трудоспособна възраст	8202	7548
Над трудоспособна възраст	4212	4052

Източник: НСИ

Намаляването на населението в младите възрастови групи, фертилният контингент и увеличаването на относителния дял на населението във високите възрасти задълбочава процесите на демографско остаряване на населението, което от своя страна свива възможностите за неговото възпроизводство. Това изостря и проблемите за осигуряване на необходимите контингенти от деца в предучилищна и

в училищна възраст, което е проблем и за нормалното функциониране на детските заведения и на общообразователните училища, в условията на делегирани бюджети.

Стандартните възрастови групи имат отношение както към фактическото състояние, така и към прогнозите за броя на активното население, в т.ч. и на броя на заетите лица и др., т.е. на трудовия потенциал на общината. Същите разчети се залагат и в последващите устройствени решения в ОУПО, касаещи функционална система „Труд“. Специфичните възрастови групи са демографски фактор, отчитан основно при оразмеряване на потребностите от инфраструктура на образованието

Образователната структура на населението в общината е представена в таблица №13.

Етническата структура на населението в Община Полски Тръмбеш, на база 88% от доброволно отговорилите показва, че преобладаващата етническа група е българската. Като българи се самоопределят 85% от населението на общината. Като турци се самоопределят 10% от отговорилите.

Таблица №13: Население на седем и повече години по степен на завършено образование

Общини Населени места	Общо	Степен на завършено образование					Никога не посещавали	Дете
		висше	средно	основно	начално	незавърш. начално		
Община Полски Тръмбеш	13625	1131	5059	5064	1506	733	107	25
с. Вързулица	144	4	56	59	19	6	-	-
с. Иванча	449	48	200	166	20	12
с. Каранци	292	18	100	131	26	14	3	-
с. Климентово	750	64	365	263	41	14	3	-
с. Куцина	665	26	246	276	65	46

Общини Населени места	Общо	Степен на завършено образование					Никога не посещавали	Деце
		висше	средно	основно	начално	незавърш. начално		
с. Масларево	598	34	260	243	45	12	4	-
с. Обединение	656	39	219	330	38	25
с. Орловец	404	10	79	178	95	38	4	-
с. Павел	667	42	213	303	70	32	7	-
с. Петко Каравелово	1550	46	378	721	282	104
с. Полски Сеновец	712	58	216	391	34	10
гр. Полски Тръмбеш	4111	613	1910	1040	321	195	29	3
с. Раданово	1571	67	479	507	330	158	19	11
с. Стефан Стамболово	193	20	73	82	12	5
с. Страхилово	863	42	265	374	108	62	8	4

Източник: НСИ

Броят на населението по населени места е разпределено относително равномерно в територията. От цялото население на общината към 2015 г., в общинския център е съсредоточено 31% от него. Намаленият брой на населението на общината, при непроменената площ на територията ѝ, дава отражение и върху гъстотата на населението. Този показател е един обективен критерий за степента на населеността на територията. При средна гъстота на населението през 2011 г. 30,8 д./км² · през 2015 г. този показател е 28,7 д./км². Обективно, община Полски Тръмбеш се очертава като една от общините с ниска гъстота на населението (за България тя е 65,3 д./км²), което се отразява негативно и върху възможностите за ефективно използване на разполагаемите поземлени ресурси, за нормалното функциониране на обектите за първично обслужване на населението и др.

Таблица №14: Групи населени места в община Полски Тръмбеш според броя на населението към 2015 г.

Групи населени места	2015 г.	
	брой	[%]
От 101 до 200 д.	2	13,3
От 201 до 500 д.	3	20,0
От 501 до 1000 д.	7	46,7
Над 1001 д.	3	20,0
ОБЩО	15	100,0

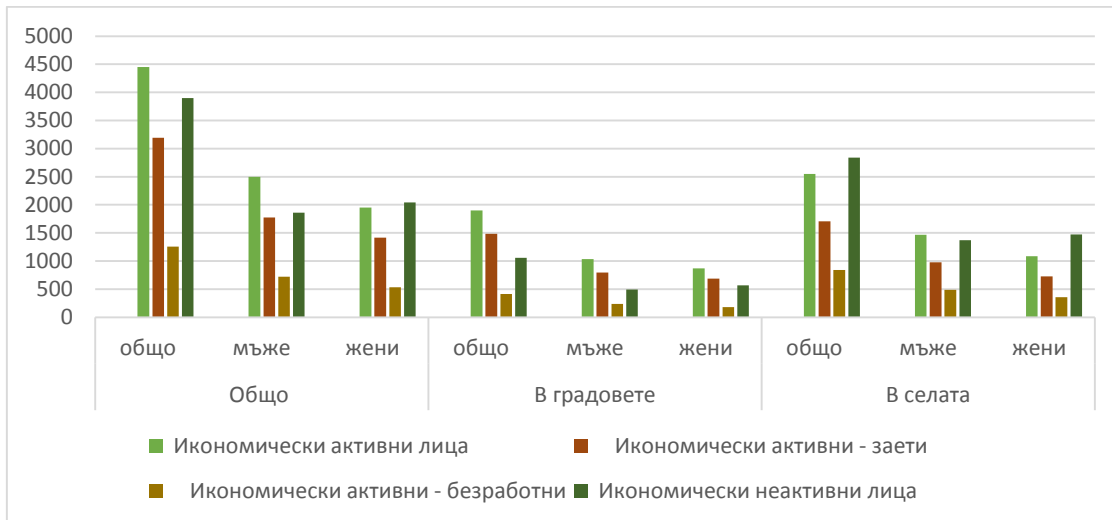
Източник: НСИ

- **Икономическа характеристика на населението**

Икономически активното население по същество определя параметрите на работната сила. В тази категория от населението попадат лицата във възрастовата група от 15 до 64 годишна възраст. По данни на НСИ (текуща статистика) броят на

лицата в тази възрастова група към 31.12.2015 година е 8347 души или 62,2% от общото население на общината. Прегледът на данните за общината дава една картина, която е повлияна от общия брой население и възрастовата му структура.

Икономически активното население включва заетите и безработните лица, както учащите над 15 години и някои други специфични категории (жените в отпуск по майчинство). В категорията на икономически активното население от значение е броят на заетите лица. Структурата на икономически активното население се определя от броя (съответно относителния дял) на заетите и безработните лица.

Секторната заетост показва една картина, която в последните години е характерна за почти всички общини в България – водещ е третичният сектор (услуги).

В структурата на икономически активното население, като отделна категория са отчитат и наблюдават безработните лица. Статистиката за броя и структурата на безработните е динамична във времето. Като ориентир са посочени и официални данни от 2015 г.

Таблица№15: Регистрирани безработни лица - 2015 г.

Община	Иконом. активни лица /брой /	Регистр. безработни /ср.месечно/	Постъпили на работа /за годината/	Равнище на безработица / % /
Община Полски Тръмбеш	4448	1181	477	26,5

Източник: НСИ

Равнището на безработица в общината е с по-високи стойности от средното за страната (9,2%) и в област Велико Търново (6,8%).

Това високо равнище на безработица е сериозен социален проблем за общината, за който трябва да се търси решение на място, защото той поражда миграция.

Анализът на демографските характеристики на община Полски Тръмбеш показва, че за периода, за който се разработва ОУПО, най-сериозните проблеми ще бъдат свързани с намаляването и застаряването на населението и обезлюдяването на голяма част от селата, което ще окаже влияние върху цялостното развитие на общината.

Прогноза

В съответствие с изискванията на нормативната уредба по ТСУ (Наредба №8 за обема и съдържанието на устройствените планове на МРРБ, обн. ДВ бр. 57/2001 г., посл. изм. ДВ бр. 22/2014 г.), се предлага тривариантна времева (за периода 2020-2035 г.). Плановото задание за изготвяне на ОУПО не е препоръчало подход, времеви хоризонт и пространствена (по населени места) прогноза за общия брой на населението.

Освен по показателя “общ брой на населението”, авторският колектив е съставил и прогноза за общите и за специфични възрастови и други структури, имащи отношение към развитието на отделни функционални системи на Общия устройствен план на общината.

При разработването на отделните варианти на демографската прогноза се отчитат както досегашните тенденции в демографското ретроспективно развитие,

така и очакваното въздействие на различни по своя характер фактори. В този смисъл са и различията в числовите величини на отделните варианти на демографската прогноза за община Полски Тръмбеш. Разработените варианти на демографската прогноза са:

✓ песимистичен, базиран на очакваното влияние на фактори, свързани с относително неблагоприятно развитие на социално-икономическия комплекс на общината и продължаващо влошаване на демографските процеси;

✓ тенденциален/реалистичен/, при който е заложено запазване на тенденциите от досегашното демографско, социално-икономическо и инфраструктурно развитие на община Полски Тръмбеш;

При прогнозите за демографското развитие на община Полски Тръмбеш се използват класическите демографски методи за прогнозиране. В основата им се залагат повъзрастовите вероятности за доживяване, очакваните коефициенти на раждаемост, смъртност, плодовитост, емиграция и имиграция и пр. Тези чисто демографски методи на прогнозиране се съпоставят с очакваните въздействия и фактори с подчертан социално-икономически характер.

Важна особеност на демографската прогноза за община Полски Тръмбеш (и по двата варианта) е, че се залагат не много различаващи се прогнозни предвиждания за числовите величини на коефициента на фертилност (определя се от контингента жени в детеродна възраст), брачността, броя на живородени момичета и др. Причината за това е, че в прогнозния период (до 2020 - 2035 г.) няма обективни основания да се счита, че в контингента жени във фертилна възраст ще настъпят съществени промени.

Друга важна особеност на демографската прогноза за община Полски Тръмбеш за срока на действие на ОУПО е, че и по двата варианта, като важни ориентири, се отчитат тенденциите, заложи в демографската прогноза на страната и на областта, разработена от НСИ. Тези тенденции са негативни и показват, че броят на населението дори и при оптимистичните варианти ще намалява.

Прилаганият метод за разработване на демографската прогноза на община Полски Тръмбеш и особено по тенденциалния вариант, се базира на предвижданията за очакваното бъдещо развитие на естествения и на механичния прираст на населението. Те са с хипотезен характер и отчитат сегашната динамика на отрицателен, макар и не така значим, естествен и механичен прираст и очакваните тенденции в раждаемостта, смъртността, а така също и предвижданията за фертилността на жените, заселванията и изселванията. Тези демографски процеси се отчитат и при песимистичния вариант на прогнозата.

• Параметри на демографската прогноза за броя на населението по възприетите варианти

По отделните варианти на демографската прогноза, като основни изходни параметри на хипотезата за демографското развитие средно за общината се възприемат следните стойности на:

- ✓ Репродуктивни очаквания за среден брой деца в семейството
 - Песимистичен вариант – 1,4 - 1,6;
 - Тенденциален вариант - 1,7 - 1,8;
- ✓ Обща раждаемост
 - Песимистичен вариант –5,0 – 6,0‰
 - Тенденциален вариант – 6,3 - 6,5‰ ;
- ✓ Задържане на общата смъртност на населението – и по двата варианта в диапазона - 13,2 – 13,3‰
- ✓ Запазване и леко увеличаване на средната продължителност на живота – и по двата варианта около 73 -75 години.

По отношение на механичния прираст се приема хипотезата, че благодарение на съхранения си природен потенциал, благоприятната екологична обстановка в общината, на развитието на социално-икономическия и инфраструктурен комплекс, общината ще бъде привлекателно място за живеене. Това ще води до ограничаване на изселванията и до нарастване на заселванията. В този смисъл, в демографската прогноза не се отдава голямо значение на влиянието на механичния прираст.

Таблица №16: Прогноза за броя на населението на община Полски Тръмбеш за периода 2015-2035 г. (по варианти)

Прогнозен хоризонт по години	Варианти на прогнозата (брой)	
	I вариант (при хипотеза за конвергентност) Тенденциален/реалистичен/	II вариант (при хипотеза за относително забавяне) Песимистичен
2015 г. – състояние	13295	13295
2020 г. – прогноза	13120	12930
2025 г. – прогноза	12700	12500
2030 г. – прогноза	12300	12000
2035 г. – прогноза	11800	11000

Независимо от намаляване на населението на общината, предложението на авторският колектив е инженерните мрежи да се разработват на база прогнозно население 13 000.

Прогнозата за възрастовите структури на населението е представена в класическия разрез – по основни възрастови групи - „в под трудоспособна“, „в трудоспособна“ и „над трудоспособна“ възраст. От методическа гледна точка, при прогнозиране на възрастовата структура на населението се прилага метода на т.нар. „повъзрастово“ придвижване. Прогнозата за основните възрастови групи е от значение за прогнозиране на активното население, в т.ч. и на работната сила.

Тъй като прогнозите за броя на населението по отделните варианти се различават, за целите на ОУПО се предлага прогноза за възрастовата структура на населението само по реалистичния вариант. Тя е съставена въз основа на сегашните групи за България (по Евростат).

Основни възрастова групи	Година		
	2011	2015	2035
под трудоспособна	1865	1695	1200
трудоспособна	8202	7548	6900
над трудоспособна	4212	4052	3700

Така прогнозирано населението на общината може да служи за изграждане на перспективи за развитие на функционалните и интегриращи системи в общината.

5. Социална инфраструктура и услуги

По своето предметно предназначение подсистемите на социалното обслужване биват:

- ✓ Системи на социална в т.ч. институционална инфраструктура на обслужването;
- ✓ Пазарни подсистеми;
- ✓ Система на туристическата инфраструктура.

В тези главни групи има много подгрупи.

Социалната инфраструктура обхваща: образование, здравеопазване, култура и изкуство, научни изследвания, физкултура и спорт, държавно управление и неправителствени организации (НПО).

От своя страна пазарните подсистеми включват: търговия, ремонт на коли и битова техника, други услуги, финанси, кредит и застраховане.

В туристическата инфраструктура попадат базите за подслон и агенциите за пътуване и туризъм.

От гледна точка на важността, както и от бюджетния ангажимент социалната инфраструктура е приоритетна в устройственото планиране.

5.1 Образование

На територията на община Полски Тръмбеш, елементите на системата са добре развити и напълно отговарят на демографската ѝ характеристика. Тя разполага с:

- ✓ три основни училища с 325 ученика;
- ✓ едно средно образователно училище с 739 ученика.

Основните показатели могат да се обобщят по следния начин:

Таблица №17: Брой класни стаи по видове училища

Вид на училището	Брой класни стаи
Основни училища	38
Средни училища	52 /35 кл.ст. и 17 кабинета/

Източник: Общинска администрация Полски Тръмбеш

Таблица №18: Брой класни стаи на 100 паралелки

Вид на училището	Бр. класни стаи на 100 паралелки
Основни училища	190
Средни училища	144

Източник: Общинска администрация Полски Тръмбеш

Таблица №19: Среден брой ученици в една паралелка

Вид на училището	Среден брой ученици в една паралелка
Основни училища	16,3
Средни училища	20,5

Източник: Общинска администрация Полски Тръмбеш

От така направения анализ могат да се обобщят следните изводи:

- ✓ Задоволеността с класни стаи може да се отчете като много добра;
- ✓ Оптималните стойности на средния брой ученици в една паралелка позволява воденето на съвременен учебен процес;
- ✓ Едносменен режим на обучение е възможен във всички училища на общината;
- ✓ Физическото състояние на сградните фондове е добро.

Към подсистемата на образованието са и детските заведения. В общината те са три, като всичките имат филиали в селата Обединение, Куцина и Павел. Основните данни за тези заведения са показани в следващата таблица.

Таблица №20: Детски заведения на територията на община Полски Тръмбеш

Детско заведение	Адрес	Брой стаи	Брой групи	Брой деца	Физическо състояние на сградния фонд
ЦДГ „Незабравка“	с. Петко Каравелово	4 занимални	2	46	добро
Филиал на ЦДГ „Незабравка“	с. Куцина	2 занимални	1	15	добро
ЦДГ „Първи юни“	с. Раданово	14	2	60	добро
Филиал Павел на ЦДГ „Първи юни“	с. Павел	5	1	12	лошо
ЦДГ „Детски свят“	гр. Полски Тръмбеш	Занималня – 6 бр. Спалня – 6 бр. Игротека – 6 бр. Офис – 6 бр. Санитарен възел – 6 бр. Музикален салон – 1 бр. Физкултурен салон – 1 бр. Кухненски блок – 1 бр. Медицински кабинет – 1бр.	5	140	добро
ЦДГ „Детски свят“	Филиал Обединение	Занималня – 1 бр. Спалня – 1 бр. Кухня – 1 бр.	1	16	Помещенията се нуждаят от ремонт

Източник: Общинска администрация Полски Тръмбеш

Детските заведения разполагат с достатъчно стаи/занимални и спални помещения, при средна пълняемост на една група 24 деца, което е в нормативните изисквания.

Обхватът на децата в групата от 3 до 6 години е около 85,8%. Причините за това състояние са основно от икономически характер. Част от децата се отглеждат и

възпитават в семействата поради това, че има свободни членове, които се занимават с тях. Заведенията имат капацитет да поемат нови деца.

5.2 Здравеопазване

Състоянието на подсистемата в общината има следните параметри:

Доболничната помощ в община Полски Тръмбеш през 2015 г. е представена от:

- ✓ Индивидуални лекарски практики/ специализирани и общопрактикуващи/ – 19 броя;
- ✓ Стоматологичната помощ се извършва от 5 стоматолози.

От голямо значение за здравето обслужване на населението на общината, и 15 населени места е Центърът за спешна медицинска помощ.

Болничната медицинска помощ се извършва в многопрофилните болнични заведения в Горна Оряховица и Велико Търново.

Състоянието на системата е нормативно добро.

5.3 Социални грижи

Те са представени от Домашен социален патронаж, който доставя храна в домовете на 260 жители от всички населени места в общината. Само за последните пет години ползващите услугите на Домашния социален патронаж са се увеличили с над 30%. С обновеното кухненско оборудване и извършения ремонт на сградата община Полски Тръмбеш ще има възможност да доставя храна на повече нуждаещи се в неравностойно положение.

Към тази система могат да бъдат отнесени и клубовете на пенсионера. Клубове на пенсионера има в 14 населени места от общината. Целта на тези клубове е да съдействат за поддържане на социалните контакти, както и да поддържат активно дълголетие на пенсионери и инвалиди. Клубовете организират и провеждат дейности и мероприятия със социален, здравен, културен и др. характер. Достъпни са за всички лица в пенсионна възраст без ограничения на възрастта.

5.4 Култура

Основните културни институции в общината са читалищата, които са съхранили своята роля на културни и образователни центрове, развиващи библиотечната дейност и различни форми на любителското творчество (художествената самодейност). В селата това са единствените центрове на културни прояви и културен живот. Основните характеристики на тези институции са дадени в таблица №21.

Таблица №21: Читалища на територията на община Полски Тръмбеш

№	Обект	Адрес	Капацитет на обекта /места в салоните/
1.	НЧ „Отец Паисий 1905”	гр. Полски Тръмбеш	294
2.	НЧ ”Светлина 1883”	с. Раданово	250
3.	НЧ „Постоянство 1926”	с. Петко Каравелово	211
4.	НЧ ”Нравственост 1904”	с. Куцина	350
5.	НЧ ”Надежда 1883”	с. Полски Сеновец	445
6.	НЧ ”Самообразование 1986”	с. Стефан Стамболово	100
7.	НЧ ”Мита Стойчева 1900”	с. Обединение	450
8.	НЧ ”Просвета 1896”	с. Страхилово	379
9.	НЧ ”Съединение 1885”	с. Климентово	266
10.	НЧ ”Пробуда1897”	с. Каранци	305
11.	НЧ ”Просвета 1898”	с. Страхилово	379
12.	НЧ ”Изгрев 1900”	с. Павел	470
13.	НЧ ”Паисий Хилендарски 1902”	с. Масларево	390
14.	НЧ „Възпитател”	с. Орловец	70

Източник: Общинска администрация Полски Тръмбеш

Историческият музей е другата културна институция, на общинска издръжка. Макар и млад той разполага с експозиционни отдели: "Археология", "История (Възраждане, Нова и най-нова история)", "Етнография", Лапидариум и "Изкуство". Създаден е още един отдел – Антропологически, с който Историческият музей в Полски Тръмбеш е единственият исторически музей в България, разполагащ с такъв.

5.5 Спорт

Община Полски Тръмбеш има определени ангажименти и към развитието на спортните дейности и поддръжката на спортните обекти, които са общинска собственост. В общината спортните клубове развиват спортове, като: баскетбол, волейбол, футбол, плуване, тенис на маса и др. Спортната инфраструктура в общината е посочена в таблица №22.

Стремежът на общината е да поддържа базата в добро състояние, като достъп до нея да имат всички желаещи да я ползват.

Таблица №22 : Спортни обекти на територията на община Полски Тръмбеш

№	Населено място	Спортен обект
1	с. Раданово	Стадион
		Училищна спортна база
2	с. Петко Каравелово	Стадион
		Училищна спортна база
3	с. Страхилово	Стадион
		Училищна спортна база
4	с. Орловец	Стадион
		Училищна спортна база
5	с. Полски Сеновец	Стадион
6	с. Павел	Физкултурен комплекс
7	с. Обединение	Открит плувен басейн
		Спортен терен
8	с. Масларево	Спортен стадион

№	Населено място	Спортен обект
		Училищна спортна база
9	с. Каранци	Спортно игрище
		Стадион
10	с. Климентово	Стадион
11	с. Иванча	Спортен стадион
12	с. Вързулица	Спортно игрище
13	гр. Полски Тръмбеш	Спортно игрище
		Спортно игрище
		Спортно игрище
		Стадион
		Спортна зала
		Плувен комплекс
		Училищна спортна база
14	с. Куцина	Училищна спортна база

Източник: Общинска администрация Полски Тръмбеш

5.6 Институционална инфраструктура

Наличието на обекти на тази инфраструктура е от особена важност за населението на общината. Администрациите на общинско ниво, включват: Общинска администрация, 14 кметства, общинска служба земеделие, районна служба ПБЗН, районно управление на МВР.

5.7 Пазарна инфраструктура

Втората група подсистеми на общественото обслужване са подчинени изцяло на пазарния механизъм. Тук попадат системи като търговия и обществено хранене, услуги от всички възможни сфери (битови, авто, финансово-кредитни, съобщителни, транспортни и др.). Тяхното наличие се диктува изцяло от пазарното търсене и предлагане и общинската администрация няма намеса в тяхното развитие с изключение на регистрационна и устройствена допустимост.

5.8 Туристическа инфраструктура

В общината същата е представена от един обект, регистриран по класификацията на НСИ – хотел „Есперанто“ със следните характеристики за 2015 г.:

Община	Места за настаняване	Легла	Легло-денонощия	Бр. стаи	Реализирани нощувки общо	Пренощували лица - общо	Използване на легло-денонощията	Приходи от нощувки общо
Полски Тръмбеш	1	60	21900	30	9015	1712	41,2	91754

Източник: НСИ

6. Обитаване и жилищен фонд

Съществен дял в решаването на проблема на териториалното развитие на общината се пада на системата “Обитаване”, която под влияние на демографските нужди от една страна и на физическото износване на съществуващия сграден фонд - от друга, изисква проучване не само в качествено, но и в количествено отношение.

Състоянието на жилищния фонд на община Полски Тръмбеш е анализирано на база на статистически данни към 31.12.2015 г.

На територията на общината има изградени 8390 жилищни сгради с 9136 жилища, чийто характеристики са показани в таблица №22.

Таблица №22: Ползна площ на жилищата към 31.12.2015 г. в кв.м.

Области, общини, населени места	Ползна площ				Ползна площ на човек от населението	Жилищна площ на човек от населението	Спомагателна площ на човек от населението	Средна ползна площ на едно жилище
	Общо	Жилищна	Спомагателна	Площ на кухни				
община Полски Тръмбеш	722963	545099	111601	66263	54,38	41,00	8,39	79,13
с. Вързулица	15599	10226	3106	2267	133,32	87,40	26,55	80,41
с. Стефан Стамболово	26140	20957	4937	246	97,54	78,20	18,42	79,45
с. Иванча	31306	22493	5667	3146	77,11	55,40	13,96	65,22
с. Каранци	23734	17374	3716	2644	88,56	64,83	13,87	74,40
с. Куцина	30022	20351	6442	3229	48,66	32,98	10,44	76,01
с. Климентово	34381	27268	4438	2675	50,93	40,40	6,57	76,74
с. Масларево	38526	28655	4762	5109	73,38	54,58	9,07	83,75
с. Обединение	57487	45583	9233	2671	94,71	75,10	15,21	71,50
с. Орловец	26542	19158	3890	3494	60,60	43,74	8,88	58,85
с. Павел	38860	26429	6894	5537	63,91	43,47	11,34	80,12
с. Полски Сеновец	52508	37589	8867	6052	89,60	64,15	15,13	85,38
гр. Полски Тръмбеш	186768	146992	25532	14244	46,04	36,23	6,29	89,06
с. Раданово	47464	36805	6580	4079	28,09	21,78	3,89	67,61
с. Петко Каравелово	53333	40015	8342	4976	32,62	24,47	5,10	83,33
с. Страхилово	60293	45204	9195	5894	75,56	56,65	11,52	84,09

Източник: НСИ

Преобладаващите жилища в община Полски Тръмбеш са тухлени с гредоред - 5 918 жилища; следват жилища, строени с други материали – 1 773 жилища и тухлени жилища с бетонна плоча – 1 190 /виж таблица №23/.

Таблица №23: Брой жилища към 31.12.2015 г. по материал на външните стени на сградата

Области, общини, населени места	Жилища общо	По конструкция				
		Панели	Стомано-бетон	Тухлени с бетонна плоча	Тухлени с гредоред	Други
община Полски Тръмбеш	9136	73	182	1190	5918	1773
с. Вързулица	194	0	1	3	177	13
с. Стефан Стамболово	329	0	3	5	198	123
с. Иванча	480	1	0	43	215	221
с. Каранци	319	0	0	7	171	141
с. Куцина	395	2	1	6	360	26
с. Климентово	448	0	7	43	239	159
с. Масларево	460	0	2	67	377	14
с. Обединение	804	0	2	6	767	29
с. Орловец	451	0	1	8	183	259
с. Павел	485	0	0	5	423	57
с. Полски Сеновец	615	0	2	11	353	249
гр. Полски Тръмбеш	2097	65	154	858	827	193
с. Раданово	702	1	7	47	500	147
с. Петко Каравелово	640	4	1	68	545	22
с. Страхилово	717	0	1	13	583	120

Източник: НСИ

По период на построяване жилищните сгради са показани в таблица №24.

От данните е видно, че най-голямо строителство в общината има през периода 1946-1960 г. – **3 249 жилищни сгради** и 1919-1945 г. – **3 113 жилищни сгради**. В периода след 1991 година строителството е намаляло над 7% пъти – 240 жилищни сгради, а след 2011 година на територията на общината са построени едва 5 жилищни сгради.

Таблица №24: Брой жилища по период на построяване към 31.12.2015 г.

Области, общини, населени места	Жилищни сгради общо	Периоди на построяване								
		до 1918 г.	1919 - 1945 г.	1946 - 1960 г.	1961 - 1970 г.	1971 - 1980 г.	1981 - 1990 г.	1991 - 2000 г.	2001 - 2010 г.	от началото на 2011 г.
община Полски Тръмбеш	8390	235	3113	3249	937	419	240	122	70	5
с. Вързулица	194	4	52	113	19	6	0	0	0	0
с. Стефан Стамболово	329	5	284	30	2	3	1	2	2	0
с. Иванча	480	15	229	189	33	6	2	6	0	0
с. Каранци	319	8	143	135	17	11	3	2	0	0
с. Куцина	394	21	187	133	30	12	6	3	2	0
с. Климентово	448	18	178	164	43	18	13	12	2	0
с. Масларево	460	3	105	242	60	40	6	4	0	0

Области, общини, населени места	Жилищни сгради общо	Периоди на построяване								
		до 1918 г.	1919 - 1945 г.	1946 - 1960 г.	1961 - 1970 г.	1971 - 1980 г.	1981 - 1990 г.	1991 - 2000 г.	2001 - 2010 г.	от началото на 2011 г.
с. Обединение	804	12	371	325	55	31	6	4	0	0
с. Орловец	451	85	229	112	17	6	1	1	0	0
с. Павел	485	7	126	271	73	6	1	1	0	0
с. Полски Сеновец	615	6	266	270	66	5	0	2	0	0
гр. Полски Тръмбеш	1355	20	288	459	281	149	100	32	22	4
с. Раданово	702	6	190	242	87	57	61	34	24	1
с. Петко Каравелово	637	6	159	261	105	50	33	16	7	0
с. Страхилово	717	19	306	303	49	19	7	3	11	0

Източник: НСИ

По показател брой на стаите, от данните в таблица №25 е видно, че основно жилищата са тристайни (3151 жилища или 34,49% от всички жилища на територията на общината) и четиристайни (3128 жилища или 34,24% от всички жилища на територията на общината). Най-малко са едностайните жилища – 56 или едва 0,6%.

Средният брой лица на едно жилище за община Полски Тръмбеш е 1,46, което говори за обезлюдяването на населените места в общината.

Таблица №25: Брой жилища по брой на стаите към 31.12.2015 г.

Области, общини, населени места	Жилища общо	Жилища по броя на стаите						Жилища на 1000 човека от населението	Среден брой лица на едно жилище
		едно-стайни	дву-стайни	три-стайни	четири-стайни	пет-стайни	шест и повече		
община Полски Тръмбеш	9136	56	1342	3151	3128	1068	391	687,18	1,46
с. Вързулица	194	0	24	85	78	7	0	1658,12	0,60
с. Стефан Стамболово	329	1	12	90	170	48	8	1227,61	0,81
с. Иванча	480	0	121	177	143	31	8	1182,27	0,85
с. Каранци	319	2	36	165	87	25	4	1190,30	0,84
с. Куцина	395	0	37	115	167	51	25	640,19	1,56
с. Климентово	448	4	74	170	153	33	14	663,70	1,51
с. Масларево	460	2	54	190	142	56	16	876,19	1,14
с. Обединение	804	2	72	270	302	122	36	1324,55	0,75
с. Орловец	451	10	233	149	43	13	3	1029,68	0,97
с. Павел	485	4	71	232	136	34	8	797,70	1,25
с. Полски Сеновец	615	0	13	121	272	145	64	1049,49	0,95
гр. Полски Тръмбеш	2097	22	356	597	762	269	91	516,88	1,93
с. Раданово	702	8	138	264	190	64	38	415,38	2,41
с. Петко Каравелово	640	1	35	246	210	111	37	391,44	2,55
с. Страхилово	717	0	66	280	273	59	39	898,50	1,11

Източник: НСИ

Според етажността на сградата, в която се намират жилищата, разпределението им е посочено в таблица №. Основно на територията на община Полски Тръмбеш преобладават едноетажните жилища – 5 063, което е 55,42% от жилищата и двуетажните жилища 3349 или 36,66%, което говори, че в общината преобладава нискоетажното строителство. Единствено на територията на гр. Полски Тръмбеш – административният център на общината има осеметажни сгради – 22 на брой, което е едва 0,24%

Таблица №26: Брой жилища по етажност на сградите към 31.12.2015 г.

Области, общини, населени места	Жилища общо	ЕТАЖНОСТ НА СГРАДИТЕ									
		едно-етажни	дву-етажни	три-етажни	четири-етажни	пет-етажни	шест-етажни	седем-етажни	осем-етажни	девет-етажни	десет и повече
община Полски Тръмбеш	9136	5063	3349	167	186	331	18	0	22	0	0
с. Вързулица	194	115	79	0	0	0	0	0	0	0	0
с. Стефан Стамболово	329	62	267	0	0	0	0	0	0	0	0
с. Иванча	480	220	260	0	0	0	0	0	0	0	0
с. Каранци	319	190	129	0	0	0	0	0	0	0	0
с. Куцина	395	211	184	0	0	0	0	0	0	0	0

Области, общини, населени места	Жилища общо	ЕТАЖНОСТ НА СГРАДИТЕ									
		едно-етажни	дву-етажни	три-етажни	четири-етажни	пет-етажни	шест-етажни	седем-етажни	осем-етажни	девет-етажни	десет и повече
с. Климентово	448	220	228	0	0	0	0	0	0	0	0
с. Масларево	460	276	184	0	0	0	0	0	0	0	0
с. Обединение	804	464	340	0	0	0	0	0	0	0	0
с. Орловец	451	406	45	0	0	0	0	0	0	0	0
с. Павел	485	421	64	0	0	0	0	0	0	0	0
с. Полски Сеновец	615	120	495	0	0	0	0	0	0	0	0
гр. Полски Тръмбеш	2097	1025	350	165	186	331	18	0	22	0	0
с. Раданово	702	556	146	0	0	0	0	0	0	0	0
с. Петко Каравелово	640	360	278	2	0	0	0	0	0	0	0
с. Страхилово	717	417	300	0	0	0	0	0	0	0	0

Източник: НСИ

По форма на собственост, разпределението на жилищният фонд в община Полски Тръмбеш е показано в таблица №27.

На лице е българският феномен, над 99% от фонда да е частен.

Таблица №27: Ползна площ на жилищата към 31.12.2015 г. по форма на собственост в кв.м.

Области, общини, населени места	Ползна площ			
	Ползна площ - общо кв. М	На държавни и общински	На частни на юридическо лице	На частни на физическо лице
община Полски Тръмбеш	722963	3888	2733	716342
с. Вързулица	15599	0	108	15491
с. Стефан Стамболово	26140	230	205	25705
с. Иванча	31306	60	120	31126
с. Каранци	23734	0	1325	22409
с. Куцина	30022	202	58	29762
с. Климентово	34381	20	0	34361
с. Масларево	38526	60	342	38124
с. Обединение	57487	0	0	57487
с. Орловец	26542	40	50	26452
с. Павел	38860	445	0	38415
с. Полски Сеновец	52508	82	115	52311
гр. Полски Тръмбеш	186768	1682	180	184906
с. Раданово	47464	85	190	47189
с. Петко Каравелово	53333	190	40	53103
с. Страхилово	60293	792	0	59501

Източник: НСИ

Качествен показател за стандарта на обитаване е първичната техническа благоустроеност на жилищата (таблица №).

Данните към 31.12.2015 г., показват, че 74,6% (6 815 жилища) от жилищата в общината са с наличие на ел. ток, вода и канал. Жилища с най-висока степен на благоустроеност в общината са 16,4% или 1497 жилища.

Таблица №28: Благоустроеност на жилищата към 31.12.2015 г. в бр.

Области, общини, населени места	Жилища общо	Благоустроеност						
		ел. ток, водопровод, канализация, централно, местно отопл.	ел. ток, водопровод, канализация	ел. ток, водопровод	ел. ток	водопровод, канализация	водопровод	без благоустр.
община Полски Тръмбеш	9136	1497	6815	295	503	0	0	26
с. Вързулица	194	7	174	3	10	0	0	0
с. Стефан Стамболово	329	5	290	4	30	0	0	0
с. Иванча	480	94	313	48	18	0	0	7
с. Каранци	319	31	253	29	6	0	0	0
с. Куцина	395	24	298	32	41	0	0	0
с. Климентово	448	68	344	1	33	0	0	2
с. Масларево	460	20	381	4	55	0	0	0
с. Обединение	804	35	754	8	6	0	0	1
с. Орловец	451	7	248	52	143	0	0	1
с. Павел	485	35	429	10	11	0	0	0
с. Полски Сеновец	615	48	533	25	9	0	0	0
гр. Полски Тръмбеш	2097	663	1351	45	33	0	0	5
с. Раданово	702	312	324	6	54	0	0	6
с. Петко Каравелово	640	66	536	20	16	0	0	2
с. Страхилово	717	82	587	8	38	0	0	2

Източник: НСИ

Данните за жилищна задоволеност показват, че на 1000 жители се падат 686,9 жилища. Едно жилище се обитава от 1,5 души. Стандарта на обитаване е 41 м² полезна площ на обитател и средна полезна площ на едно жилище 59,7 м².

Анализът на данните на жилищния фонд дават основание за следните изводи:

- налице е пълно жилищно задоволяване по отношение брой жилища на едно домакинство или семейство;
- стандартът на обитаване е висок;
- осигуреността с жилища е висока, като следва да се отбележи, че над 68% от жилищата са три- и четиристайни;

Жилищни потребности

Традиционен/статистически подход/ Жилищните дефицити (излишъци) се определят като разликата между приети стандарти за жилищно потребление и действителното потребление. Жилищните дефицити се измерват с брой жилища, стаи и площи (жилищна, полезна, брутна/разгъната). Като основа за изчисляване на жилищните дефицити е приет само броят на обикновените, обитавани и годни за обитаване жилища.

Жилищно потребление	Статистическо	Стандарт	Дефицит
Жилища на 1000 обитатели	686,9	420	+266
Обитатели на 1 жилище	1,5	2,4	+0,9

Възникнали в бъдеще жилищни потребности ще се задоволяват по стопански начин в отделни урегулирани имоти в населените места в общината.

7. Културно наследство

При разработването на този раздел са ползвани:

- Списък на недвижимите културни ценности на територията на община Полски Тръмбеш, предоставен от НИНКН;
- Списък на военните паметници, предоставен от Община Полски Тръмбеш;
- Списък на археологическите обекти на територията на община Полски Тръмбеш, предоставен от Национален археологически институт с музей към БАН;
- Информация предоставена от Община Полски Тръмбеш;
- Стратегически план за развитието на културния туризъм в България (2009 г.);
- Национална схема на културните маршрути в България (1999 г.).

Настоящият раздел е изготвен съгласно плановото задание за изработване на ОУПО Полски Тръмбеш. Анализът и оценката на културното наследство за целите на ОУПО са извършени в съответствие с препоръките на НИНКН при съгласуването на плановото задание, методическите указания на НИНКН за разработване на опорните планове, схемите и обяснителните текстове към тях по отношение на културното наследство и дефинициите и постановките на Закона за културното наследство.

Анализът на културното наследство в ОУП на Община Полски Тръмбеш изследва и оценява неговото място в територията на общината и ситуирането му в националната и европейската мрежи на културните маршрути. В съответствие със съвременните тенденции и подход към културното наследство са проучени не само единични културни ценности, но и античните пътища, културните маршрути, институциите, съхраняващи създадените ценности от местни автори, традициите и обичаите, културният календар.

Съгласно чл. 2. (1) на Закона за Културното наследство (**обн. ДВ бр. 19/2009 г.**) то обхваща *„нематериалното и материалното недвижимо и движимо наследство като съвкупност от културни ценности, които са носители на историческа памет, национална идентичност и имат научна или културна стойност.“*

7.1. Нематериално културно наследство

Нематериалното културно наследство е основен символ на националната идентичност. Към него принадлежат устната традиция и език, обичаите, обредите, празненствата, ритуалите, вярванията, музиката, песните, танците, кулинарните и енологички традиции, народните занаяти, народната медицина и народните игри и спортове.

В Р.България този вид културно наследство се опазва по силата на 4 закона:

- Конвенция за нематериалното културно наследство (ратифицирана със закон от Народното събрание на Република България) – резултат е на многогодишни усилия на международната общност с активно участие на българската страна, за приемане на международен инструмент, който да регламентира и подпомага усилията за защита, ревитализация, опазване и осигуряване на приемственост на онези традиционни форми на културата, които нямат материален характер.

- Закон за културното наследство – урежда опазването и закрилата на културното наследство на Република България.

- Закон за народните читалища – урежда учредяването, устройството, управлението, дейността, имуществото, финансирането, издръжката и прекратяването на тези традиционни самоуправляващи се български културно-просветни сдружения в населените места, които изпълняват и държавни културно-просветни задачи.

- Закон за закрила и развитие на културата – определя основните принципи и приоритети на националната културна политика, културните организации и органите за закрила на културата, начините за подпомагане и финансиране на културната дейност и творците.

Много от формите на нематериалното културно наследство – характерни обичаи, обреди, вярвания, художествено-изпълнителско изкуство, кулинарни традиции и др. се проявяват по време на религиозни и светски празници. Те се съхраняват и изпълняват от местното население, както и от фолклорни и самодейни групи за провеждане на обредни ритуали към читалищата в община Полски Тръмбеш. В повече от половината села е запазена традицията да се организират ежегодни селски събори.

Много от празниците в този край са запазени с годините, а честването им се извършва със съхранени традиции и обреди.

Един от тях е Трифон Зарезан. Празнува се от лозарите, градинарите и кръчмарите в чест на Свети Трифон. Обичаят повелява да се омеси хляб — пресен или квасник, да се свари кокошка, която по традиция се пълни с ориз или булгур. Като се свари кокошката се препича на саджак. В нова вълнена торба се слага питата, кокошката и бъклица с вино. С такива торби на рамо мъжете отиват на лозето. Там се прекръстват, вземат косерите и от три главини всеки отрязва по три пръчки. След това отново се прекръстват и поливат, с донесеното вино, лозите. Този ритуал се нарича „зарязване“.

Ежегодно в края на май в с. Обединение се провежда *Национален събор – надпяване „Авлига пее“*, посветен на българската народна певица Мита Стойчева. Гласът на Мита Стойчева е звънлив и бистър, орнаментиката и стилът ѝ на пеене –

характерни за музикалната традиция на Северна България. Нейната дарба е не само в добрата интерпретация на песента, но и в умениято да доразвива и обогатява древната фолклорна традиция. Певицата е наричана „славеят на Северна България“. Надпяването е празник на духовността и българското фолклорно изкуство.

В началото на септември в гр. Полски Тръмбеш се провежда *Национално фолклорно надиграване „Ритми край Янтра“*. Целта на фестивала е да събере любителите на българското хоро, с чието родолюбие се съхранява и популяризира ценното ни фолклорно богатство. Фестивалът няма конкурсен характер, а неговите идеи са: Да се съберат любителите на българското хоро; Да се обмени опит; Да се създадат приятелски взаимоотношения между хора на различна възраст и с различни професии, обичащи българския фолклор.

Националният конкурс за млади изпълнители на забавна песен „Полските щурчета“ се провежда от няколко години в гр. Полски Тръмбеш, но е с амбициите да стана традиционен за изява на деца, младежи и девойки до 18 години. Конкурсът има за цел участниците в него да представят своя талант, култура и традиции, както и да допринесе за създаването на една приятелска атмосфера на хората от Полски Тръмбеш и участниците.

В с. Павел се провежда *Фестивал на доматите, чушките и традиционните Български храни*, наречен *“Павел фест”*. Инициатори и организатори на празника са бивши учителки и общественички, които искат да възродят аграрната слава на село Павел. Основните средства за празника са осигурени от арендаторите на земеделските земи в селото. В последните години основната атракция е конкурсът *“Царица лютеница”*. В програмата на фестивала се включват още кулинарна изложба, фолклорни песни и танци, състезание за най-добре изглеждащи градински щандове с местна продукция и др.

Традиционни събития от културния календар на общината свързани с художествено-изпълнителски изкуства са ежегодно провежданите в гр. Полски Тръмбеш *Областен преглед на самодейността при клубовете на пенсионера “Сребро в косите–младост в душите”* и *Общински празник на пенсионерската художествена самодейност „Песен синор няма“*.

В почти всички населени места в община Полски Тръмбеш функционират читалища. Те са достойни пазители на националните традиции и местния фолклор. Не веднъж художествени състави от общината са получавали призови места на национални фолклорни конкурси. Фолклорна формация „Полянци“ при НЧ „Отец Паисий“, гр. Полски Тръмбеш, с над 30 годишна история е лауреат на Национални

конкурси и фестивали, с изключително богата концертна дейност. Към същото читалище е и вокална група „Сияние“.

Действащите читалища на територията на общината са в 14 населени места. Те работят в следните основни направления: библиотечна дейност, школи по изкуствата, любителско творчество, клубове по интереси, културна дейност и работа по проекти. Ежегодно създават културен календар, като организират и участват в конкурси, фестивали, празници, концерти, продукции, творчески срещи и др., адресирани към широката общественост. В днешния бързо променящ се свят, във века на информационните технологии и на глобалното общуване, читалищните настоятелства си дават сметка, че не е достатъчно само съвременен оборудване и богат библиотечен фонд. Затова те си поставят за цел създаване на нов образ на читалището - като културна институция, с висока просветителска роля, която приобщава хората към духовните ценности в най-широк смисъл.

Формите на нематериалното културно наследство са съхранени до голяма степен в община Полски Тръмбеш. Основен проблем е прекъснатата връзка между поколенията по отношение на българските традиции и фолклор. Необходимо е да се насочат усилия за приобщаване на по-голям брой деца в тяхното изучаване и предаване на бъдещите поколения.

Перспективите за развитие са свързани с провеждането на съвместни инициативи на читалищата с училищата за привличане на млади участници, които да съхраняват местните дух и традиции. Друга перспектива е популяризирането и презентирането на регионалния фолклор пред външни гости (от страната и чужбина).

7.2. Материално движимо културно наследство

Движимото културно наследство е носител на национална и родова историческа памет. Към него принадлежат археологическите, етнографските, историческите, художествените, природните, техническите, архивните, книжовните и литературните движими културни ценности.

През 2007 г. в гр. Полски Тръмбеш е открит Исторически музей в резултат на събирателска и проучвателна дейност от страна на екип от Регионален исторически музей - Велико Търново. Музейната експозиция се състои от отдел „Археология“, „Етнография“, „Възраждане, нова и най-нова история“. Сред експонатите представляващи по-голям интерес са хокерно погребение; оброчна плоча на богиня Хеката; най-старото датирано изображение на пентаграм в света; представени са 11 антропологически възстановки на исторически личности. Изключително рядък е епиграфския паметник-гранична плоча между римските провинции „Мизия“ и „Тракия“

В читалището в с. Полски Сеновец има музейна сбирка с археологически находки и етнографски раздел.

7.3. Материално недвижимо културно наследство

Недвижимото културно наследство включва археологическите, историческите, архитектурно-строителните, художествените, урбанистичните и етнографските недвижими културни ценности, образци на парковото и градинско изкуство, културните ландшафти и културните маршрути.

На територията на община Полски Тръмбеш има 54 недвижими културни ценности по списък, предоставен от НИНКН (Приложение 1).

Забележки:

- Включен е 1 свален обект;
- Реалният брой НКЦ е 53.

Според броя, пространствената им структура и териториалния им обхват обектите на недвижимите културни ценности на територията на община Полски Тръмбеш са само единични. (чл. 48 от ЗКН)

Според научната и културна област, към която се отнасят, недвижимите културни ценности са: 37 археологически, 1 архитектурно-строителен от Античността и Средновековието, 1 архитектурно-строителен, 5 художествени, 9 исторически (чл. 47 от ЗКН)

Според културната и научната стойност и обществената значимост недвижимите културни ценности се включват в следните категории: 12 „национално значение”, 33 „местно значение”, 8 нямат категория. (чл. 50 от ЗКН)

Според собствеността недвижимите културни ценности са: 38 държавна, 5 частна, 5 религиозна, 5 неизяснена.

Неолитно селище в землището на с. Орловец

Археологическата НКЦ „Неолитно селище” е разположена в м. Ада кузу, североизточно от с. Орловец. Обектът е приведен в известност през 1975 г. На базата на археологическите находки, селището е датирано към епохата на неолита и е установено, че е заемало площ над 100 декара.

В периода 1992-1998 г. са проведени археологически проучвания при които са изследвани структури, отнасящи се към ранния неолит. Най-ранното жилище тук се отнася към 6500-6400 г. пр. Хр., вкопано е върху площ от около 100 кв.м. и има овална форма. Проучено е и жилище, датирано около 6200 г. пр. Хр., състоящо се от две части. По-ранната, източна част, е вкопана в терена. При изграждането на наземното жилищно помещение, вкопаната част е включена в общия план и е използвана като

помещение за съхраняване на инструменти и хранителни продукти. Според проучвателя на обекта, като паралели на тези жилища могат да бъдат посочени аналогични структури от района на Предна Азия.

Неолитното селище при с. Орловец предоставя важна информация за установяването, консолидацията и развитието на раннонеолитните общества в басейна на Долния Дунав.

През 2005г. Община Полски Тръмбеш е стартирала изпълнението на проект „Полски Тръмбеш и Кумпана – партньори за устойчиво местно и трансгранично икономическо сътрудничество“ по програма „ФАР-трансгранично сътрудничество“ между крайдунавските области на България и Румъния. Проектът включва изпълнение на асфалтов път, паркинг, алея, пейки, информационни табла, навеси за експониране на археологически находки и ограда.

Праисторическо, тракийско и антично селище, с. Каранци

На изток от селото, в м. Глава се намира праисторическо и тракийско селище. Северно от селото в м. Юртлук е античното селище. Предпочитанието към посоките север и запад при двете двойки селищни имена от типа Хърс е косвено доказателство за произхода на названието хърцои от божеското име (хора на Хърс, хърсови хора), доколкото обитаваната от етнографската група територия е на северозапад от Плиска. В нейният ареал се намира западния представителен център на столицата Плиска, който се разполага при днешния град Бяла и ранносредновековното землено укрепление на север от с. Стърмен.

Светилище на Артемида-Бендида, с. Обединение

В днешните български земи от многото нейни светилища е проучено светилището на Артемида-Бендида при с. Обединение Великотърновско. Върху тракийски оброчни плочки е изобразена като Артемида ловджийка, възседнала елен или сърна.

Артемида е богиня на вегетацията, плодородието и лова, на луната, чийто култ в края на V в. пр. Хр. поради политическите връзки между Атина и Тракия преминал през о. Лемнос в цяла Гърция и бил официално признат в Атика, там била отъждествена ту с Артемида, ту с Хеката. Пред нейното светилище в Пирея (Атика) устройвали всяка година на 4 юни нощните бендидии с факелно шествие под ръководството на тракийски жреци. Шествието е описано в Държавата на Платон. По-късно култът ѝ преминал и в Египет. Изобразявана е в тракийско облекло върху два големи релефа от Атина и върху вази.

Крепост „Голямо градище”, с. Обединение

Късноантична крепост „Голямо градище” се намира в местността „Голямо усое” на 4.1 км. южно по права линия от центъра на селото. Заедно с „Малкото градище” са построени от римляните да пазят пътя от Нове за Никополис ад Иструм, който минава на около 100 метра от двете крепости. Има форма на неправилен многоъгълник, наклонен и удължен на към югозапад при максимални размери около 90 м. дължина и 68 м. ширина. От градището личат слаби следи от югозападната и югоизточната крепостна стена. Основите на източната и северната стена са затрупани под дебел насип, осеян с ломени камъни, налепени с хоросан, смесен с чукани керемиди.

Крепост „Кутра”, с. Раданово

На 2.3 км. североизточно от центъра на селото, на десния бряг на река Янтра и вляво от черния път за с. Орловец, се намира късноантична и средновековна крепост „Кутра” или „Бели бряг”. Възвишението се спуска стръмно към река Янтра, която се намира западно от крепостта. Тя има форма на неправилен петоъгълник, удължен на североизток при размери около 80 м. дължина и 38 м. максимална ширина. Повърхността му е обрасла с храсти и плешива гора. През 1930 г. ясно са личели основите на крепостните стени, на места до 1.8 м. дебели, и на височина до 0.6 м. над повърхността. Лицевите страни на стените са били облицовани с дялбни камъни, а вътрешността с ломени камъни, споени с хоросан, смесен с чукани керемиди. Днес крепостните стени са напълно унищожени, и формата на крепостта се вижда само от въздуха. Със сигурност може да се смята, че крепостта е съществувала през римския период и средновековието след 6 век. Вероятно е там да е имало крепост или селище още през тракийско време.

Църква „Св. Теодор Стратилат”, с. Полски Сеновец

Църквата е строена през 1836 – 1837 година със султански ферман и е най-старата в общината. 10 години по-късно в църковния двор е построено килийното училище. Дълги години за камбана на църквата служи стоманено клепало. След основен ремонт през 1922 година е издигната днешната камбанария, а през 1931 година се доставя сегашната камбана, която тежи 320 кг. През османското владичество църквата е била най-важният културен център в селото. Около нея се групират будните селяни и от нея излизали всички инициативи за просвета на българското население.

Църква „Света Троица”, с. Орловец

По летописни данни, съхранени в училището, църквата е построена през 1872 г. с доброволните дарения и безвъзмездния труд на християнското население.

Обликът е типично възрожденски. Със сигурност това е най-старата и добре запазена сграда в селото.

Църква „Св. Архангел Михаил“, с. Обединение

Данни за историята е написал през 1907 г. свещеник Симеон Димитров Начев. Още през 1855 г. българите от село Тенча издействали пред гръцкия духовен вилает да се открие енория в селото им, за която е бил ръкоположен поп Васил от Търново. Той стоял една година и половина, но напуснал Тенченската енория, тъй като нямало църква. През 1869 година българите първенци от село Тенча се обърнали с молба пред османското правителство да им разреши да си ръкоположат свещеник и да им даде право да си построят църква с разрешението на султана. През 1871 година бил издаден ферман, подписан от султана, че се разрешава строеж на църковен храм в с. Тенча за българите християни. За целта камъните за основите на църквата били извадени от кариерата, без турците да разберат за какво са те. Когато били изкопани основите, при полагането на основания камък на 15 март 1871 година в селото дошъл даскал Никола от Златарица, който прочел османския ферман и от турски го превел на български. Много турци, които дошли да претендират за строежа на църквата, искали да видят фермана и има ли той подпис и печат. Единственото условие да я има тази църква било да се слиза към нея надолу. Каменното стъпало си стои и до днес и по него миряните влизат в църквата. Тя е строена от 1871 до 1873 г. с доброволния труд на всички християни от селото, като единствената им мисъл била, че това се прави за благо на селото, за християнската религия, от която всички българи имат нужда. Бил нает само главният майстор Пеню Русев от колибите Бочуковци и други строители, каквито нямало от селото. Местните хора събирали от всички в селото храна и хранели работниците. Иконостасът е изработен от Марко Тихов от село Райковци, Тревненско. Църквата е осветена на 8 ноември 1878 година от Негово Високопреосвещенство търновския митрополит Климент (Васил Друмев). Климент произнася пред богомолците вълнуваща реч, в която хвали всички селяни от Тенча и ги призовава да посещават богослуженията и „да пазят църквата като зеницата на окото си от оскверняване на друговеци“. Първият свещеник в селото, който служи в новопостроената църква, е Христо Бобев от село Керека, Дряновско. През 1907 година е закупена камбана за църквата за 1140 лева, тежаща 400 килограма. Докарана е от Русе с влак до Полски Тръмбеш и от там с биволска кола до село Тенча. През 1914 година е направен ремонт на църквата, като диреците на артиката (преддверието) са подменени с каменни, а около храма и самите зидове е направена настилка от каменни плочи, за да не влиза вода в него. През 1920 година е построена църковна килия за 10 000 лв. от Серафим Колев със съдействието на свещеник Симеон Нянчев.

Енорийският храм е действащ и редовно посещаван от жителите на селото. Църковната сграда се нуждае от ремонт на покрива, пода, емпорията, дограмата и боядисване.

За територията на всички населени места в общината липсват актуални подробни устройствени планове, които да регламентират граници на охранителни зони на недвижимите културни ценности. Не са разработвани режими за опазване на единичните недвижими културни ценности. Част от архитектурно-строителните обекти, особено тези, които са частна собственост, са лишени от консервационна намеса и поддръжка и са сериозно засегнати от физически увреждания. Налице са множество неадекватни намеси и изменения, които нарушават тяхната автентичност.

По данни на Община Полски Тръмбеш на територията на общината има 18 възпоменателни знака, издигнати по повод участието на България във войните от 1877-1878 г., 1912-1913 г., 1914-1918 г. и 1944-1945 г., които представляват исторически недвижими културни ценности (Приложение 2).

След Освобождението за 67 години България води четири войни. В тях загиват около двеста хиляди български воители и около половин милион са ранени, осакатени и безследно изчезнали.

След всяка война България гради нови и нови паметници. Най-много са изградени през 20-те години на ХХ в.

След Първата световна война - 1918 г. стотици български синове не се завръщат от бойните полета. С малки изключения загиналите са погребвани по бойните поля. След войните гробовете им, които не са в границите на България са заличени от нашите съседи. Близките на загиналите имат потребност от паметници в родните места, за да могат в деня на смъртта и по задушница сираците, вдовиците, майките и бащите, близките да запалят свецица, да сложат цвете и да се докоснат до душите на загиналите.

Военните паметници са символ на хилядите знайни и незнайни гробове на българските воители. Тези възпоменателни знаци имат отношение към значими събития от българската история. Характеризират се със съхранена автентичност, историческа документалност и художествена стойност. Те са важна част от културното наследство на България.

На територията на общината военни паметници са изградени в: с. Иванча, с. Каранци, с. Климентово, с. Куцина, с. Масларево, с. Обединение, с. Орловец, с. Павел, с. Петко Каравелово, с. Полски Сеновец, с. Раданово, с. Страхилово.

Според вида са: паметници (10 бр.), паметни плочи (8 бр.).

Според собствеността са: общинска (17 бр.), частна (1 бр.).

Според физическото състояние са: отлично (2 бр.), добро (13 бр.), лошо (2 бр.), няма данни (1 бр.).

В автоматизираната информационна система „Археологическа карта на България” има данни за 196 археологически недвижими културни ценности в община Полски Тръмбеш (Приложение 3).

Над 99 % от регистрационните карти за археологическите обекти от община Полски Тръмбеш са изготвени през 1992 г. По тази причина те са с твърде приблизителна локализация и без прецизен картен материал. Картите и GPS координатите, които са приложени към анотациите на обектите, са изготвени сега по наличните данни в АИС АКБ и след справка с топографски карти и сателитни снимки. Затова при някои местоположенията на обектите е указано приблизително.

Предоставената информация е единствено за обекти регистрирани в АИС АКБ в резултат на инцидентни теренни проучвания. На територията на община Полски Тръмбеш не са правени системни издирвания на археологически обекти, които значително биха обогатили познанията за археологическото наследство в този регион.

Според вида си обектите са: надгробни могили (114 бр.), селища (43 бр.), могилни некрополи (17 бр.), селищни могили (6 бр.), крепости (5 бр.), пещи за производство на керамика (2 бр.), саркофази (2 бр.), селски имения (2 бр.), архитектурен елемент (1 бр.), винарско съоръжение (1 бр.), надпис (1 бр.), некропол (1 бр.), обект с неопределена функция (1 бр.).

Надгробна могила, с. Полски Сеновец

В една от трите могили в м. Бърчината иманяри разкриват гробница с надгробна плоча, дълга 2,37 м, широка 1,05 м и дебела 0,55 м, с два човешки образа в рамка от виеща се лоза и римски надпис. Селяните от Полски Сеновец пренасят плочата на ръце и с волска кола и я побиват за украшение на чешмата в местността Чучура. Впоследствие чешмата е преместена по-нагоре по течението на дерето, а плочата — голяма и твърде тежка оставена на място, където я зариват насипи и земята постепенно отново я поглъща. През лятото на 1979 г. със строителни машини плочата е извадена и пренесена в археологическия кът на читалищния дом като експонат на музейната сбирка в селото.

Късноантична крепост „Асара“

Късноантична крепост "Асара"/"Хасара" се намира в едноименната местност, на 3.3 км. западно по права линия от центъра на село Вързулица. Построена е на височина, доминираща над околността с отлична видимост във всички посоки.

Късноантична крепост „Малко градище“

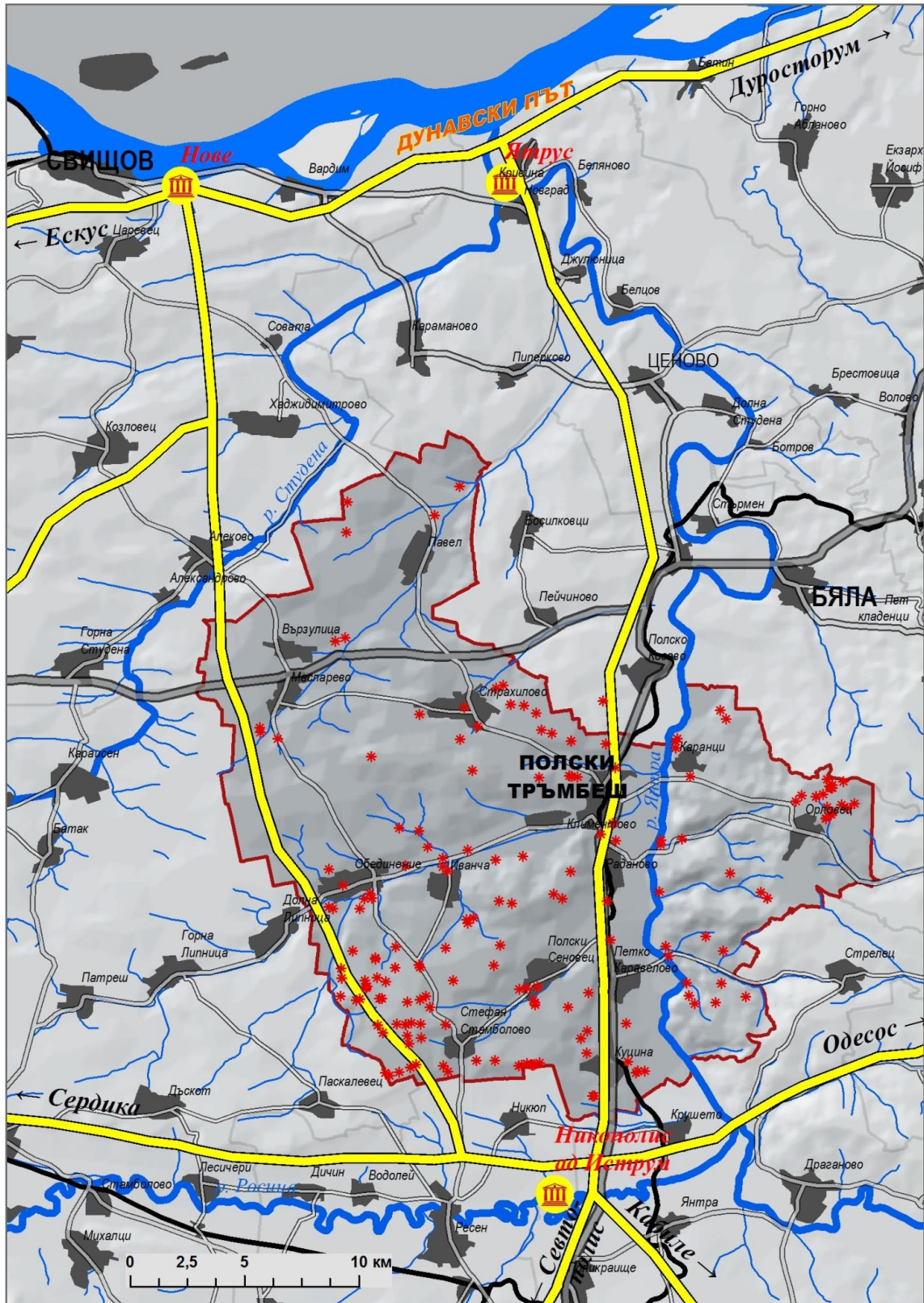
Късноантична крепост „Малкото градище“/„Джигра“ се намира на 3.8 км. южно по права линия от центъра на с. Обединение общ. Полски Тръмбеш, в местността Голямо усое. Заедно с „Голямото градище“ са построени от римляните да пазят пътя от Нове за Никополис ад Иструм, който минава на около 100 метра от двете крепости. Крепостта има форма на неправилен многоъгълник, наклонен и удължен на северозапад с максимални размери около 80 м. дължина и 60 м. ширина. Източната крепостна стена е с няколко чупки, а на северната и северозападната личат само основите, затрупани под дебел насип, осеян с камъни и обрасъл с храсти и плешива гора. Стените са изградени от ломени камъни и хоросан, смесен с чукани керемиди.

Крепост „Градище“

На 1.2 км. южно от крепост „Кутра“ и на 1.6 км. източно от центъра на с. Раданово, на стръмния десен бряг на река Янтра, се е намирала крепостта „Градище“. Тя има формата на неправилен петоъгълник, удължен на изток, при максимални размери около 70 м. дължина и 36 м. ширина. През 1930 г. са личали слаби следи от основите на крепостните стени, а през 1949 г. те вече са били напълно унищожени. В днешно време мястото е покрито с трева и храсти, без никакви следи от крепост. И от въздуха дори не си личи, къде са били крепостните стени. Нямамо е дори материал за установяване на периода на съществуване на крепостта. Още една от изчезналите крепости на България, за която ще остане само спомена и написаното за нея.

За археологическите обекти има временни режими за опазване съгласно чл. 35 от Наредба № 7 за правила и нормативи за устройство на отделните видове територии и устройствени зони. Някои от археологическите ценности са застрашени от физическа разруха, причинена от природни и антропогенни фактори. Не се извършват консервационно-реставрационни дейности. Археологическите ценности на територията на община Полски Тръмбеш в голяма степен са непроучени.

Недвижимото културно наследство е с недостатъчно използван потенциал, но с добри перспективи за включването му в културни маршрути и развитие на културен туризъм. Необходими са непрекъснати усилия и прилагането на ефективни мерки за опазването, поддържането и експлоатирането на културните ценности.

Антични пътища – хипотеза, източник: проучване на „НЦТР” ЕАД

7.4. Нормативи за устройство на защитените територии за недвижимо културно наследство по реда на ЗКН

- Допустима намеса за опазване на всеки обект НКЦ и в защитените територии на недвижимото културното наследство се определят с конкретни устройствени, обемно-пространствени и силуетни, архитектурни, конструктивни и ландшафтни проектни решения по чл.80, ал.3 и чл.83 от ЗКН, изготвени при условията на действащата нормативна уредба за опазване на КИН и съгласувани по реда на чл. 84, ал. 1 и 2 от ЗКН.

- Собствениците, концесионерите и ползвателите на недвижими културни ценности, съгласно чл.71 от ЗКН, са длъжни да полагат необходимите грижи за тяхното опазване, съхранение и поддържане в добро състояние при спазване на разпоредбите на същия закон и актовете по прилагането му.

- При настъпили увреждания по недвижими културни ценности или за действия спрямо тях в нарушение на ЗКН собствениците, концесионерите и ползвателите са длъжни да уведомят незабавно регионалните инспекторати по опазване на културното наследство, общинските органи и НИНКН.

- При наличие на обстоятелства, застрашаващи недвижима културна ценност от увреждане или разрушаване, собственикът, концесионерът или ползвателят на имота, съгласно чл.72 от ЗКН, е длъжен да уведоми кмета на общината, директора на регионалния музей и регионалния инспекторат по опазване на културното наследство по местонахождението на недвижимата културна ценност и да предприеме незабавни действия по обезопасяването ѝ.

- Техническата инфраструктура на територията на зоните да се провежда с подземни инсталации и съоръжения с проекти за специфично улично и фасадно осветление и възможност за експониране и социализиране на обществените обекти в градската среда, изработени и съгласувани при условията и по реда на ЗКН.

- Всички дейности и фази на проучване и проектиране за обектите КИН, в техните охранителни зони и в защитените територии на недвижимото културното наследство подлежат на съгласуване при условията и по реда на ЗКН.

7.5. Специфични устройствени режими и предписания за опазване

- С протокол от 05.03.2008г. в изпълнение на Заповед №РД09-69/21.02.2008г. на Министъра на културата са определени границите и режимите за ползване на територията и охранителната зона на археологическата недвижима културна ценност *Неолитно селище*, с. Орловец.

Територията на НКЦ Неолитно селище се определя, като територия за археологическо проучване, консервация, реставрация и експониране на

археологически структури. Определя се режим „А“ - забранява се обработка на земята, терасиране, засаждане на нови дървесни видове и трайни насаждения, всички добивни, мелиоративни и други дейности, които нарушават целостта на земния пласт. Забранява се пашата. Забранява се всякакво строителство с изключение на необходимата минимална туристическа инфраструктура (път, паркинг, алея, пейки, информационни табла, навеси за експониране на археологически материали и ограда), ненарушаващи археологическия пласт и неизискващи фундиране по-дълбоко от 40см.

Територията на охранителната зона на НКЦ Неолитно селище се определя, като територия за археологическо наблюдение. Запазва се начинът на ползване на земята. Определя се режим „Б“ за ползване на земеделските земи – допуска се селскостопанска обработка с дълбочина до 40см. Забранява се дълбочинната обработка на земята (риголване), засаждане на лозя и трайни насаждения с дълбока коренова система, заблатявания и други дейности, които могат да засегнат и унищожат археологическите структури, разположени в дълбочината под 40см. от съвременната повърхност на терена. Забранява се промяна на предназначението на земите и строителството.

- За всички археологически обекти (регистрирани в АИС-АКБ) на територията на община Полски Тръмбеш са установени временни режими за опазване („А“ и „Б“), съгласно чл. 35 от Наредба 7 за правила и нормативи за устройство на отделните видове територии и устройствени зони, до назначаването на междуведомствена комисия за изготвяне на режими за опазване съгласно чл. 159, ал. 2 от Закона за културното наследство.

Чл. 35 от Наредба 7 за правила и нормативи за устройство на отделните видове територии и устройствени зони:

„Археологическите обекти се опазват и устройват съобразно следните режимни изисквания за териториите им, определени със специални проучвания:

За територии с режим „А“ на археологически обекти не са допустими благоустройствени, строителни, селскостопански, мелиоративни и други дейности, които биха нарушили целостта на почвения слой, като се допуска използването на земята като пасище;

За територии с режим „Б“ на археологически обекти не са допустими изкопни работи, дълбочинна обработка на почвата, засаждане на дървета и култури с дълбока коренова система, като се допуска плитка обработка на почвата (оран) до 0,25 м.”

- Общинската администрация трябва да осигури постоянна грижа за археологическите обекти, изразяваща се в: стриктно спазване на временните и постоянните режими за опазване; охрана и защита от иманярски набези, вандализъм и замърсяване; почистване от самонастанили се растения.

- Съгласно чл.79, ал.4 от ЗКН, когато единична културна ценност няма определен териториален обхват в акта за деклариране или за предоставяне на статут, за нейни граници се смятат границите на имота, за охранителна зона - територията, обхващаща непосредствено съседните имоти, а при улици до 14 метра - и срещулежащите през улицата имоти, както и уличното пространство между тях.

- Да се осигури необходимата защита на единичните архитектурни паметници, като се подобри най-близката им среда, с цел осигуряване на тяхното добро визуално възприятие от важни обществени пространства с проекти за възстановяване и изграждане на характерни елементи от традиционния градски дизайн (настилки, огради, осветителни тела, пейки, павилиони, реклами, спирки и др.).

- Необходимост от актуализиране на списъка на недвижимите културни ценности на територията на общината – актуални административни адреси и кадастрални данни за имотите.

- Паспортизация на сградите – недвижими културни ценности. Тя трябва да включва: фотографска документация (актуална и архивна), конструктивно становище или конструктивно обследване, архитектурно заснемане.

- Осигуряване на публичност на информацията за недвижимите културни ценности, чрез публикуването ѝ на интернет страницата на Общината.

7.6. Концепция за социализация

Културен туризъм

Според *Международната харта за културен туризъм* на ИКОМОС (Мексико, 1999 г.) културният туризъм е вид туризъм, който използва като ресурс наследството - културните и природните ценности на средата, съхраняващи колективната памет на обществото. Може да се приеме, че този интегрален ресурс е поделен между двата специфични вида туризъм: културен (мотивиран от културно-историческото наследство и многообразието на живата култура) и екотуризъм (ориентиран към природната среда), които най-често имат общо поле на действие - в природните територии, богати на културно наследство. Затова най-голям интерес предизвикват дестинациите, в които културните и природните дадености са еднакво обгрижени и представени в техните цялост и интегритет.

И двата вида туризъм се стремят да постигнат резултат на устойчиво развитие, като не само използват, но и опазват стойностите и автентичността на своите специфични и най-често невъзвратими ресурси. Развитието на културния туризъм има за цел да генерира приходи за поддръжка на обектите и за финансиране на културни атракции. Туристите от този сегмент посещават предимно дестинации, които са извън маршрутите на масовия туризъм, а това благоприятства целогодишния туризъм и разширяването на туристическите райони, включвайки по-малко познати части от

вътрешността на страната. В резултат от развитието на културния туризъм се подпомага борбата срещу безработицата, особено в онези райони, в които няма много алтернативи за заетост и има силна емиграция. Културният туризъм насърчава в крайна сметка местното население да валоризира и опазва своята култура и пробужда в него осъзнаването и гордостта от историческите корени.

Културни маршрути

ИКОМОС и неговият Международен комитет за културни маршрути, влагат забележителни усилия за дефинирането на понятието в серия от срещи и в приетата *Международна харта за културните маршрути* (Квебек, 2008 г.). Тя акцентира върху следните ключови характеристики на понятието:

- културният маршрут е традиционен път, материално детерминирано историческо трасе;
- културният маршрут съответства на определена историческа функция и цел;
- културният маршрут включва материални и нематериални културни феномени.

Документът насочва вниманието и към други характеристики на културните маршрути, базирани върху общата концепция за пътя: те притежават "динамичен характер", носят свидетелства за взаимодействия и обмен между общности.

„Културен маршрут“ е съвкупност от историческо трасе на традиционен път с включените към него обекти на недвижимото културно наследство и ландшафти (чл. 47 от Закона за културното наследство).

Транснационален културен маршрут „Източен трансбалкански път“

Идентифициран е като такъв в проекта „Културни маршрути в Югоизточна Европа“ (1999 г.).

Източният трансбалкански път прекосява Югоизточна Европа в посока север-юг. Коридорът преминава през Румъния, България и Гърция и свързва Балтийско с Егейско море и Средиземноморието. По своето трасе на север Източният трансбалкански път прави връзка с големия Европейски маршрут Виа Реджия (Пътят на Кралете) в Лвов (Украйна) – прекосяващ Европа от Киев до Сантяго де Компостела (Испания).

Източният трансбалкански път е основен гръбнак на манастирските средища в Югоизточна Европа в посока север-юг. Поемайки от религиозния ареал на църквите в Молдавия и дървените църкви в Марамуреш (Румъния), коридорът се спуска на юг към Търновската Света гора и Родопската Света гора. Коридорът се влива в

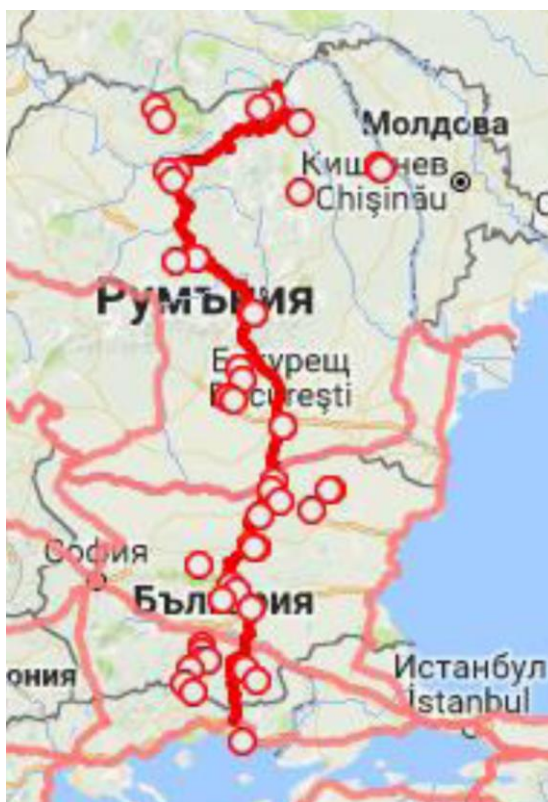

религиозната ос Виа Егнация при някогашния голям манастирски център Mount Parikion.

Източният трансбалкански път минава през три планински масива със специфичен облик – Карпатите, Стара Планина (Балкан) и Родопи. Тези закътани места са съхранили своеобразни острови на времето – традиционни селищни агломерации със запазена балканска архитектура.

Характерна особеност на Източния трансбалкански път е фрагментът на територията на България. Той отразява една сложна стратификация на времеви пластове – представителна за тези земи: от културата на 20 век в историческия град Русе на река Дунав, през манастирите, църквите и народната архитектура на Новото време във Великотърновския и Асеновградския културен ареал, Средновековните крепости на север от Стара планина и в Родопите, до най-древни цивилизации – Казанлъшката и Свещарската тракийски гробници, Неолитните жилища в Стара Загора, Долината на тракийските царе, скалните светилища Перперикон и Белинташ.

Източният трансбалкански път разкрива изключителните постижения на майсторите – строители, дърворезбари, зографи в уникалните църкви в Молдавия, Марамуреш, величествените скални манастири в Иваново, манастирите на Търновската и Родопската Света гора. Наред с това по протежението му са разположени редица исторически градове – Сигишоара, Сибиу, Букурещ (Румъния), Русе, Велико Търново (България).

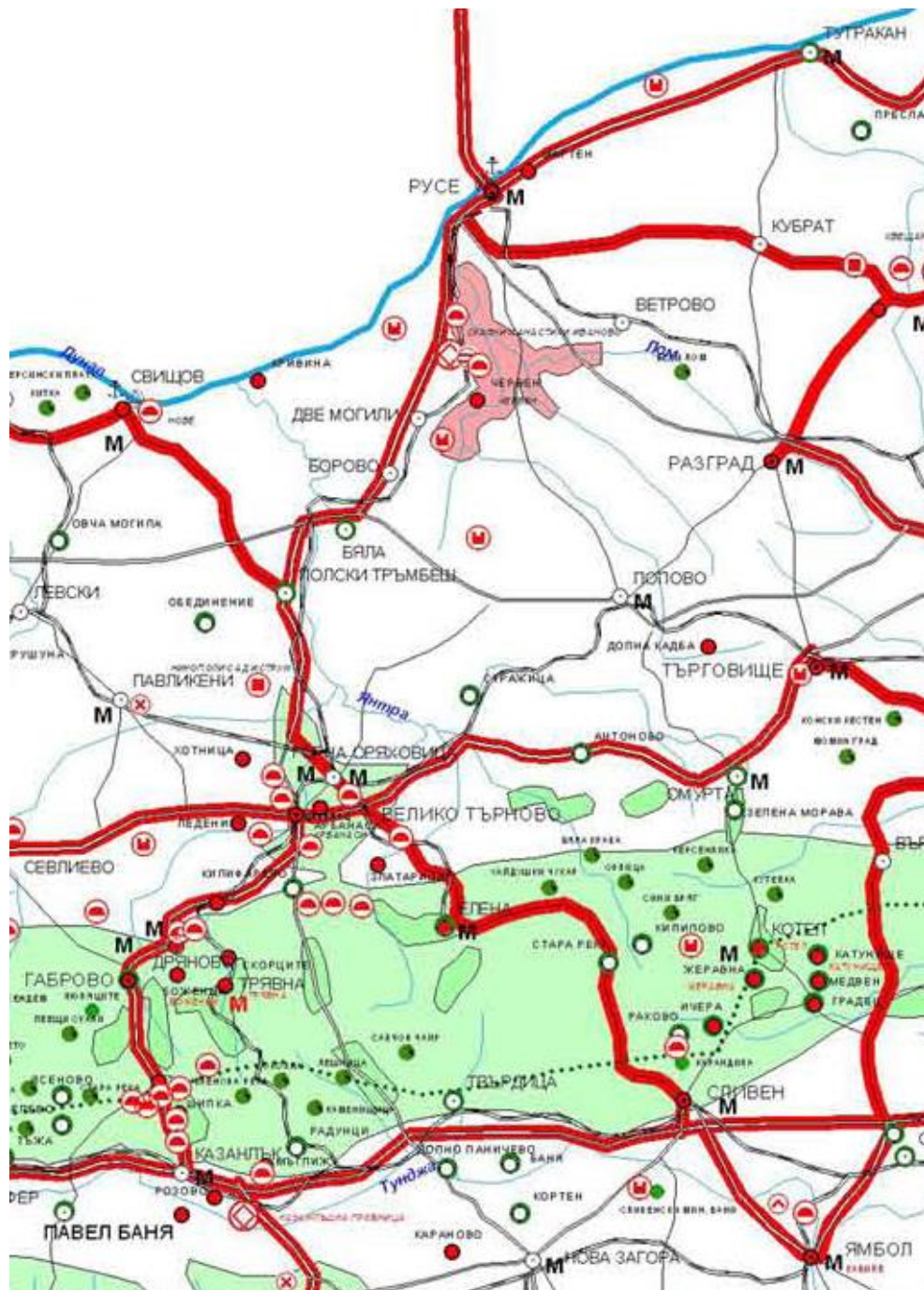

Национален културен маршрут „Ямбол – Свищов”

Идентифициран е като такъв в проекта „Национална схема на културните маршрути” (1999 г.).

По-важни обекти от маршрута са: национален археологически резерват „Кабиле”, археологически резерват „Антични и средновековни структури на Момина крепост, Царевец и Трапезица”, архитектурно-исторически резерват „Арбанаси”, археологически резерват „Античен град Никополис ад Иструм”, археологически резерват „Античен град Нове”.

8. Анализ на състоянието на икономическа база на община Полски Тръмбеш

Икономическо развитие

• Обща характеристика

За икономическата активност в община Полски Тръмбеш може да се съди по броя на регистрираните фирми. За 2011 година техният брой е бил 359. За последните две отчетни години¹ броят на тези нефинансови единици се е изменил както следва:

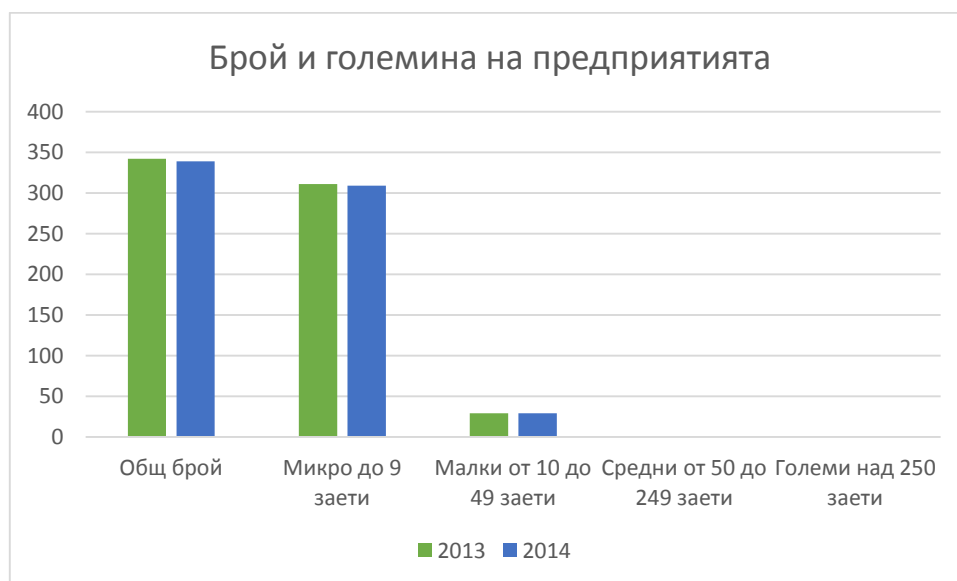
Таблица №29: Предприятия по брой заети лица за 2013 и 2014 г.

Предприятия по брой заети	2013 г.	2014 г.
Общ брой	342	339
Микро до 9 заети	311	309
Малки от 10 до 49 заети	29	29
Средни от 50 до 249 заети	**	**
Големи над 250 заети	-	-

Забележка: ** - конфиденциални данни

Обликът на общинската икономика дават микропредприятията и малките предприятия, които заедно представляват 99.7% от всички регистрирани предприятия.

Голяма част от фирмите и всички от последните три групи развиват дейност в град Полски Тръмбеш.

¹ Отчетни данни на отдел "Статистически изследвания - Велико Търново" към ТСБ Север

Предприемаческата активност в Община Полски Тръмбеш (25,3 регистрирани предприятия на 1 000 жители през 2014 г.) е под средните показатели за страната (50 предприятия на 1 000 жители).

В динамиката на предприятията в общината измененията се дължат основно на структурните промени и икономическата криза .

Основните икономически показатели на стопанските субекти в общината за последните две отчетни години² са както следва:

² Данните са по НКИД 2008, форма А21

Таблица №30: Основните икономически показатели

Икономически дейности (A21) 2013 г.	Пред- приятия	Произв. продук- ция ¹	Приходи от дейността	Нетни приходи от продажби	Разходи за дейността	Печалба	Загуба	Заети лица ²	Наети лица ²	Разходи за възнаграж- дения	ДМА
	Брой	Х и л я д и л е в о в е						Брой	Х и л я д и л е в о в е		
Полски Тръмбеш	342	72 165	107 597	92 258	100 482	8 327	1 844	1 338	1 043	6 060	36 503
A Селско, горско и рибно стопанство	66	37 180	50 047	37 223	44 564	5 631	610	373	329	2 435	25 179
C Преработваща промишленост	23	12 420	13 090	11 900	12 721	1 022	..	323	305	1 671	3 612
D Производство и разпределение на електрическа и топлинна енергия и на газообразни горива	3	22
E Доставка на води; канализационни услуги, управление на отпадъци и възстановяване
F Строителство	4	10 798	13 790	13 319	13 674	54	52	268	..
G Търговия; ремонт на автомобили и мотоциклети	143	4 410	22 600	21 963	21 964	845	267	350	216	1 059	2 218
H Транспорт, складиране и пощи	25	5 765	5 829	5 684	5 502	394	120	79	60	270	810
I Хотелиерство и ресторантьорство	36	514	1 095	1 094	1 109	51	66	75	50	199	431
J Създаване и разпространение на информация и творчески продукти; далекосъобщения
L Операции с недвижими имоти	7	11	21	16	22	6	120
M Професионални дейности и научни изследвания	4	63	69	65	45	22	..	6
N Административни и спомагателни дейности	3	118	7
Q Хуманно здравеопазване и социална работа	20	694	694	694	603	175	108	49	17	65	199
R Култура, спорт и развлечения
S Други дейности	5	39	39	39	29	10	..	7

Източник: Отдел „Статистически изследвания“ – Велико Търново при ТСБ – Север

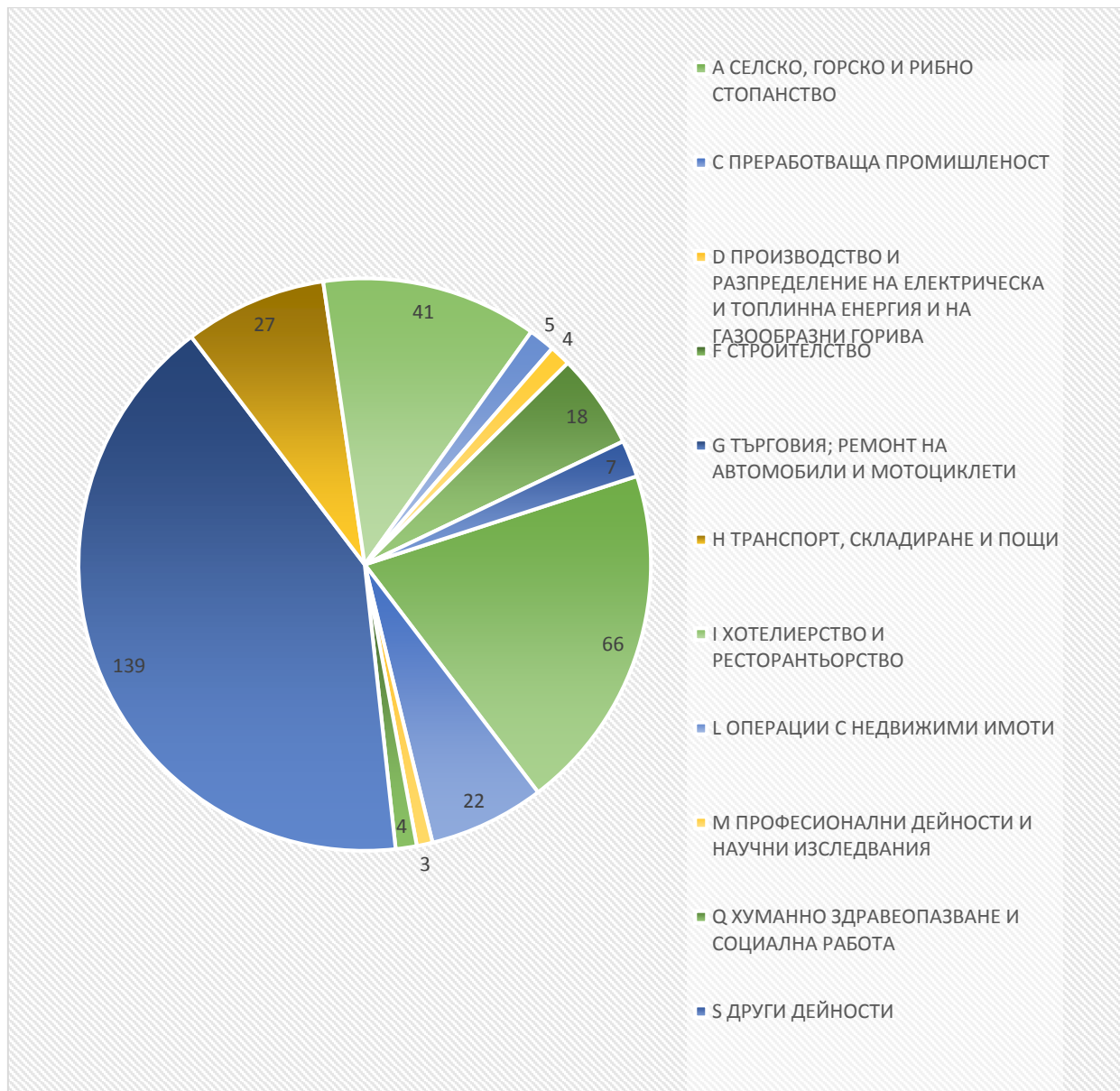
Забележка: .. - Конфиденциални данни

Таблица №31: Основните икономически показатели

Икономически дейности (A21) 2014 г.	Предприя- тия	Произв. продукция ¹	Приходи от дейността	Нетни приходи от продажби	Разходи за дейността	Печалба	Загуба	Заети лица ²	Наети лица ²	Разходи за възнаграж- дения	ДМА
	Брой	Х и л я д и л е в о в е						Б р о й		Х и л я д и л е в о в е	
ОБЩО:	339	70 414	106 349	92 102	96 625	9 896	1 225	1 208	945	6 144	34 297
A Селско, горско и рибно стопанство	66	37 483	48 042	35 712	41 662	6 290	651	376	327	2 604	24 413
C Преработваща промишленост	22	12 777	13 393	12 925	11 745	..	127	253	234	1 311	3 734
D Производство и разпределение на електрическа и топлинна енергия и на газообразни горива	3
E Доставка на води; канализационни услуги, управление на отпадъци и възстановяване
F Строителство	4	8 806	14 843	318	..	37	35	283	..
G Търговия; ремонт на автомобили и мотоциклети	139	4 576	22 258	21 377	21 738	693	235	325	209	1 099	2 924
H Транспорт, складиране и пощи	27	4 969	5 082	4 843	4 406	621	25	68	54	225	868
I Хотелиерство и ресторантьорство	41	555	1 412	1 285	1 451	47	87	86	61	262	702
L Операции с недвижими имоти	5	..	53	..	121	..	69	121
M Професионални дейности и научни изследвания	4	6	..	5
N Административни и спомагателни дейности
Q Хуманно здравеопазване и социална работа	18	735	735	735	544	176	..	35	15	64	110
S Други дейности	7	49	65	65	55	13	..	11

Източник: Отдел „Статистически изследвания“ – Велико Търново при ТСБ - Север

Произведената продукция на зает в общината за 2014 г. е 58 290 лв., което е значително под средното за страната.

Инвестициите са особено важни за устойчивото общинско икономическо развитие, тъй като в тяхната основа стоят финансови средства, които се влагат за по-продължителен период от време. На базата на направените инвестиции се очаква нарастване на доходите след определен срок от време. Инвестиционната дейност представлява самото влягане на средствата и осъществяването на практически действия за нарастване на доходите, капитала или друг полезен икономически ефект.

Към 2014 г. размерът на ДМА в общината е 34 297 хил. лв., който бележи известен спад, спрямо 2013 година.

За фирмите, функциониращи в пазарни условия, инвестирането е важно условие за повишаване на тяхната конкурентоспособност и за развитието им. В най-общия смисъл инвестирането е процес на влягане на парични средства за набавяне на ресурси с цел реализиране на стратегията на фирмата. За съжаление, в настоящия момент, има недостиг на средства за инвестиции и в същото време, несигурност в пазарните условия.

Анализът на данните от таблица №:31 показва, че водещо значение в общинската икономика има първичния сектор (*включва дейностите селско, горско и рибно стопанство*) с 31,1% от броя на заетите в икономиката, 38,8 % от нетни приходи от продажби и 71,2% от ДМА. Втори по значимост е Третичният сектор (*включва дейности, които са обединени в стопански отрасли, свързани с прякото обслужване на населението*) с 30,7% от нетните приходи от продажби и 43% от заетите. Вторичният сектор (*включващ добивната и преработваща промишленост, производство и разпределение на енергия, строителство и др.*) се доближава до резултатите третичния сектор и поради това не може да се твърди, че има допълваща функция в общинската икономика. Този модел е характерен за предимно аграрни общини.

Първичен сектор

Първичният сектор (селско, горско и рибно стопанство) е традиционен за общината и интензификацията на растениевъдството води до добрите икономически показатели достигнати от сектора.

Селското стопанство е представено от растениевъдството и животновъдството.

Основен ресурс за развитие на селското стопанство и на неговия основен подотрасъл – растениевъдство, е земеделската земя. В баланса на територията на общината, земеделските земи са 383442 дка., което е 82,7% от общата територия на общината. Обработваемите земи са 279 791 дка. или 73%.

Разпределението на обработваемата земя по площи и култури е дадена в следващата таблица:

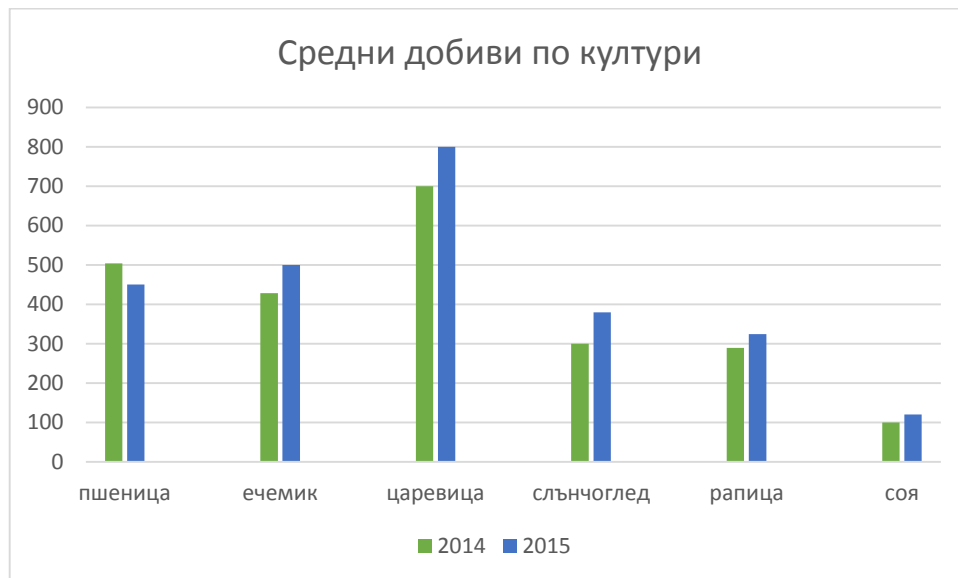
Таблица №32: Разпределение на земеделските земи

Общо за общината и по землища/села и град/	Използвана земеделска площ		Обработваем а земя		Зърнени култури		Технически култури		Фуражни култури		Ягоди, пресни зеленчуци (вкл. картофи) и цветя		Лозя и трайни	
	Стопан- ства (брой)	Площ (дка)	Стопан- ства (брой)	Площ (дка)	Стопан- ства (брой)	Площ (дка)	Стопан- ства (брой)	Площ (дка)	Стопан- ства (брой)	Площ (дка)	Стопан- ства (брой)	Площ (дка)	Стопан- ства (брой)	Площ (дка)
гр. Полски Тръмбеш	19	12304	19	8534	15	6559	11	1121	4	834	8	6	1	14
с. Климентово	29	18442	29	14145	28	4624	5	9400	5	111	9	10		
с. Обединение	24	55276	24	41551	22	37776	3	3725	1	30	3	20		
с. Иванча	28	26991	28	19268	23	5489	6	13309	4	50	12	420		
с. Каранци	22	19298	22	13318	14	7920	2	5383	2	10	2	5		
с. Орловец	10	22247	10	13686	8	4466	2	7815	2	7	3	10		1388
с. Страхилово	67	48802	67	35768	53	7678	48	27599	48	461	8	30		
с. Масларево	40	28327	40	20384	38	18884	36	1084	4	139	4	160	1	117
с. Вързулица	19	16036	19	13742	12	10695	10	3027	1	10	3	10		
с. Повел	27	44744	27	34156	22	16177	20	17921	6	28	3	30		
с. Раданово	18	23633	18	12754		5070		7488		16		20		160
с. Петко Каравелово	28	22354	28	13329		4511		8755		48		15		
с. Куцина	23	19143	23	11833		2432		8626		343		20		80
с. Стефан Стамболово	16	21502	16	18686		6685		11558		433		10		
с. Полски Сеновец	31	36830	31	28637		6852		21355		390		40		

Източник: Общинска служба „Земеделие“

От посочените данни се вижда, че най-голям дял от обработваемата земя е заета от техническите и зърнени култури, съответно 49,4% и 46,5% от обработваемата земя. Тази тенденция с малки изменения в пропорциите е валидна от 2010 година до момента. В растениевъдния баланс фигурират зеленчуковите и трайни насаждения.

Положителен факт е, че всички постигнати резултати, надхвърлят средните за страната.

Животновъдството има допълваща функция. То се развива в личните стопанства. Отглежданите животни в общината за последните две години са:

Таблица №33: Брой животни по населени места за 2015 г.

община Полски Тръмбеш	говеда и биволи		овце и кози		свине		птици		пчелни семейства	
	стопанства	бр. животни	стопанства	бр. животни	стопанства	бр. животни	стопанства	брой птици	пчелини	бр. пчелни семейства
Вързулица	5	14	23	262	1	2	2	72 000	1	40
Иванча	17	166	36	361	19	39	0	0	1	54
Каранци	0	0	24	98	0	0	0	0	7	705
Климентово	12	222	74	419	57	122	0	0	5	390
Куцина	15	203	37	252	0	0	0	0	1	150
Масларево	14	95	148	2 041	27	146	0	0	3	300
Обединение	13	185	56	679	15	23	0	0	4	325
Орловец	4	48	24	257	0	0	0	0	3	393
Павел	17	316	96	826	33	92	0	0	5	380
Петко Каравелово	7	219	23	231	0	0	0	0	4	480
Полски Сеновец	4	113	24	340	0	0	0	0	3	75
Полски Тръмбеш	11	157	18	405	0	0	0	0	1	33
Раданово	19	330	35	158	1	2	0	0	9	1 292
Стефан Стамболово	3	68	3	162	0	0	0	0	3	375
Страхилово	46	1 058	121	1 591	22	55	0	0	5	377
общо за 2015 г.	187	3 194	742	8 082	175	481	2	72000	55	5 369

Източник: Българска агенция по безопасност на храните – Областна дирекция Велико Търново

Таблица №34: Брой животни по населени места за 2014 г.

община П.Тръмбеш	говеда и биволи		овце и кози		свине		птици		пчелни семейства	
	Населено място	брой стопанства	брой животни	брой стопанства	брой животни	брой стопанства	брой животни	брой стопанства	брой птици	брой пчелини семейства
Вързулица	5	13	20	230	1	2	2	72 000	0	0
Иванча	15	146	33	323	19	39	0	0	1	54
Каранци	0	0	22	95	0	0	0	0	5	505
Климентово	11	162	54	352	52	114	0	0	4	370
Куцина	13	173	33	240	0	0	0	0	1	150
Масларево	12	75	123	1 496	25	83	0	0	2	220
Обединение	12	140	51	601	15	23	0	0	2	175
Орловец	4	40	22	243	0	0	0	0	3	393
Павел	15	285	85	755	30	72	0	0	5	380
Петко Каравелово	7	189	21	221	0	0	0	0	3	380
Полски Сеновец	4	83	21	330	0	0	0	0	3	75
Полски Тръмбеш	10	157	17	395	0	0	0	0	0	0
Раданово	15	286	30	155	1	3	0	0	5	892
Стефан Стамболово	3	58	3	155	0	0	0	0	3	375
Страхилово	36	958	105	1 391	20	46	0	0	4	297
общо за 2014 г.	162	2 765	640	6 982	163	382	2	72000	41	4 266

Източник: Българска агенция по безопасност на храните – Областна дирекция Велико Търново

Общо можем да отчетем добри резултати в развитието на сектора. В една по дълга ретроспекция/ национално преброяване на стопанствата 2010 МЗХ/ се вижда, че имаме лек спад на отглежданите говеда, 43% намаляване броя на отглежданите овце и кози, над 60% намаляване броя на отглежданите птици и ръст от 140% в отглежданите пчелни семейства. За отбелязване в подотрасъл животновъдство е птицефермата във с. Вързулица и пчеларския сектор.

Вторичен сектор

Вторичният сектор включва добивна и преработваща промишленост, строителство, производство и разпределение на електрическа и топлинна енергия и на газообразни горива; доставяне на води; канализационни услуги, управление на отпадъци и възстановяване.

В общината секторът е представен от 29 производствени единици с 290 заети³.

Предприятията, които дават облика на сектора са:

Представител на машиностроенето е "ПЪРВИ МАЙ" АД, гр. Полски Тръмбеш. Дружеството е с усвоени над 70 вида изделия машини и съоръжения за технологично оборудване на животновъдни ферми, машини и резервни части за растениевъдството и зърно производството. Дейността на фирмата е насочена предимно към задоволяване на нуждите на българския пазар.

"ДЕЛТАКОМ ЕЛЕКТРОНИКС" ООД гр. София, база Полски Тръмбеш – Филиалът произвежда електроника за сателитни приемници.

„ПОДЕМ“ ЕООД, гр. Полски Тръмбеш – Дружеството е специализирано в производството на ел. уреди за бита и метални изделия.

„ЮНИГАЗ-ВТ“ ООД, гр. Полски Тръмбеш – фирмата предлага алтернативни горивни системи за конвертиране на автомобили, оборудвани с двигатели с искрово запалване, за работа с газообразни горива. Фирмата предлага - газови инжекционни, метанови уредби, традиционни газови уредби, LPG, CNG компоненти.

„Леяр I Ко“ ООД, гр. Полски Тръмбеш - леярски услуги, металолеене, търговия с черни и цветни метали, търговия с отпадъци от метали.

„СИКОТЕРМ ИНДЪСТРИС“ АД - е водещ производител на прозорци и врати от дърво със стъклопакет под търговската марка SICOTHERM.

„Родопи“ АД“ цех в гр. Полски Тръмбеш - производство на трикотажни изделия.

"Брилянт-Търновград", с. Павел – шивашки услуги.

Към отрасъл Хранително вкусова промишленост в общината спадат фирмите: "ОЛИВА" АД, база Полски Тръмбеш - Предприятието е специализирано в

³ Има конфиденциални данни, които изкривяват резултатите.

производството на сурово слънчогледово масло, към момента се въвежда и производство на белени семки. Технологиата на предприятието е на върхово европейско ниво; „СИКОНКО АГРИЯ“ АД, гр. Полски Тръмбеш – Във секторът влиза само производство на брашно; „НИК-96 - НИКОЛАЙ РОБОВ“ ЕТ, гр. Полски Тръмбеш - производство на хляб и хлебни изделия; ЕТ "Билегама - Бисер Белчев" – специализиран в производство на вино - бели и червени трапезни вина и бял и червен пелин с търговска марка Казашко и Юнашко вино; "РАМ КОМЕРС" ООД с. Масларево - фирма има цех за преработка и пакетиране на пчелен мед, "Валц" ЕООД, гр. Полски Тръмбеш – мелничарски услуги.

МК — БЕТОН" ООД, гр. Полски Тръмбеш – произвежда готови бетонови смеси, както и извършва неспециализирана търговия на едро със строителни материали.

Към вторичният сектор спада и отрасъл Строителство. В общината той е представен основно от общинското дружество „Строителство и благоустройство“ ЕООД е с основен предмет на дейност поддържане, ремонт, реконструкция и модернизация на сгради и съоръжения и поддържането на улици, тротоари, паркове и градини. Към момента дружеството не извършва дейност.

Третичен сектор

Третичният сектор, според Националната класификация на икономическите дейности (НКИД) включва отрасли от обслужващата сфера (услуги). В последните 15 години той се изявява като най-адаптивен в съвременните условия.

Неговото развитие е свързано с подобряване на позициите му в икономическия комплекс, което се потвърждава от анализиранияте икономически показатели. В този сектор са включени отрасли, свързани с т.нар. публични („бюджетни“) услуги и отрасли с обслужващ характер, които се развиват на пазарен принцип.

От анализите и оценките на третичния сектор, се установи, че от отраслите от сектора на услугите, които се развиват на пазарни принципи с по-голяма значимост в Община Полски Тръмбеш са *„Търговия, ремонт на автомобили и мотоциклети“*, *„Транспорт, складиране и пощи“* и *„Хотелиерство и ресторантьорство“*.

В сектора към 31.12.2014 г. са заети 530 души, което представлява 43,8% от заетите в общината, а дялът му в показателя „нетни приходи от продажби“ в общинската икономика е 30,7%.

9. Урбанистична концепция

Устройството на територията на община Полски Тръмбеш е разработена въз основа на резултатите от анализа на съществуващото състояние на средата и на всички нейни компоненти, както и на основните функционални системи – „Труд“, „Обитаване“ и „Отдых“. Тя се съобразява с демографската прогноза и с изводите за намаляващото население на общината като цяло и съставните населени места при разработените два варианта. В средносрочен план са отчетени и изискванията към устройството на общинската територия, предявени в Концепцията за пространствено развитие.

Освен това устройството на територията на Община Полски Тръмбеш е съобразено с действащата нормативна уредба в страната, с принципите за регионално и пространствено планиране от важни Европейски документи и с постановките на всички разработени и приети до момента национални програмни и стратегически документи, които определят рамката на устройството на територията на община Полски Тръмбеш.

Основните фактори, въз основа на които се изгражда модела за пространствено развитие и устройство на територията са следните:

- Разположението на общината и обвързването ѝ с полицентричния модел на урбанистично развитие в страната, както и връзките ѝ със съседните общини;
- Опазване, съхраняване и валоризация на територията, като се отчита фактът, че общината е с утвърден земеделски производител и основния капитал са земеделските територии;
- Наличието на защитени територии и зони по Натура 2000, които са както стимулатор за развитието, така и ограничител за някои видове дейности, които биха нарушили околната среда и биха застрашили биологичното разнообразие в общината;
- Необходимостта от доизграждане на мрежите и съоръженията на комуникационно-транспортната и инженерно-техническата инфраструктура, което ще подобри достъпността, мобилността и инвестиционната атрактивност на общината;
- Съхраняване на недвижимите културни ценности с цел привличане на туристопоток и осигуряване на нови работни места в обслужващата сфера.

Концепция за устройство на територията

Тя се базира на определяне на най-адекватните режими за устройство на различните видове територии, които да допринесат до повишаване на качеството на средата и на живот в общината.

Като отчита демографските характеристики и състоянието на система „Обитаване“ ОУПО Полски Тръмбеш предлага незначително увеличаване на урбанизираните територии на някои населени места, в повечето случаи изключени от регулация застроени терени. Такива случаи има в : гр. Полски Тръмбеш и селата Масларево, Обединение, Страхилово, Куцина, Петко , Стефан Стамболово и Раданово.

Проектът предвижда и включването на производствени терени/ най-често бивши стопански дворове/ в строителните граници на населените места – Обединение, Масларово, Климентово, Каранци, Орловец, Куцина и Полски Сеновец.. Те са и потенциалните терени , които да привличат инвестиции съответно разкриването на нови работни места. Такива терени има и в границите на землищата на населените места, които запазват функцията си. Такъв терен , но със специфична дейност – птицекомплекс има в с. Вързулица.

Устройствената концепция за урбанизираните територии с НКН предвижда да се фиксират границите на имотите, за които ще се прилагат режими на охранителни зони.

Извън урбанизираните територии с ОУП на Община Полски Тръмбеш се предвижда аналогично идентифициране на зоните наситени с НКН и определяне на охранителните им зони, в които се допускат само дейности, съвместими с принципите на интегрираната консервация. Връзката между обектите на НКН ще се осъществява по предвидените за целта маршрути, обвързано с мрежата от локални и регионални културно-туристически маршрути и с националните и европейските мрежи на културните коридори.

Дейностите, свързани с експлоатацията на културното наследство в туризма трябва да бъдат обвързани с опазването на културните ценности и адекватната грижа за тях.

Аналогична грижа следва да се полага и за природните ценности и ландшафта. Предварителният проект за ОУПО Полски Тръмбеш предлага в рамките на урбанизираните територии да се повиши процентът на обществените озеленени пространства и да се подобри тяхното качество чрез подмяна на растителността, където това е необходимо, обзавеждане на пространствата и озеленяване на поречието на реките.

Най-голям проблем и съответно мерки за предотвратяване на загубите на естествен ландшафт в проектът се отрежда на рекултивацията на засегнатите от минната дейност територии.

Транспортната инфраструктура е с определящо значение за пространственото развитие на всяка териториална общност, формирайки урбанизационните оси на развитие. В този смисъл двата първокласни пътя **Русе - В. Търново - Ст. Загора - граница Гърция** и **София-Плевен-Бяла-Русе** маркират пространственото развитие на общината.

Най-силно влияние оказва и ще продължава да оказва път I-5 Русе-П. Тръмбеш-В. Търново- Габрово - Хасково– Кърджали – ГКПП Маказа, формиращ направлението на Общоевропейския транспортен коридор №9, свързващ Финландия и Русия с Гърция през Румъния и България. Пътят между Русе и Маказа е част от Е-85 и е един от четирите първокласни маршрута, прекосяващи България от север на юг като основна връзка по това направление в централната част на страната. В проектът са показани предложените от АПИ три варианта на трасе на този път, но до момента няма приет окончателен вариант.

По отношение на общинската пътна мрежа се предлага:

- ✓ Изграждане на общински път между селата Масларево и Страхилово;
- ✓ Обход на с. Орловец, с който ще се избегне тежкотоварният транзитен трафик през селото.

Изготвянето на прогнозната част на система „**Електроснабдяване**“ в ОУПО Полски Тръмбеш отчита състоянието и капацитета на съществуващите мрежи и съоръжения в общината, перспективите за комунално и промишлено развитие. Основното залегнало в проектното решение е :

Повишаване на качеството на електрозахранване и намаляване на технологичните загуби, съгласно средносрочните планове за развитие на мрежата, чрез :

- модернизация на съществуващите кабелни линии СН, като маслените кабели тип АОСБ се подменят със сухи такива.
- Разпределителна мрежа СрН да бъде изпълнявана с кабели положени преимуществено в изкоп в земята или въздушни линии

През територията на община Полски Тръмбеш преминава северният магистрален клон на националната газопроводна система в България, но общината не е газоснабдена. Западно от град Полски Тръмбеш е изградено газопроводно отклонение до град Бяла, а в землището на с. Полски Сеновец е изградена и компресорната станция за северния магистрален клон - “к.с. П. Тръмбеш”.

По отношение на „**Водопроводната и канализационната система**“ - Прогнозата и проектното решение на **водоснабдителната система** са съобразени

със стратегическите цели и мерки за постигането им, определени в Общинския план за развитие на Община Полски Тръмбеш за периода 2014 - 2020 година, както и с предвижданията на Регионалния генерален план (РГП) за водоснабдяване и канализация на обособена територия на „ВиК Йовковци” ЕООД, гр. Велико Търново..

Основни дейности за решаване проблемите на водоснабдителните системи и вътрешните мрежи се свеждат до:

✓ Учредяване СОЗ на всички водоизточници съгласно Наредба 3 от 16.10.2000г.;

✓ Спазване на ограничителния режим в санитарно-охранителните зони;

✓ Подмяна на външните водопроводи с нови тръби от съвременни материали;

✓ Препоръчително е да се предприемат мерки за реконструкция на тръбната система и спирателната арматура в ПС, както и поетапно да се подменят помпите със съвременни агрегати, които са по-малко енергоемки и по-ефективни. Това ще доведе до спад в разходите по добиване на вода;

✓ Подмяна и реконструкция /където е необходимо/ на вътрешната водопроводна мрежа включително сградните отклонения, съгласно действащите норми. Реконструкцията на старите водопроводни мрежи може да снижи тези загуби до 25%, като това ще доведе до значително намаляване на дневното водопотребление и снижаване на разходите по водоснабдителните системи.

Канализационна система

Съществуващата канализационната мрежа в общината е представена от тази на на града, която е изпълнена изцяло като смесена. Спазвани са първоначалните проекти, като е изградена на над 80%. Това показва, че най-удачно за канализационната мрежа е запазване на първоначалната схема като е необходимо да се изпълни:

✓ Реконструкция на участъците с малка проводимост;

✓ Реконструкция на участъците със затлачвания, запушвания и нарушена водоплътност;

✓ Ликвидиране на нерегламентирани зауствания в р. Елия;

✓ Доизграждане на мрежата;

✓ Изграждане на ПСОВ;

✓ За останалите населени места е необходимо проучване и проектиране за изясняване на най-подходящата канализационна система с определяне площадка и вид на ПСОВ.

Предложенията в ОУП на Община Полски Тръмбеш дават отражение и върху баланса на територията, което може да се проследи в следната таблица:

НАИМЕНОВАНИЕ НА ТЕРИТОРИАЛНИЯ ЕЛЕМЕНТ	Площ на съществуващи елементи		Площ на проектни елементи	
	в ха	в %	в ха	в %
I. ТЕРИТОРИИ С НАЙ-ОБЩО ПРЕДНАЗНАЧЕНИЕ				
1. Жилищни функции	1742,01	3,76	1745,03	3,76
2. Обществено-обслужващи функции	5,77	0,01	5,77	0,01
3. Производствени дейности	151,03	0,33	154,41	0,33
4. Складови дейности	57,97	0,13	57,97	0,13
5. Рекреационни дейности, курорти и вилни зони	2,02	0,00	2,02	0,00
6. Озеленяване, паркове и градини, гробища	26,80	0,06	28,17	0,06
7. Спорт и атракции	34,36	0,07	34,36	0,07
8. Комунално обслужване и стопанство	1,74	0,00	4,04	0,01
9. Земеделски територии, в т.ч.:	39203,2	84,55	39247,33	84,65
9.1. обработваеми земи - ниви	32592,7	70,30	36732,54	79,22
9.2. обработваеми земи - трайни насаждения	888,70	1,92	6670,31	14,39
9.3. необработваеми земи	5577,30	12,03	5621,43	12,12
9.4. др. земи	144,50	0,31	987,02	2,13
10. Горски територии, в т.ч.:	4100,80	8,84	4100,50	8,84
10.1. гори	4012,60	8,65	4012,30	8,65
10.2. др. горски	88,20	0,19	149,47	0,32
11. Водни площи	740,50	1,60	740,50	1,60
12. Транспорт и инфраструктура	237,30	0,51	245,10	0,53
14. Територии за добив на полезни изкопаеми, депа	61,70	0,13	0,00	0,00
ОБЩА ПЛОЩ	46365,2	100,00	46365,20	100,00
II. ЗАЩИТЕНИ И НАРУШЕНИ ТЕРИТОРИИ				
А. Територии за природозащита	25048,8	38,54	25048,8	38,54
Б. Защитени територии за опазване на КИН	3,38	0,00	3,38	0,00
В. Територии с особена териториалноустройствена защита	0	0,00	0	0,00
Г. Територии за възстановяване и рекултивация	29,4	0,11	91,1	0,14
Д. Територии с активни и потенциални свлачища и срутища	0	0,00	0	0,00
Е. Други нарушени територии	0	0,00	0	0,00
Ж. ОБЩА ПЛОЩ по т. Г, Д, Е с отчитане на припокриването	29,4	0,13	91,1	0,14

10. Транспортна система

Транспортната инфраструктура в община Полски Тръмбеш е представена от пътната и железопътната мрежи преминаващи през територията ѝ. Пътната мрежа се състои от републикански пътища първи и трети клас и общински пътища с обща дължина в рамките на общината 138,4 km. Железопътната инфраструктура е представена от IV главна жп линия, с дължина на територията на общината 17,5 km.

Обвързаност и транспортно обслужване

Географското разположение на община Полски Тръмбеш е изключително благоприятно по отношение на транспортната ѝ обвързаност. Обслужвана от два първокласни (път I-3 и път I-5) и три третокласни пътища (III-407, III-502 и III-504), както и от магистрална жп линия (Главна железопътна линия №4 Русе – Подкова), територията на общината има много добра свързаност с националната транспортна мрежа. На територията на общината предстои изграждането на отсечка от скоростен път, свързващ страната с Румъния на север и с Гърция на юг. Очаква се и бъдещото трасе на АМ „Хемус“ също да премине през територията на общината (в близост до южната ѝ граница). Осъществяването на тези проекти ще превърнат община Полски Тръмбеш във важен транспортен възел с национално значение.

Отстоянието на общината от столицата е 252 km. Разстоянието до областния център Велико Търново е 38 km. Най-близкото летище се намира в Горна Оряховица на 32 km от община Полски Тръмбеш, но то се използва основно за товарни и вътрешни полети. Разстоянието от общината до гр. Варна, където се намират най-близкото летище, извършващо международни пътнически полети, и най-близкото морско пристанище, е 220 km. Разстоянията до речните пристанища Русе и Свищов са съответно 70 km и 45 km.

Транспорта в община Полски Тръмбеш се осъществява предимно по републиканската пътна мрежа. Всички населени места на територията на общината, с изключение на селата Полски Сеновец и Иванча, са обслужени с републикански пътища.

В общината има осигурен автобусен транспорт за превоз на пътници. Автобусните линии от Общинската транспортна схема осигуряват връзки между отделните селища в общината, както и със съседните общини. Линиите от Областната транспортна схема осигуряват връзка на общинския с областния и други административни центрове в страната. Основния превозвач, осъществяващ транспортни услуги на територията на общината е „Алекс ОК“ ЕООД, гр. Велико Търново.

Транспортното обслужване се допълва от железопътния транспорт. Обемът на пътническите превози, осъществявани от железопътната инфраструктура, се поема от 2 гари и 3 спирки. От съществено значение за общината са товарните жп превози.

Класификация на пътната мрежа

Дължина на пътната мрежа в общината е 138,4 km, като над 80% от състава ѝ са републикански пътища. Средната гъстота на пътната мрежа (298,47 km/1000 km²) е по-ниска от тази на страната (368,41 km/1000 km²).

Републиканската пътна мрежа (РПМ) е представена от участъците на два първокласни и три третокласни пътища с обща дължина на територията на общината 113,6 km. Гъстотата на републиканската пътна мрежа (244,99 km/1000 km²) е по-висока от тази на област Велико Търново (201,0 km/1000 km²) и почти 1,5 пъти по-висока от средната за страната (175,3 km/1000 km²). Високата гъстота на РПМ улеснява транспортните комуникации на общината в национален и регионален мащаб.

С най-голямо значение за общината е първокласният път I-5 „*Русе – Бяла – Полски Тръмбеш – Велико Търново – Габрово – Стара Загора – Хасково – Кърджали – ГКПП Маказа*“. Републиканският път с национално и международно значение представлява основна пътна артерия между Северна и Южна България в централната част на страната. Дължината му в рамките на общината е 20,3 km.

Другият първокласен път I-3 „*Бяла – Плевен – Ботевград*“ преминаващ през територията на община Полски Тръмбеш е с направление изток-запад. Основните му функции са пренасянето транзитни потоци по това направление и осъществяване на транспортни връзки с предимно регионален характер. Дължината на пътя на територията на общината е 12,5 km.

Третокласната пътна мрежа на територията на община Полски Тръмбеш е с обща дължина 80,85 km. Третокласните пътища служат основно за провеждането на между-общинските и вътрешно-общинските транспортни потоци. С най-голямо значение за общината и същевременно с най-голяма дължина на територията ѝ от трите третокласни пътя е път III-407 „*Моравица – Орловец – Полски Тръмбеш – Страхилово – Павел – Царевец*“. Другите два третокласни пътя обслужващи общината са път III-502 и път III-504, осигуряващи връзки съответно към община Павликени и общините Свищов и Велико Търново.

Таблица №35: Обезпеченост на община Полски Тръмбеш с републикански пътища

Община, Област, Страна	I Клас km	II Клас km	III Клас km	Общо km	Гъстота km/1000 km ² I клас	Гъстота km/1000 km ² II клас	Гъстота km/1000 km ² III клас	Гъстота km/1000 km ² общо
Община Полски Тръмбеш	32,77	-	80,85	113,6	70,67	-	174,36	244,99
Област Велико Търново	153	141	643	937	32,82	30,25	137,94	201
България	2 970	4 030	12 019	19 456	26,76	36,31	108,28	175,3

Източник: НСРР за периода 2012-2022 г., ОСР на област В. Търново за периода 2014-2020 г., Община Полски Тръмбеш; Обработка: НЦТР

Общинската пътна мрежа допълва транспортното обслужване в общината, осигурявайки пътни връзки между пътища от РПМ и достъп до някои от населените места. Общата ѝ дължина е 24,8 км. Ниската гъстота на общинската пътна мрежа се обуславя от факта, че по-голямата част от населените места в общината се обслужват от републиканската пътна мрежа.

Таблица №36: Общински пътища на територията на община Полски Тръмбеш

Път №	Наименование	Дължина (km)
VTR1232	/III-502/ Полски Тръмбеш - Раданово - /I-5/	4,0
VTR1234	/III-502, Полски Тръмбеш - Обединение/ - Иванча - /III-504/	5,2
VTR1235	/III-504/ Стефан Стамболово - Полски Сеновец - /I-5/	9,8
VTR1292	/III-514, Камен - п. к. Сушица/ - Граница общ. (Стражица - Г. Оряховица) - Паусий - Стрелец - Граница общ. (Г. Оряховица - Полски Тръмбеш) - Петко Каравелово /I-5/	5,8
	ОБЩО	24,8

Източник: Общинска администрация Полски Тръмбеш

Състояние на пътната мрежа

Състоянието на първокласните пътища на територията на общината е добро. Преобладаващото състояние на третокласните пътища е задоволително. Изключение прави път III-504, който е в много лошо състояние.

По-голямата част от настилките на общинската пътна мрежа са в лошо техническо състояние и се нуждаят от основен ремонт. Добро е състоянието на пътища VTR1235 и VTR1292(само в участъка от моста при р. Янтра до път I-5 – 2,4 km асфалтиран), на които е извършен основен ремонт. Общинския път VTR1292 в участъка на територията на общината от граница на общ. до моста при р. Янтра е без асфалтова настилка и към момента е неизползваем поради много лошото състояние в което се намира.

Улична мрежа

Общата дължина на уличната в населените места в община Полски Тръмбеш е 303 km. Голяма част от улиците са в лошо състояние.

Таблица №37: Дължина на уличната мрежа по населени места

№	Населено място	Дължина (km)
1	гр. Полски Тръмбеш	27
2	с. Раданово	20
3	с. Петко Каравелово	22
4	с. Куцина	13
5	с. Каранци	15
6	с. Орловец	16
7	с. Климентово	17
8	с. Иванча	21
9	с. Обединение	27
10	с. Стефан Стамболово	14
11	с. Полски Сеновец	20
12	с. Страхилово	29
13	с. Масларево	19
14	с. Вързулица	13
15	с. Павел	30
ОБЩО		303

Източник: Общинска администрация Полски Тръмбеш

Железопътна мрежа

Железопътната инфраструктура е представена от Главна железопътна линия №4 „Русе – Подкова“. Дължината на магистралната жп линия на територията на общината е 17,5 km. Железопътната линия в този участък е единична и електрифицирана. Общината се обслужва от две гари и три спирки. Регионалният характер на жп транспорта определя товарните превози от съществено значение за развитието ѝ.

Изводи и проблеми

Географското положение на общината благоприятства за транспортната ѝ свързаност и достъпност. Пътната инфраструктура е сравнително добре изградена, като общината се обслужва предимно от републиканската пътна мрежа. Общинската пътна мрежа има допълващ характер по отношение на транспортното обслужване, тъй като по-голямата част от населените места са в обхвата на републиканската пътна мрежа. Състоянието на първокласните пътища е добро, а това на третокласните задоволително към лошо. Общинската пътна мрежа в по-голямата си част е в лошо състояние и се нуждае от ремонт.

Общината има предимството през територията ѝ да преминава главна магистрална жп линия, което има положително въздействие върху развитието на общината. От съществено значение за общината са товарните жп превози.

Развитие на комуникационно-транспортната система

Развитието на комуникационно-транспортната система в общината до голяма степен е свързано с предстоящото изграждане на скоростен широколентов път. Към момента има три варианта за възможно трасе на скоростния път през територията на общината. Предстоят допълнителни проучвания, екологична оценка и обществени обсъждания, преди да се избере вариант. Реализирането на проекта ще генерира редица ползи, които ще окажат съществено влияние върху икономическото и пространствено развитие на община Полски Тръмбеш.

Другият сериозен фактор, който може значително да повлияе върху развитието на общината, е свързан с изграждането АМ „Хемус“. Очаква се трасето на магистралата да премине през южната част на територията на общината, което би повишило потенциала за развитие на община Полски Тръмбеш, увеличавайки транспортната и свързаност неколкократно.

Развитието на комуникационно-транспортната система в общината е свързана също и с реконструкцията и доизграждането на третокласната пътна мрежа и на общинските пътища, осъществяващи важни транспортни връзки.

С цел подобряване обвързаността на селищата в общината, както и за осигуряване на безопасността на преминаване през тях с проекта се предлага:

- ✓ Изграждане на общински път между селата Масларево и Страхилово (проектна дължина 5,5 км);
- ✓ Обход на с. Орловец, с който ще се избегне тежкотоварният транзитен трафик през селото с проектна дължина 350 м.

11. Инженерна инфраструктура

11.1 Водоснабдяване и канализация

На територията на община Полски Тръмбеш се намират 15 населени места. Те са с изградени външна водоснабдителна система и вътрешна водопровдна мрежа. Канализационна мрежа има изградена в по-голямата част на град Полски Тръмбеш.

11.1.1 Водоснабдяване

➤ *Съществуващо положение*

• **Водоснабдителни системи на територията на община Полски Тръмбеш**

Водоснабдяването на селищата в общината е основно от местни водоизточници /предимно дренажни галерии и шахтови кладенци/ и частично от яз. "Йовковци".

Язовир „Йовковци“ е изграждан от 1968 г. до 1981 г. Водата от язовира се използва само за питейно-битово водоснабдяване за градовете Велико Търново, Горна Оряховица, Лясковец, Елена, Златарица, Стражица, Дебелец, Килифарево, Полски Тръмбеш, Дряново и прилежащите села.

Водата от язовира преминава през ПСПВ, след която по деривация „Йовковци“ достига до изливен водоем кв. "Гарата" на гр. Горна Оряховица с кота водно ниво 146,00 м. След него по стоманен водопровод Ø426 мм, тръгващ на север, подава вода към прилежащите села и достига до гр. Полски Тръмбеш. Преди достигане до гр. Полски Тръмбеш подава вода на част от селата от общината, а именно Куцина, Петко Каравелово, Раданово и Климентово.

Останалите села от общината се водоснабдяват от местни водоизточници.

гр. Полски Тръмбеш

гр. Полски Тръмбеш се водоснабдява основно от яз. Йовковци. Водата по водопровод от стоманени тръби Ø 273 мм достига до НВ ниска зона с обем 350 м³ и НВ висока зона с обем 450 м³. От тях по хранителни водопроводи, АЦ тръби Ø200 мм L=500 м водата достига до ниска зона и от АЦ тръби Ø200 мм L=700 м до висока зона на града. Допълнителни водни количества се подават от каптаж, намиращ се на 2,5 км северно от града, от който се пълни НВ с обем 180 м³, разположен в северозападната част в чертите на града, от който по стоманен водопровод Ø150 мм, се подава вода на отделна обособена средна зона на града.

Като резервно водоснабдяване, вода може да се подаде от ПС с. Раданово по напорен водопровод от АЦ тръби Ø200 мм. Години на строителство 1956, 1962, 1986, 1991.

с. Климентово

Водата за с. Климентово се подава по хранителен водопровод от АЦ тръби $\varnothing 150$ и $L=1150$ м от НВ с обем 450 м^3 за висока зона на гр. Полски Тръмбеш, който се пълни от яз. Йовковци. Години на строителство 1960,1962,1986.

с. Раданово

От два шахтови кладенеца южно на с. Раданово и обща помпена станция се подава вода към напорните резервоари на групата селища Раданово, Полски Тръмбеш и Климентово.

В ПС са монтирани две групи помпи. Едната група помпи подава вода към напорния водоем за високата зона на гр. Полски Тръмбеш, по тласкател $L=3350$ м от АЦ тръби с диаметър $\varnothing 200$ мм.

Втората група подава вода за напорния водоем на с. Раданово, който е построен на около 1,0 км западно от селото с обем $V=250$ м^3 по тласкател с $L=373$ м от АЦ тръби с диаметър $\varnothing 125$ мм. От него по хранител с $L=386$ м от АЦ тръби с диаметър $\varnothing 150$ мм, се захранва вътрешната водопроводна мрежа на с. Раданово.

През 1986 година е изпълнен нов деривационен водопровод от хидровъзел „Йовковци“, който се използва за водоснабдяване на гр. Полски Тръмбеш, както и на всички близко разположени населени места покрай него. От него има изпълнена връзка за подаване на водни количества до НВ за с. Раданово. Години на строителство 1960,1968,1986.

с. Куцина

От източната страна на с. Куцина са разположени 4 броя шахтови кладенци. От тях водата се събира в черпателен водоем с обем 100 м^3 и от ПС чрез тласкателен водопровод $L=120$ м и с диаметър $\varnothing 273$ мм, водата достига до кранова шахта в която се смесва с тази от яз. Йовковци. Напорният водоем с обем 200 м^3 за с. Куцина се пълни с вода от местните водоизточници и от хидровъзел „Йовковци“. По хранител от азбестоциментови тръби с диаметър $\varnothing 200$ мм $L=595$ м се подава вода за селото. Години на строителство 1959,1971,1986, 1988.

с. Петко Каравелово

За основно водоснабдяване на селото по проект от 1971 г. е построена като обща водоснабдителна система за трите села – Полски Сеновец, Петко Каравелово и Куцина. В терасата на река Янтра на около 350 м южно от село Петко Каравелово са спуснати 3 броя шахтови кладенеца, от които водата се събира в общ черпателен водоем с обем $V=100$ м^3 при най-северния кладенец. Тук е построена помпена станция, която подава вода към селата. Чрез тласкателен водопровод $L=1009$ м и с диаметър $\varnothing 150$ мм водата се довежда до НВ за селото с обем 300 м^3 . Вода се подава и от хидровъзел „Йовковци“ по връзка от деривацията до водоема $L=515$ м и

диаметър Ø80 мм. От водоема захранването на селото е с гравитачен водопровод с диаметър Ø200 мм и дължина $L=800$ м. Години на строителство 1956, 1958, 1971, 1986.

с. Полски Сеновец

Югозападно от селото се намират два дренажа от които по отделни гравитачни водопровода, съответно $L=1750$ м и АЦ с диаметър Ø125 мм и от другия с АЦ Ø200 мм с $L=100$ м и АЦ Ø150 мм $-L=1280$ м, водата постъпва в ЧВ 25 м^3 . От него чрез препомпване по тласкателен водопровод от тръби АЦ с диаметър Ø100 мм и Ø125 мм, достига до напорен водоем. Допълнителни водни количества постъпват и по тласкателен водопровод от ПС с. Петко Каравелово по напорен водопровод от АЦ тръби Ø150 мм с дължина 5050 м. до двата напорни водоема с общ обем $V=220+100=320 \text{ м}^3$. Последните са построени на около 230 м северозападно от селото в обща зона на кота терен 155,00 м, а нивата им са спрегнати.

От тези два напорни водоема водата се довежда по гравитачен път до вътрешната водопроводна мрежа на селото чрез хранителен водопровод от АЦ тръби ф200 мм. Години на строителство 1968, 1971, 1986.

с. Каранци

В терасата на река Янтра на около 1,0 км северно от селото е изграден шахтов кладенец с диаметър D3000 мм, като котата на терена е около 38,00 м, а дълбочината му е 10 м. До този шахтов кладенец по проект от 1968 г. е построена вкопана помпена станция. От нея се изтласква вода по тласкателен водопровод от АЦ тръби ф150 мм с дължина 897 м и АЦ тръби ф125 мм с дължина 2813 м до съществуващ напорен водоем. Последният е построен източно от селото, като обема му е $V=180 \text{ м}^3$.

Допълнително за водоснабдяване на с. Каранци се използва гравитачен водоизточник - каптаж, който се намира на около 300 м югоизточно и захранва само ниската зона на селото с гравитачен водопровод от стоманени тръби Ø100 мм. Години на строителство 1947, 1965, 1971.

с. Орловец

За водоснабдяване на с. Орловец се използва водоизточник-дренаж построен на около 600 м североизточно от селото. От този дренаж водата постъпва гравитачно в черпателен водоем с обем $V=50 \text{ м}^3$, по гравитачен водопровод $L=109$ м и с диаметър Ø150 мм. До ЧВ е построена помпена станция, която по тласкателен водопровод $L=854$ м от АЦ тръби Ø80 мм изпомпва водата до напорен водоем с обем $V=140 \text{ м}^3$, който е построен северно от селото. От този напорен водоем водата се довежда по гравитачен път, по хранителен водопровод от АЦ тръби ф200 мм и дължина 106 м, до вътрешната водопроводна мрежа на селото. Година на строителство 1968.

с. Стефан Стамболово

Водоизточникът е дренаж, намиращ се западно от селото. Водата от водоизточника достига до черпателен водоем с обем 100 м^3 по гравитачен

водопровод с дължина $L=340$ м от стоманена тръба с диаметър $\varnothing 100$ мм. До него е изпълнена помпена станция. От нея по тласкател с $L=280$ м и диаметър $\varnothing 80$ мм водата достига до НВ висока зона. По хранител $L=744$ м от азбестоциментови тръби с диаметър $\varnothing 125$ мм се захранва вътрешната водопроводна мрежа на висока зона на селото. Ниска зона се захранва от черпателния водоем с гравитачен водопровод $L=540$ м от азбестоциментови тръби с диаметър $\varnothing 125$ мм. Години на строителство 1969,1970, 1992.

с. Иванча

Водоснабдяване на с. Иванча е от водоизточник-дренаж, намиращ се южно от селото. Водата от водоизточника посредством гравитачен водопровод от азбестоциментови тръби $\varnothing 150$ мм достига до ЧВ с обем 140 м^3 , който се явява напорен за ниска зона. До него е изпълнена помпена станция, от която по тласкателен водопровод $L=650$ м и диаметър $\varnothing 80$ мм се пълни напорен водоем с обем 100 м^3 за висока зона на селото. От него по хранител с дължина $L=857$ м от азбестоциментови тръби с диаметър $\varnothing 125$ мм се захранва вътрешната водопроводна мрежа на високата зона на селото. От резервоара за ниска зона по тръби АЦ $\varnothing 150$ мм с дължина 380 м се захранва ниска зона на селото. Години на строителство 1978, 1982,1987.

с. Обединение

Селото се водоснабдява от три дренажа „Кощра”, „Даскаловия кладенец” и „Тенча”. Двата дренажа са разположени северозападно от селото. Водата от тях по гравитачен път чрез водопровод от АЦ тръби $\varnothing 200$ мм от „Даскаловия кладенец” и АЦ тръби $\varnothing 150$ мм от дренаж „Тенча”, захранва вътрешната водопроводна мрежа на селото.

Водата от дренаж „Кощра” посредством гравитачен водопровод от азбестоциментови тръби с диаметър $\varnothing 200$ мм $L=1900$ м постъпва в ЧВ с обем 50 м^3 . От помпената станция по тласкателен водопровод $L=950$ м и АЦ тръби $\varnothing 125$ мм водата постъпва в НВ с обем 160 м^3 , откъдето по гравитачен водопровод $L=873$ м и АЦ тръби $\varnothing 150$ мм, постъпва във вътрешната водопроводна мрежа на селото. Години на строителство 1927,1969,1989.

с. Страхилово

Водоизточниците от които се водоснабдява селото са два дренажа. Единият е разположен южно, а другия западно от селото. Водата от двата водоизточника по отделни гравитачни водопровода, от западния чрез АЦ тръби $\varnothing 125$ мм и $L=2500$ м, и от южния чрез АЦ тръби $\varnothing 125$ мм и $L=1200$ м, достига до черпателен водоем. От помпената станция, чрез тласкателен водопровод $L=1280$ м и АЦ тръби $\varnothing 150$ мм, достига до НВ с обем 300 м^3 . От напорния водоем по гравитачен водопровод $L=388$ м и АЦ тръби $\varnothing 200$ мм, се захранва вътрешната водопроводна мрежа на селото. Години на строителство 1968,1970.

с. Масларево

Водоизточниците от които се водоснабдява селото са два дренажа и един шахтов кладенец. Местоположението на единият дренаж и шахтовият кладенец е западно от селото, а на другият дренаж южно от селото. Водата от западния дренаж достига до шахтовия кладенец с гравитачен водопровод $L=2130$ м и АЦ тръби $\varnothing 150$ мм. От помпената станция по тласкател $L=840$ м и АЦ тръби $\varnothing 125$ мм водата достига до НВ с обем 280 м³. От него чрез хранител $L=437$ м и АЦ тръби $\varnothing 200$ мм водата постъпва във вътрешната водопроводна мрежа на селото. Водата от другия дренаж чрез помпена станция и тласкателен водопровод $L=1025$ м от АЦ тръби $\varnothing 150$ мм също се влива в напорния водоем на селото. Години на строителство 1965, 1968, 1981 1984.

с. Вързулица

Водоизточникът е шахтов кладенец, намиращ се западно от селото. Водата от шахтовия кладенец чрез препомпване по тласкател с $L=605$ м от азбестоциментови тръби $\varnothing 125$ мм достига до НВ с обем 220 м³. От там по гравитачен водопровод от азбестоциментови тръби с $L=1014$ м и диаметър $\varnothing 200$ мм се захранва вътрешната водопроводна мрежа на селото. Има изпълнена връзка от АЦ тръби $\varnothing 125$ мм с $L=760$ м с мрежата на с. Масларево. Година на строителство 1971.

с. Павел

Село Павел се водоснабдява от два дренажа и един тръбен кладенец намиращи се западно от селото.

Водата от дренажите по гравитачен водопровод АЦ $\varnothing 150$ мм АЦ $\varnothing 200$ мм достига до черпателен водоем с обем 150 м³. В него по напорен водопровод $L=914$ м от PVC тръби с диаметър $\varnothing 110$ мм постъпва водата от единия тръбен кладенец 2. От помпената станция по тласкател $L=600$ м и азбестоциментови тръби с диаметър $\varnothing 150$ мм се пълни напорен водоем с обем 300 м³, откъдето по гравитачен водопровод с $L=748$ м от азбестоциментови тръби с диаметър $\varnothing 200$ мм се захранва вътрешната водопроводна мрежа на селото. Годините на строителство 1973, 1974 и 1996г.

• Разпределителни водопроводни мрежи на селищата в община Полски Тръмбеш

Вътрешната водопроводна мрежа в населените места на общината е изградена основно от азбестоциментови тръби (над 85%), стоманени тръби и под 2% полиетиленови тръби. Мрежите са изпълнявани през 50-те, 60-те и 70-те, години на 20-ти век, от азбестоциментови тръби, които в момента са амортизирали и дават чести аварии.

Таблица №38: Водопровод по населени места в община Полски Тръмбеш

№ по ред	Вид на материала	Диаметър (мм)	Дължина (м)	Година на въвеждане в експлоатация
1.	гр. Полски Тръмбеш, с. Климентово			
	АЦ	Ø60	5986	1956
	АЦ	Ø80	22459	1956, 1995, 1991
	АЦ	Ø100	1427	1956
	АЦ	Ø125	3648	1956
	АЦ	Ø150	2179	1956
	АЦ	Ø200	5046	1956
	PE-HD	Ø75	170	2006
	PE-HD	Ø90	1848	2007, 2008, 2009
2.	с. Вързулица			
	АЦ	Ø60	11285	1971
	АЦ	Ø80	1278	1971
	АЦ	Ø100	835	1971
	АЦ	Ø125	1193	1971
	АЦ	Ø150	792	1971
	АЦ	Ø200	1014	1971
3.	с. Стефан Стамболово			
	АЦ	Ø60	10194	1969
	АЦ	Ø80	6377	1969
	АЦ	Ø100	1744	1969
	АЦ	Ø125	4843	1969
	стомана	Ø100	500	1969
4.	с. Иванча			
	АЦ	Ø60	5645	1978
	АЦ	Ø80	8572	1978, 1985
	АЦ	Ø100	1995	1978
	АЦ	Ø125	2129	1978
	АЦ	Ø150	2180	1978, 1987
5.	с. Каранци			
	АЦ	Ø60	1617	1965
	АЦ	Ø80	9093	1965, 1985
	АЦ	Ø125	2813	1965
	АЦ	Ø150	897	1965
	стомана	Ø80	600	1947
	стомана	Ø100	807	1947, 1965
	PE HD	Ø90	400	2005
6.	с. Куцина			
	АЦ	Ø80	13278	1988
	АЦ	Ø100	2065	1988
	АЦ	Ø125	527	1988
	АЦ	Ø150	2680	1986, 1988
	АЦ	Ø200	595	1988
7.	с. Масларево			
	АЦ	Ø60	16353	1968
	АЦ	Ø80	2957	1968
	АЦ	Ø100	1729	1968
	АЦ	Ø125	840	1968
	АЦ	Ø150	3678	1968, 1984
	АЦ	Ø200	437	1968
8.	с. Обединение			
	АЦ	Ø60	7800	1956, 1969
	АЦ	Ø80	4909	1969
	АЦ	Ø100	1333	1927

	АЦ	Ø125	1800	1956
	АЦ	Ø150	4202	1956, 1969
	АЦ	Ø200	3400	1990, 1984
	стомана	Ø120	197	1956
	стомана	Ø100	1729	1956
	стомана	Ø80	1995	1927
	стомана	Ø60	601	1927
	поц.тр.	Ø 1"	132	1938
	поц.тр.	Ø 2"	52	1938
	PE-HD	Ø160	2337	2002, 2005, 2011
	PE-HD	Ø110	13	2011
	PE-HD	Ø90	79	2005, 2011
	PE-HD	Ø75	55	2011
	PE-HD	Ø63	140	2005
	PE-HD	Ø50	170	2005
9.	с. Орловец			
	АЦ	Ø60	1669	1968
	АЦ	Ø80	8546	1968
	АЦ	Ø100	874	1968
	АЦ	Ø125	2667	1968
	АЦ	Ø150	1074	1968
	АЦ	Ø200	216	1968
10.	с. Павел			
	АЦ	Ø60	26348	1973
	АЦ	Ø100	2616	1973
	АЦ	Ø125	2139	1973
	АЦ	Ø150	930	1973
	АЦ	Ø200	1890	1973
11.	с. Полски Сеновец			
	АЦ	Ø60	3098	1968, 1978
	АЦ	Ø80	1833	1978
	АЦ	Ø100	2018	1968, 1978
	АЦ	Ø125	4511	1968
	АЦ	Ø150	6236	1968, 1986
	АЦ	Ø200	100	1968
12.	с. Раданово			
	АЦ	Ø60	3659	1969
	АЦ	Ø80	11781	1969, 1985
	АЦ	Ø100	338	1969
	АЦ	Ø125	2410	1969
	АЦ	Ø150	524	1969
13.	с. Петко Каравелово			
	АЦ	Ø80	18064	1988
	АЦ	Ø125	850	1958
	АЦ	Ø150	2529	1986
	АЦ	Ø200	970	1988
	стомана	Ø150	50	1986
14.	с. Страхилово			
	АЦ	Ø60	20734	1968
	АЦ	Ø80	5816	1968
	АЦ	Ø100	3583	1968
	АЦ	Ø125	4487	1968
	АЦ	Ø150	1574	1968
	АЦ	Ø200	651	1968

Източник: ВиК „Йовковци“ – Велико Търново

Таблица №39: Сградни отклонения на селищата в община Полски Тръмбеш

№	Населено място	Сградни отклонения (бр)	Дължина (м)
1.	гр. Полски Тръмбеш	1433	21544
2.	с. Климентово	476	6439
3.	с. Раданово	704	8584
4.	с. Куцина	390	4152
5.	с. Петко Каравелово	670	7716
6.	с. Полски Сеновец	669	6533
7.	с. Каранци	360	3248
8.	с. Орловец	471	4408
9.	с. Стефан Стамболово	337	3485
10.	с. Иванча	483	5950
11.	с. Обединение	957	11419
12.	с. Страхилово	773	5171
13.	с. Масларево	517	4898
14.	с. Вързулица	219	1885
15.	с. Павел	581	6046
	Общо	9040	101478

Източник: Общинска администрация

Таблица № 40: Подадени водни количества за населените места в община П.Тръмбеш 2014 г.

№	Населено място	Подадена м ³	Продадена вода м ³			Обхват %
			общо	население	обществен	
1.	гр. Полски Тръмбеш	362837	176764	146984	29780	48,7
2.	с. Вързулица	16640	4445	3961	484	26,7
3.	с. Стефан Стамболово	25520	9592	8333	1259	37,6
4.	с. Иванча	27230	14536	13710	826	53,4
5.	с. Каранци	23210	11331	11236	95	48,8
6.	с. Куцина	62980	31151	23871	7280	49,5
7.	с. Масларево	53640	22101	19999	2102	41,2
8.	с. Обединение	163730	20184	18950	1234	12,3
9.	с. Орловец	20070	10315	10069	246	51,4
10.	с. Павел	48530	22270	19775	2495	45,9
11.	с. Полски Сеновец	59320	31247	27810	3437	52,7
12.	с. Раданово	84540	46130	44623	1507	54,6
13.	с. Петко Каравелово	92260	49663	48701	962	53,8
14.	с. Страхилово	70010	31039	27895	3144	44,3
15.	с. Климентово	53990	22248	21980	268	41,2
	Общо	1164507	503016	447897	55119	43,2

Източник: ВИК „Йовковци“ – Велико Търново

Таблица №41: Подадени водни количества за населените места в община П.Тръмбеш 2015 г.

	Населено място	Подадена м3	Продадена вода м3			Обхват %
			общо	население	обществен	
1.	гр. Полски Тръмбеш	395430	185458	158200	27258	46,9
2.	с. Вързулица	17355	5212	4812	380	30,0
3.	с. Стефан Стамболово	35520	9412	9021	391	26,5
4.	с. Иванча	30260	15587	14084	1503	51,5
5.	с. Каранци	35750	13759	13616	143	38,5
6.	с. Куцина	59650	31808	24585	7223	53,3
7.	с. Масларево	67740	26736	23351	3385	39,5
8.	с. Обединение	151375	23870	22426	1444	15,8
9.	с. Орловец	20330	12288	12008	280	60,4
10.	с. Павел	56070	23476	22668	808	41,9
11.	с. Полски Сеновец	59620	33160	29493	3667	55,6
12.	с. Раданово	89520	49529	47848	1681	55,6
13.	с. Петко Каравелово	93140	52658	51493	1165	56,5
14.	с. Страхилово	82640	34087	31937	2150	41,2
15.	с. Климентово	65550	23692	23383	309	36,1
	Общо	1259950	540732	488945	51787	42,9

Източник: ВИК „Йовковци“ – Велико Търново

От приложените таблици №40 и №41, може да се направи следното заключение: осреднената водоснабдителна норма е 102,52 л/ж/д. В тази норма влизат и разходите за питейно - битови и производствени нужди на промишлеността и селското стопанство. Реализираните загуби във водоснабдителната система на Община Полски Тръмбеш са от порядъка на 57% от общото подавано водно количество.

Загубите на вода се разделят на два вида: технически и търговски.

Техническите загуби се дължат на скрити течове, видими аварии и др. Те от своя страна се делят на външни в довеждащите тръбопроводи извън населените места и вътрешни във разпределителните мрежи по населени места.

Търговските загуби се формират най-вече в следствие неточно отчитане на консумираната от потребителите вода или изобщо не измерена такава при консуматорите без водомери, кражби на вода и други.

• **Водоизточници на територията на община Полски Тръмбеш**

Освен от деривация „Йовковци“, по-голяма част от селищата в община Полски Тръмбеш се водоснабдяват от местни водоизточници. Това са предимно: дренажни галерии, шахтови и тръбни кладенци и няколко каптажа. Част от тях нямат учредени СОЗ съгласно Наредба 3 от 16.10.2000 г. Водата им по качество отговаря на Наредба 9 от 16.03.2001 г. за вода предназначена за питейно - битови цели. Отклонение е

измерено само на водата от шахтов кладенец при с.Каранци, в която нитратите към 20.06.2016 г. при допустима стойност 50 mg/l, са - 92,6 mg/l.

- **Помпени станции на територията на община Полски Тръмбеш**

Състоянието на ПС в Община Полски Тръмбеш е добро. Не е правена основна реконструкция, а само частични ремонти. Помпите са в добро състояние.

Таблица № 42: Помпени станции на територията на община Полски Тръмбеш

№	Помпена станция/местоположение	Обслужвано населено място	Мощност kW	Година на въвеждане в експлоатация
1.	ПС Вързулица /с. Вързулица	с. Вързулица	22	1970
2.	ПС Стефан Стамболово / с. Стефан Стамболово	с. Стефан Стамболово	13	1969
3.	ПС Иванча /с. Иванча	с. Иванча	8	1982
4.	ПС Каранци /с. Каранци	с. Каранци	67	1971
5.	ПС Масларево 1 /с. Масларево	с. Масларево	35	1965
6.	ПС Масларево 2 /с. Масларево	с. Масларево	26	1984
7.	ПС Орловец /с. Орловец	с. Орловец	18	1968
8.	ПС Павел / с. Павел	с. Павел	30	1974
9.	ПС Полски Сеновец / с. Полски Сеновец	с. Полски Сеновец	30	1975
10.	ПС Раданово / с.Раданово	с. Раданово, гр. Полски Тръмбеш,	324	1970
11.	ПС Петко Каравелово / с. Петко Каравелово	с. Петко Каравелово,	253	1986
12.	ПС Страхилово / с. Страхилово	с. Страхилово	77	1967
13.	ПС Куцина / с. Куцина	с. Куцина	197	1994
14.	ПС Обединение / с. Обединение	с. Обединение	44	2007

Източник: ВИК „Йовковци“ – Велико Търново

➤ **Проблеми на водопроводните системи и мрежи и алтернативи за развитие**

- **Основни проблеми във външните водоснабдителни системи са:**

- Външните водопроводи от водоснабдителните системи са от азбестоциментови тръби и стомана, като повечето са стари и амортизирани. Течовете се наблюдават от компрометирани връзки, корозирани и деформирани тръби. Те генерират големи загуби на вода и създават риск от недостиг на питейна вода и влошаване на качеството и. Водопроводите нямат уреден сервитут, което води до затруднен достъп и поддръжка.

- Оборудването на помпените станции е остаряло с малка ефективност и големи разходи на ел. енергия.

- **Основни проблеми в разпределителните мрежи:**

- Водопроводните мрежи са изпълнени основно от азбестоциментови тръби и малка част от стоманени тръби, като повечето са стари и амортизирани. Полезния

живот на тръбите е изтекъл и те са корозирали с увредени връзки, което причинява чести аварии и големи загуби на вода. Това води до големи експлоатационни разходи и причинява неудобство на населението което остава без питейна вода при отстраняване на проблемите.

- Големите загуби причиняват в летните месеци недостиг на водата в част от населените места, което в някои случаи води до режим на водоподаването.

- Монтираните арматури (СК, ПХ, Въздушници), са в лошо състояние, като част от тях не работят а други са асфалтирани и не се откриват. Пожарните хидранти не отговарят на действащата нормативна база (те са подземни, не са на нормативните отстояния, нямат спирателни арматури пред тях и др.)

- Сградните отклонения са изпълнени от поцинковани тръби, чийто експлоатационен срок също е изтекъл. Повечето не отговарят на действащите нормативни изисквания. Има нерегламентирани връзки към мрежата.

➤ **Основни дейности за решаване проблемите на водоснабдителните системи и вътрешните мрежи:**

- Учредяване СОЗ на всички водоизточници съгласно Наредба 3 от 16.10.2000 г.;

- Спазване на ограничителния режим в санитарно-охранителните зони;

- Подмяна на външните водопроводи с нови тръби от съвременни материали;

- Препоръчително е да се предприемат мерки за реконструкция на тръбната система и спирателната арматура в ПС, както и поетапно да се подменят помпите със съвременни агрегати, които са по-малко енергоемки и по-ефективни. Това ще доведе до спад в разходите по добиване на вода;

- Подмяна и реконструкция /където е необходимо/ на вътрешната водопроводна мрежа включително сградните отклонения, съгласно действащите норми. Реконструкцията на старите водопроводни мрежи може да снижи тези загуби до 25%, като това ще доведе до значително намаляване на дневното водопотребление и снижаване на разходите по водоснабдителните системи.

11.1.2 Канализация

➤ **Съществуващо положение**

гр. Полски Тръмбеш

През 1968 г. е изработен идеен проект за канализация на гр. Полски Тръмбеш от РПО, гр. Велико Търново, а от 1970г. има и работен проект за канализационната

мрежа на града. По него през 1973 г. започва поетапното изграждане на канализационните клонове в зависимост от финансирането. По настоящем е изградена около 80-85% от цялата канализационна мрежа, както и главния колектор, който е заустен в р. Янтра. Съгласно този проект канализацията на населеното място е проектирана и в последствие изпълнявана като смесена, т.е. за битови и дъждовни отпадъчни водни количества. Мрежата е решена с два главни колектора. Главен колектор I, започва от централната част на града, върви успоредно на ЖП линията, пресича я в близост до р. Елия, където чрез дъждопреливник №1 става отливането на дъждовните води. След това продължава в източна посока до достигане площадката за бъдеща ПСОВ, като в момента се зауства в р. Янтра. Колектор II, тръгва от най-северната точка на града, върви на югоизток, като след пресичане на ЖП линията, има изпълнен дъждопреливник. Продължава на югоизток до включване в главен колектор I. Няма изградена ПСОВ.

Канализацията е изпълнявана основно от бетонови тръби за малките диаметри до Ø500мм и от стоманобетонни тръби за по-големите диаметри – Ø600мм, Ø800мм, Ø1000мм, като има изпълнени по монолитен начин стоманобетонни канали- главния устообразен колектор.

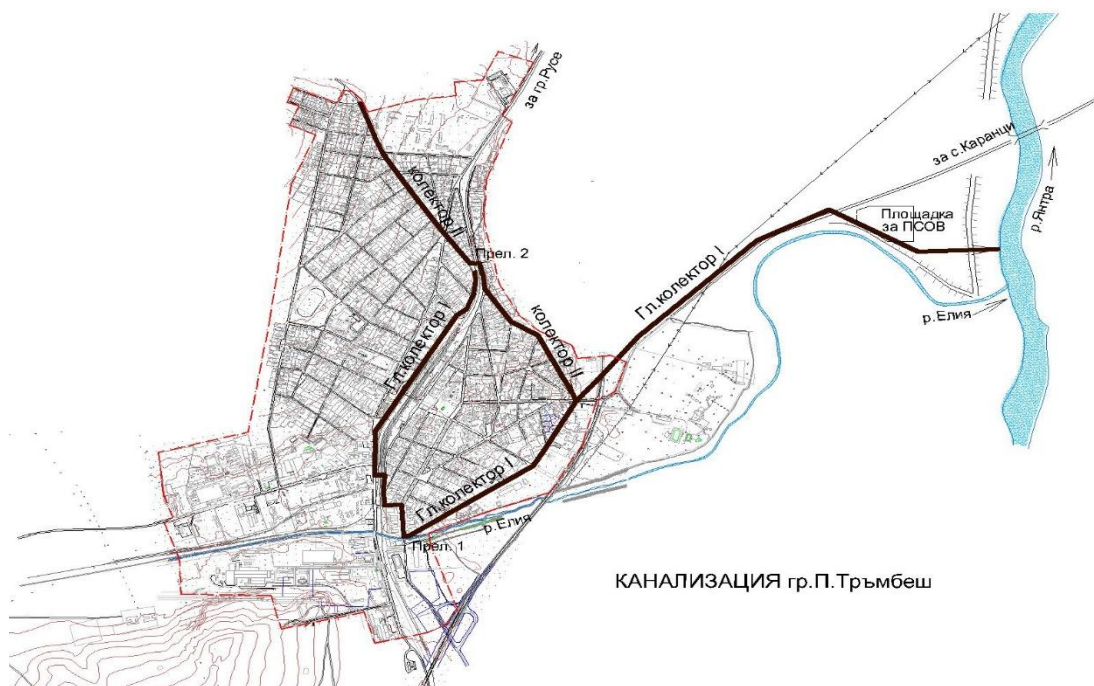

Таблица №43: Канализационни тръби в гр. П. Тръмбеш към активите на ВиК „Йовковци“

№ по ред	Вид на материала	Диаметър (мм)	Дължина (м)	Година на въвеждане в експлоатация
	бетон	Ø200	169	1982
	бетон	Ø300	1936	1982
	бетон	Ø400	1924	1982
	бетон	Ø500	669	1982
	бетон	Ø600	971	1982
	бетон	Ø1000	603	1982
	бетон	Ø1200	1460	1982
	бетон	2400/1520 - устообразни	2400	1982

Източник: Източник: ВиК „Йовковци“ – Велико Търново

Таблица №44: Канализационни тръби в гр. П. Тръмбеш към активите на община П. Тръмбеш.

№ по ред	Вид на материала	Диаметър (мм)	Дължина (м)	Година на въвеждане в експлоатация
	бетон	Ø200	460	1987,1988,2005
	бетон	Ø300	3514	1987,1989,1999,1999,2000
	бетон	Ø350	267	1988,2001
	бетон	Ø400	3723	1987,1988,1989,1990,2005
	бетон	Ø450	108	2008
	бетон	Ø500	1620	1988,1989,1990,2000
	бетон	Ø600	658	1980,1987,1989
	бетон	Ø700	543	1987,1088,1989
	бетон	Ø800	235	1989
	бетон	Ø900	201	1980
	бетон	Ø1000	1207	1987
	бетон	Ø1050	373	1979
	PE	Ø300	367	2008
	PE	Ø400	260	2008

Източник: ВиК „Йовковци“ – Велико Търново

В останалите населени места няма изградена улична канализация. В с. Петко Каравелово има проект за канализация на 6 квартала, както и отредена площадка за ПСОВ с план за застрояване и парцеларен план на елементите на техническата инфраструктура в ПИ 006003 по КВС на с. Петко Каравелово. В някои населени места има местна локална мрежа, обслужваща няколко административни и обществени сгради, свързани със септичните им ями и заустени в преминаващите през селата дерета.

➤ **Алтернативи за развитие**

гр. Полски Тръмбеш

Съществуващата канализационната мрежа на града е изпълнявана изцяло като смесена. Спазвани са първоначалните проекти, като е изградена на над 80%. Това показва, че най-удачно за канализационната мрежа е запазване на първоначалната схема като е необходимо да се изпълни:

- Реконструкция на участъците с малка проводимост;
- Реконструкция на участъците със затлачвания, запушвания и нарушена водоплътност;
- Ликвидиране на нерегламентираните зауствания в р. Елия;
- Доизграждане на мрежата;
- Изграждане на ПСОВ.

Населени места в общината

За останалите населени места е необходимо проучване и проектиране за изясняване на най-подходящата канализационни система с определяне площадка и вид на ПСОВ.

11.2 Електроснабдяване

Общи положения

Проектът е предназначен:

- да определи възможностите за техническа реализация на градоустройственото решение;
- да послужи за определяне на техническите мерки по осигуряване на функциите и режима на потребителите;
- да послужи при съставяне на задание към следващите фази и етапи на проектиране.

Проектът се основава на предписанията:

- Наредба №8 за обхвата и съдържанието на устройствените планове;
- Наредба №3 за устройство на електрическите уредби и електропроводните линии;
- Наредба №16 от 09.06.2004г. за сервитутите на енергийните обекти.

Съществуващо състояние

- **Преносна мрежа** (електропроводи ВН, подстанции ВН/СрН)

Основен енергиен източник за община Полски Тръмбеш се явява електроенергийната система на страната посредством районната подстанция „Полски Тръмбеш“ с трансформация на напрежението 110/20кв. Подстанцията е оборудвана с два трансформатора, с инсталирана мощност съответно 20 мва и 25 мва. Включването в общоенергийната система е двустранно, чрез два електропровода с работно напрежение 110 кв. Електропроводът “Орловец”(АС185) свързва п/ст “П. Тръмбеш” с п/ст “Борово” (110/20кв) от едноименната община Борово (Рс), а електропроводът “Бутан” (АС185) свързва п/ст “П Тръмбеш” с п/ст “Г. Оряховица” (220/110кв) на страна 110 кв. Връзката на п/ст “П. Тръмбеш” със системната подстанция “Г. Оряховица” дава допълнителна сигурност и качество на електрозахранването.

През територията на община Полски Тръмбеш преминава и преносния електропровод, свързващ системните подстанции п/ст “Г. Оряховица” и п/ст “Образцов чифлик” (Рс). Електропроводът е с работно напрежение 220 кв и преминава транзитно, без да има пряко отношение към електрозахранването на общината.

На територията на общината съществува още една подстанция 110/20кв, но тя е изградена за захранването на компресорната станция “Сеновец” към северния клон на магистралния газопровод на страната и няма отношение към електроснабдяването на общината. Тази подстанция се захранва междинно от електропровода “Бутан”, свързващ п/ст “П. Тръмбеш” с уредбата 110 кв на п/ст “Г. Оряховица”.

- **Електроразпределителна мрежа** (електропроводи СрН, трафопостове СрН/НН)

Електрозахранването на отделните населени места се реализира посредством въздушни изводи 20 кв от подстанцията “П. Тръмбеш”. Центърът на общината –град Полски Тръмбеш е захранен пръстенообразно с кабелна мрежа 20 кв, което гарантира по-висока сигурност на ел.захранване и експлоатация.

Електроразпределителната мрежа средно напрежение е добре развита и осигурява сигурно и качествено електрозахранване на всички населени места от общината. Изградени са 138 трансформаторни постове 20/0,4 кв с общо инсталирана мощност 36048 ква, като разпределението по населени места е посочено в следната таблица:

Населено място	Брой ТП	Инсталирана мощност кVA
с. Вързулица	6	735
с. Иванча	6	1310
с. Каранци	4	930
с. Климентово	5	1370
с. Куцина	6	970
с. Масларево	10	1980
с. Обединение	11	2980
с. Орловец	7	1100
с. Павел	7	1410
с. Петко Каравелово	8	1613
с. Полски Сеновец	12	2520
гр. Полски Тръмбеш	30	14080
с. Раданово	11	2500
с. Стефан Стамболово	6	970
с. Страхилово	9	1580
Общо община Полски Тръмбеш	138	36048

Източник: „Енерго-Про“ - Варна

В землището на с. Полски Сеновец функционират и две фотоволтаични електроцентрали -ФТЕЦ. Първата е въведена в експлоатация 2010 г. и има инсталирана мощност 18 ква, а втората -през 2012г, с инсталирана мощност 7 ква.

Като цяло електроразпределителната мрежа е реконструирана и поддържана на добро равнище, но има участъци с нарушени механични и електрически параметри.

Прогнозно развитие

Планирането и изграждането на електроснабдителната система е функция от броя на населението, както и перспективите за комунално и промишлено развитие в общината за прогнозния период.

Наблюдава се ясна тенденция на отрицателен прираст на населението, което е и база за разработване и перспектива за развитието на системата на електроснабдяване.

Таблица №45: Ръст на населението в община Полски Тръмбеш за периода 1985-2015 г.

Брой жители	Ръст 2015/1985
Община Полски Тръмбеш	-43,7
с. Вързулица	-74,2
с. Иванча	-72,2
с. Каранци	-52,5
с. Климентово	-
с. Куцина	-39,7
с. Масларево	-52,4
с. Обединение	-67,7
с. Орловец	-32,7
с. Павел	-70,6
с. Петко Каравелово	-70,1
с. Полски Сеновец	-65,8
гр. Полски Тръмбеш	-36,0
с. Раданово	-33,5
с. Стефан Стамболово	-66,4
с. Страхилово	-56,9

Източник: НЦТР ЕАД

При разработването на отделните варианти на демографската прогноза се отчитат както досегашните тенденции в демографското ретроспективно развитие, така и очакваното въздействие на различни по своя характер фактори. В този смисъл са и различията в числовите величини на отделните варианти на демографската прогноза за общината. Разработените варианти на демографската прогноза са:

- песимистичен, базиран на очакваното влияние на фактори, свързани с относително неблагоприятно развитие на социално-икономическия комплекс на общината и продължаващо влошаване на демографските процеси;
- тенденциален /реалистичен/, при който е заложено запазване на тенденциите от досегашното демографско, социално-икономическо и инфраструктурно развитие на община Полски Тръмбеш;

Таблица №46: Прогноза за броя на населението на община Полски Тръмбеш за периода 2015-2035 г. (по варианти)

Прогнозен хоризонт по години	Варианти на прогнозата (брой население)	
	I вариант - тенденциален/реалистичен/ (при хипотеза за конвергентност)	II вариант - песимистичен (при хипотеза за относително забавяне)
2015 г. – състояние	13295	13295
2020 г. – прогноза	13120	12930
2025 г. – прогноза	12700	12500
2030 г. – прогноза	12300	12000
2035 г. – прогноза	11800	11000

Независимо от намаляване на населението на общината, предложението на авторският колектив е инженерните мрежи да се разработват на база прогнозно население 13 000.

И преносната и електроразпределителна мрежи са оразмерявани и изградени за товари, много по-големи от тези в сегашния период. Населението е намаляло повече от половината, много от производствените мощности не работят.

Прогнозата на ОУПО в най-добрия случай не предвижда увеличаване на населението и очаквано масирано ново строителство. Изградените производствени и комунални мощности ще увеличат капацитета си и товарите незначително.

При тази оценка за развитието на общината за прогнозния период, електроснабдителната система не се нуждае от съществени промени:

- В съществуващата подстанция на територията на Община Полски Тръмбеш има достатъчно инсталирана трансформаторна мощност, за да се поеме евентуално бъдещо увеличаване на електрическите товари; електропроводите 110kV са в добро техническо състояние с добри преносни възможности.

- В изграждането на разпределителната мрежа средно напрежение не се предвиждат съществени промени. Тук също има достатъчно инсталирана трансформаторна мощност. Нови трафопостове ще се изградят само при необходимост в конкретни случаи – изграждане на нови концентрирани мощности, отдалечени обекти и т.н. Друга причина за ограничаване на електропотреблението е и възможната газификация на гр. Полски Тръмбеш, както и факта, че масово през зимния сезон населението се отоплява с твърдо гориво.

- Разпределителна мрежа СрН ще бъде 20 кв и ще бъде изпълнявана с кабели, положени преимуществено в изкоп в земята или въздушни линии, изпълнени с голи или усукани проводници. При ново строителство се предвижда изграждането на технически инженерни съоръжения (колектори или канални мрежи) за полагане на кабелни електропроводи с достатъчен запас от свободни тръби.

- Препоръчва се при възможност да се извърши модернизация на съществуващите кабелни линии СН, като маслените кабели тип АОСБ се подменят със сухи такива.

- Въпреки, че уличното осветление в населените места на територията на общината е реконструирано сравнително скоро, при наличие на финансиране е възможна подмяната на осветителните тела с енергоспестяващи такива.

Устройствени аспекти

За реализацията на предвижданията на ОУПО е необходимо в процеса на разработване му да се съблюдават стриктно сервитутите на енергийните обекти.

Минималните размери на сервитутната зона на енергийните обекти за пренос и разпределение на електрическа енергия са определени с **Наредба № 16 от 09.06.2004г.** и са както следва:

В неурбанизирани територии

- за Въздушни електропроводи 20 kV – общо 7,5m, в т.ч. спрямо оста на електропровода - 5m от обслужващата страна и 2,5m от другата страна.

- за Въздушни електропроводни линии 110 kV, 220 kV и 400 kV – хоризонталното разстояние между крайните проводници при максимално отклонение плюс 6m, по 3m от двете страни.

При трасе през населени места и селищни образувания

- за Въздушни електропроводни линии до 35 kV -хоризонталното разстояние между крайните неотклонени проводници плюс 4 m, по 2 m от двете страни.

- за Въздушни електропроводни линии 110 kV, 220 kV и 400 kV - хоризонталното разстояние между крайните проводници при максимално отклонение, плюс:

8 m за BE 110 kV, по 4 m от двете страни;

12 m за BE 220 kV, по 6 m от двете страни;

18 m за BE 400 kV, по 9 m от двете страни.

С инвестиционният проект за изграждане или разширение или в проекта за ремонт и рехабилитация на енергиен обект, могат да се установяват и по-малки от определените в наредбата минимални размери на сервитутна зона по преценка на титуляря на сервитутните права или при наличие на техническа невъзможност, доказана с проекта.

11.3. Газоснабдяване

През територията на община Полски Тръмбеш преминава северният магистрален клон на националната газопроводна система в България, но общината не е газоснабдена. Западно от град Полски Тръмбеш е изградено газопроводно отклонение до град Бяла, а в землището на с Полски Сеновец е изградена и компресорната станция за северния магистрален клон - “к.с. П. Тръмбеш”.

Преминаването на магистралния газопровод е една възможност за задоволяване на енергийните потребности на общината чрез замяна на

традиционните горива с природен газ и постигане на по-добър икономически ефект в сравнение с използването на традиционните енергоизточници, но за сега все още не се доказва икономическа целесъобразност за това. Изградените трасета на магистралния газопровод и отклонението по-скоро натоварват територията на общината, предвид строгите изисквания за сервитутите на съоръженията. Те се определят също съгласно Наредба №16 от 09.06.2004г. и са както следва:

- за Преносни газопроводи и отклонения - При диаметър до Ду (диаметър условен) 1000 mm: ивици с широчина по 15 m от двете страни на оста на газопровода.

- за Компресорни станции (КС) - участък с широчина 10 m около външната граница на обекта.

12. Ландшафт и озеленяване

Класификация съгласно ландшафтното райониране на страната

Според една от възприетите класификации на регионалните физикогеографски комплекси, отразяваща критериите и принципите за диференциация на природните комплекси по главни признаци, свойства на индивидуалност, еднородност, специфична структура и др., територията на Община Полски Тръмбеш се отнася към следните таксономични единици:

Област на Дунавската равнина

Географското положение на областта въздейства върху климатичните, а оттам и върху аграрната специализация на Дунавската равнина, върху развитието на селищата и транспортната Основни компоненти, формиращи характера, структурата и облика на ландшафта.

Характерът, структурата и обликът на ландшафта се формират от взаимодействието на основните природни и антропогенни ландшафти, присъстващи в обхвата на Община Тръмбеш, които са изследвани последователно в съответствие с вертикалната структура на ландшафта.

Природни компоненти на ландшафта

Преобладаващо участие при формирането на характера на ландшафта в Община Полски Тръмбеш имат природните компоненти на средата.

Геоложката основа е предпоставка за формиране на земното покритие, почвите и съответно и растителността, които от своя страна определят до голяма степен облика на ландшафта. Освен това, устойчивостта на геоложката основа определя условията за строителство и характера на застрояването на териториите.

Според геоложкия си строеж територията на общината попада в източните части на Мизийската платформа. Районът е изграден е от скалите на долната креда, неогена и кватернера, а тектонският стил на разглежданата част от платформата се характеризира с почти хоризонтални пластове.

Релефът със своите елементи – наклони, разчлененост, експозиция е важен компонент на ландшафта на територията на Община Полски Тръмбеш предвид на разнообразния си характер и влиянието, което оказва върху възможностите за усвояване на териториите и развитието на водещите функции.

Преобладаващият релеф на общината е равнинен. В източната част той преминава в хълмисто-равнинен. Територията ѝ изцяло попада в Дунавската равнина. Надморската височина варира от 30 до 360 метра. Източната част на общината, на изток от долината на река Янтра е заета от най-северните разклонения на ниските

Драгановски височини с максимална височина от 369 m, разположена южно от село Орловец. Останалата по-голяма, западна част е заета от хълмистите южни части на Средната Дунавска равнина, като северно от село Каранци, в долината на Янтра е най-ниската точка на общината – 34 m н.в.

Климатът на района е умерено континентален. Средногодишната температура на въздуха в района възлиза на +11,5° С Лятото и есента са топли и продължителни, а зимата студена. През зимните месеци се наблюдават денонощни температурни инверсии, а през лятото, максималните дневни температури са покачват до 39°С в резултат от прегряване на атмосферния въздух.

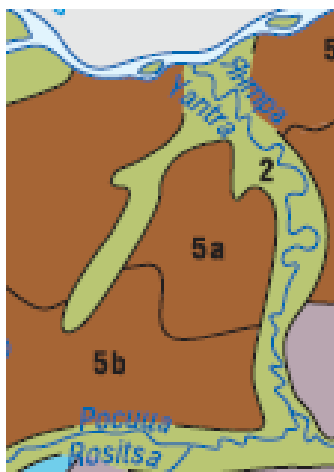
Преобладаващата посока на вятъра през цялата година е североизточната (средна годишна честота 42,6%) и северозападната (ср. год. честота 37,3%). Климатът оказва косвено влияние върху ландшафта, върху функционалното зонироване на територията на общината, но също така и върху естетическите качества на ландшафта, които се променят през различните сезони.

Повърхностните води – водни площи и течения, които се намират на територията на община Полски Тръмбеш имат огромна роля както за подобряване на микроклимата на средата, така и за разнообразяване на въздействието на ландшафта, за съхраняване на биологичното разнообразие чрез по-богатите екосистеми, които се развиват в близост до влажни зони. В зависимост от тяхното предназначение и статут, те създават условия и за допълнителни спортни и рекреационни дейности.

Ограничените и недостатъчни водни ресурси на общината се състоят от повърхностно течащи и подпочвени води. Важно място заема р. Янтра с притока си р. Елия. По поречието ѝ са изградени помпени станции. Водосборният басейн на реката е 86 кв.км.

В общината има разкрити източници на дълбоко подпочвени минерални води с хипотермален произход / гр. Полски Тръмбеш и с. Обединение/.

Почвите определят характера на растителността и видовото разнообразие, поради което косвено влияят и върху характера на ландшафта.

5a	карбонатни черноземи на места с литогенни рендзини и/или с ливадни черноземи Calcic Chernozems - Leptosols - (Gleyic Chernozems) – 3/4
5b	обикновени черноземи на места в комплекси с ливадни черноземи – 5 Haplic Chernozems rarely with gleyic chernozems – 5
2	наносни почви, рядко със засолени и/или пясъчни почви Fluvisols – 1/4

В обхвата на изследвания район почвите са карбонатни и обикновени черноземи. По заливните и надзаливните речни тераси са разпространени наносните почви. Тази почвена покривка предопределя успешното отглеждане на, характерни за района, култури.

Защитените Националната екологична мрежа (НЕМ) в общината се развива едва през последните 5-6 години. При пълната и липса до 2006 г. през последните години достига до 34,95 кв. км или 7,54% общинската територия. Въпреки, че делът и е много по-малък от средното национално ниво напредъкът в това отношение е осезателен.

В общината няма защитени територии. Делът на НЕМ е изцяло формиран от защитените зони по НАТУРА 2000. В общината са обособени само защитени зони по Директивата за хабитатите. Това са 33 Беленска гора, 33 Река Янтра и 33 Студена река.

Беленска гора - защитена зона BG0000231, засяга част от територията на с. Орловец и Каранци. Целта е запазване на площта на природните местообитания и местообитанията на видовете.

Студена река — защитена зона BG0000233, засяга част от територията на селата Павел и Вързулица Обща територия на зоната: 53015,68 дка.

Зона **“Река Янтра”** по Директива 92/43/ЕЕС за местообитанията код BG 0000610 с площ 138 998,825 дка., засяга от землищата на Полски Тръмбеш, Каранци, Раданово, Петко Каравелово и Куцина.

Върху характера на ландшафта в община Полски Тръмбеш оказват влияние и антропогенните компоненти, независимо от факта, че природните компоненти имат преобладаващото участие.

В обхвата на разглежданата територия попадат землищата на 15 **населени места**. Селищата са възникнали вследствие на благоприятни природни и климатични условия, наличие на водоизточници, плодородни почви и др. като до голяма степен структурите им са продиктувани от топографските условия на територията.

Териториалното разположение на селищната мрежа в общината следва характера на релефа и развитието на общината. Вследствие на топографията на територията са се формирали няколко типа селищни структури. По-големите селища са разположени сред земеделските земи и най-често са с компактна структура.

Промислени ландшафти преобладават в периферията на общинския център – град Полски Тръмбеш, тъй като там са разположени основната част от предприятията, където е обособена югозападна промишлена зона.

Извън общинския център за отбелязване е предприятието за преработка и разфасовка на мед в с. Масларово.

В община Полски Тръмбеш е развито **растениевъдството** - главно зърно-производство, производство на технически и фуражни култури. Климатичните особености, с които се характеризира общината, заедно с почвените характеристики, създават благоприятни условия за отглеждане на тези култури, в чието отглеждане тя има дългогодишни традиции. Развитието на **животновъдството** се свързва предимно с отглеждането на животни в домашни условия. Птицевъдството е представено от птицефермата в с. Вързулица. За отбелязване са и пчелините. Условията за развитие на биологично земеделие дава възможност за положителна промяна в характера на ландшафта, за обогатяване на неговото въздействие и доближаването му да естествените му функции.

Други изключително важни антропогенни компоненти на ландшафта са тези, които са свързани с развитието на комуникационно-транспортната и инженерно-техническата инфраструктура. В по-голямата си част това са линейни компоненти, които разсичат ландшафта и от една страна са ограничител в развитието, но от друга играят важна роля за обвързване на функционалните зони в общината, за тяхното обслужване и снабдяване. Основните проблеми при тях са свързани с хармоничното им вписване в живописното обкръжение и отстраняване на нарушенията в ландшафта след изграждането им.

Макар и с ограничено въздействие, поради специфичния релеф, нарушители на хармонията в ландшафта са местата за добив на полезни изкопаеми, за депониране на отпадъци от от домакинствата.

Елементи, формиращи зелената система на общината и града

Основната макроструктурна рамка, формираща зелената система на общината, обхваща следните видове територии: горски, селскостопански и урбанизирани, основно с техните озеленени пространства и поречията на реките, преминаващи до някои от тях. Територията на общината възлиза на 463 652 дка в т.ч. 46 212 дка (9,97%) горски територии, 392 032 дка (84,55%) селскостопански територии и 12 964 дка (2,8%) урбанизирани територии.

За опазване на зелената система и биологичното равновесие в общината допринасят защитените зони по Натура 2000, които на места играят ролята на биокоридори.

Горският фонд заема незначителна част от територията като главно са представени широколистните гори. Най-широко разпространени са церът, липата, благуна, зимния дъб, габъра, тополата и изкуствено внесените черен бор, акация, ела, орех. Селскостопанските територии за заети от овощни насаждения, зеленчукови, зърнени, фуражни култури и лозарство.

Таблица №: Зелени площи в населени места /градини, улично озеленяване и др/ - община Полски Тръмбеш

№	Населено място	Зелени площи м ²
1.	гр. Полски Тръмбеш	74 000
2.	с. Раданово	14 000
3.	с. Орловец	40 000
4.	с. Каранци	30 000
5.	с. Масларево	6 530
6.	с. Вързулица	19 000
7.	с. Обединение	64 000
8.	с. Иванча	43 000
9.	с. Полски Сеновец	59 000
10.	с. Стефан Стамболово	26 000
11.	с. Павел	8 900
12.	с. Страхилово	124 680
13.	с. Петко Каравелово	45 000
14.	с. Куцина	40 000
15.	с. Климентово	94 000
	Общо за общината	688 110

Източник: Проект на Програма за опазване на околната среда в община Полски Тръмбеш 2014-2020 г.

Зелената система на града се изгражда от малките градски градини и озелени пространства, зелените дворове и вътрешно-квартални пространства, уличното озеленяване. Градската територия на Полски Тръмбеш трудно може да се определи като система от зелени площи.

Община Полски Тръмбеш е предприела действия по възстановяване на паркове и зелени площи в селата: Раданово, Обединение, Масларево и Полски Сеновец. Дейностите по възстановяване включват почистване на зелените площи, оформяне на алейната мрежа и поставянето на обзавеждане - пейки и кошчета.

Обособена зона за отдих и спорт е изградена в гр. Полски Тръмбеш – „Ловен парк”.

В резултат на проведения анализ на зелената система на общината и града могат да се направят обобщени изводи за тяхното присъствие в пространствената и функционална структура на общината и града, функционалното им предназначение и състоянието им. Процентното съотношение на горските територии към селскостопанските, отнесени към териториите на населените места, също така наличието на речни водни ресурси, разнообразен релеф, характерна флора и фауна показват, че състоянието на ландшафта на територията на община Полски Тръмбеш по количествени показатели е в относително благоприятно съотношение и стабилно състояние към момента на разработване на ОУПО.

13. Правила и нормативи за прилагане на ОУПО Полски Тръмбеш

ЧАСТ ПЪРВА: ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

Настоящите правила и нормативи са разработени на основание чл. 23, ал. 2, т. 15, буква з от Наредба № 8 за обема и съдържанието на устройствените планове (Обн. ДВ бр. 57/2001 г.)

РАЗДЕЛ I. ОБЩИ ПРЕДПИСАНИЯ

Чл. 1. Предмет и цел на правилата и нормите

(1) Правилата и нормите за прилагане на ОУП на Община Полски Тръмбеш са неразделна част от плана.

(2) С прилагането на правилата и нормативите ще се задоволят постепенно следните изисквания:

- Създаване на здравословни условия на обитаване, труд и отдых;
- Задоволяване жилищните нужди на населението;
- Планово усвояване на природни среди за нуждите на зимния и летен отдых и туризъм;
- Задоволяване рекреационните нужди на населението на общината и района;
- Запазване екологичното равновесие и биологичното разнообразие на природния комплекс;
- Запазване, обновяване и развитие на съществуващите населени места, оформяне на облика и хинтерланда им;
- Икономично използване на теренните ресурси;
- Опазване на културно-историческото наследство.

(3) Участници в устройствения процес по прилагане на ОУП на Община Полски Тръмбеш са:

- Общински органи на управление;
- Органи на експертиза;
- Органи на контрол;
- Физически и юридически лица.

Правомощията и инициативите по прилагане на ОУП на Община Полски Тръмбеш са законово определени и всички последващи действия се съобразяват с това.

ЧАСТ ВТОРА: ЗОНИРАНЕ И УСТРОЙСТВЕНИ РЕЖИМИ НА ТЕРИТОРИЯТА

РАЗДЕЛ I. ЗОНИРАНЕ, РЕЖИМИ

Чл. 2. (1) С одобряването на ОУП на Община Полски Тръмбеш и правилата и нормите към него, предлаганото зонироване, като характер на застрояване и нормите към съответните устройствени зони, стават задължителни по отношение прилагането му.

(2) При възлагане и изработка на общи и подробни устройствени планове за отделни населени места на общината, трябва, в изготвеното за случая задание за проектиране, залегналите правила и норми на застрояване да отговарят на тези, предвидени в ОУПО.

Чл. 3. Устройствовите зони с определен режим на ползване и застрояване в зависимост от специфичното си предназначение биват:

(1) Универсална жилищна зона - **Ж**, включваща следните разновидности със съответните нормативи:

Разновидност на жилищната устройствена зона	Плътност на застрояване Пзаст. в %	Интензивност на застрояване Кинт.	Необходима озеленена площ Позел. в %
Жм	до 60	1.0	мин. 40
Жс	до 50	до 2,0	мин. 40

(2) Производствени територии – **П**

Разновидност на устройствена зона	Плътност на застрояване Пзаст. в %	Озеленена площ Позел. в %	Интензивност на застрояване Кинт.
Пп	50 - 80	20 - 40	1.0 – 2.0

(3) Територии за спорт и атракции – **Са** се устройват съгласно санкционирани подробни устройствени планове при спазване изискванията на чл. 33 ал. 2 на Наредба № 7 за правила и нормативи за устройство на отделните видове територии и устройствени зони (обн. ДВ бр. 3/2004 г.).

Чл. 4. Териториите с общо предназначение биват горски и земеделски територии, територии за водни площи и течения, за транспорт и комуникации и техническа инфраструктура.

(1) Горските територии са възстановените по плана за гороразделяне поземлени имоти, държавна и частна собственост.

(2) Земеделските територии са териториите съгласно КК и КВС.

(3) Територии за транспорт и комуникации са част от съществуващите пътища от републиканско, общинско и местно значение и се оразмеряват съгласно Закон за устройство на територията, Закон за пътищата, Наредба № 7 за правила и нормативи за устройство на различните видове територии, Наредба № 1 за проектиране на пътищата и Наредба № 2 от 2004 г. за планиране и проектиране на комуникационно-транспортните системи на урбанизираните територии.

(4) Водни площи са съществуващите водни течения и площи.

(5) Територии за техническа инфраструктура са групирани имоти и части от тях за разполагане на линейните и площни обекти на системите за водоснабдяване и канализация, електроснабдяване, за сметосъбиране, за въжен транспорт и станциите към него.

(6) Териториите с общо предназначение се параметрират с подробни устройствени планове, разработени за тях. Последните се изготвят на базата на планово задание и се съобразяват с предвижданията на ОУПО.

(7) Смяната на земеделските земи за неземеделски нужди се допуска в земи от пета до десета категория без такива, представляващи трайни насаждения.

Чл. 5. Терени с обекти на културно-историческото наследство се устройват съобразно изискванията и определените от Закона за културното наследство (Обн. ДВ бр. 19/2009 г.).

Чл. 6. Допустимите и недопустимите дейности за всички устройствени зони се подчиняват на Закона за устройство на територията (обн. ДВ бр. 1/2001 г.) и наредбите на МРРБ, МК и МЗ.

РАЗДЕЛ II. ОБЩИ РАЗПОРЕДБИ

Чл. 7. Общината може да придобива имоти – собственост на физически и юридически лица, за устройствени нужди, породени с ОУП на Община Полски Тръмбеш при наличие на ОУП или подробен устройствен план, разработен в съответствие с ОУП на Община Полски Тръмбеш.

1. Придобиването на имоти става в съответствие с чл. 205 от ЗУТ.

Чл. 8. Комуникационно-транспортната и инженерните мрежи в извънселищната територия се проектират и изпълняват след наличието на одобрени идейни и работни проекти и техните разчети, съобразени с предписанията на ОУП на Община Полски Тръмбеш.

Чл. 9. Общият устройствен план на Община Полски Тръмбеш може да бъде изменен само в случаите, предвидени в чл.134 ал. 1 от ЗУТ.

РАЗДЕЛ III. ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

Чл. 10. Настоящите правила и нормативи за прилагане на ОУП на Община Полски Тръмбеш не отменят действащите общи нормативни актове в областта на устройството на територията и други такива, свързани с тази материя.

ПРИЛОЖЕНИЯ

МИНИСТЕРСТВО НА КУЛТУРАТА

 НАЦИОНАЛЕН ИНСТИТУТ ЗА НЕДВИЖИМО КУЛТУРНО НАСЛЕДСТВО
София 1125, кв.Изток, ул.“Лъчезар Станчев” № 7, тел.: 02/4484811, E-mail: ninkn-sof@ninkn.bg

Изм. № 0800-144/11.04.2013 г.

ОГЩИНА ПОЛСКИ ТРЪМБЕШ ул. "Черно море" № 4 п.к. 5180
РЕГИСТРАЦИОНЕН ИНДЕКС И ДАТА 0800-144-11.04.2013
СРОК НА ИЗПЪЛНЕНИЕ: 16.04.2013

ДО
Г-Н ГЕОРГИ ЧАКЪРОВ
КМЕТ НА ОБЩИНА ПОЛСКИ ТРЪМБЕШ
ул. "Г.Димитров" № 105
гр. ПОЛСКИ ТРЪМБЕШ - 5180
обл.ВЕЛИКО ТЪРНОВО
На Ваш изх.№ СА-01-02-1511/22.03.2013 г.

УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН ЧАКЪРОВ,

В отговор на Вашето искане да Ви бъде предоставена информация за недвижимите културни ценности /НКЦ/ /паметници на културата/ на територията на община Полски Тръмбеш, във връзка с изработване на Общ устройствен план на община Полски Тръмбеш, приложено Ви изпращам извадка от справочника за недвижимото културно-историческо наследство в област Велико Търново, съдържаща списък на обектите на територията на община Полски Тръмбеш със статут на недвижими паметници на културата по смисъла на чл.12 от ЗНKM /отм./, които съгласно §10, ал.1 и §12, ал.1 от Преходните и заключителните разпоредби на Закона за културното наследство /ЗКН/ /ДВ бр.19 от 2009 г., изм. ДВ бр. 92 от 2009г и бр. 54 от притежават статут на НКЦ. /Приложение № 1/. Копие на електронен посетел на Списъка на НКЦ територията на община Полски Тръмбеш можем да Ви предоставим на електронен адрес на общината.

Информирам Ви, че съгласно чл.146, ал.3 от ЗКН недвижимите археологически обекти притежават статут на НКЦ с категория "национално значение" до установяването им като такива по реда на този закон.

С протокол от междуведомствената комисия от 05.03.2008г. са определени граници и режимите за ползване на територията и охранителната зона на недвижим археологическа културна ценност "Неолитно селище" в землището на с. Орловец, общ. Полски Тръмбеш, обл. Велико Търново /Приложение № 2/.

С Разпореждане на МС № 1711 от 22.10.1962 г. всички селищни и надгробни могили и средновековни отбранителни валове са обявени за паметници на културата, по реда на чл. 4, ал. 1 от ЗНKM /отм./ и съгласно §10, ал.1 от ЗКН притежават статут на НКЦ с категория "национално значение" /Приложение № 3/.

Информация за наличие на археологическите обекти на територията на община Полски Тръмбеш, които са със статут на НКЦ паметници на културата по смисъла на чл.12, чл.1 от ЗПКМ /отм./ и на ценности по смисъла на чл.146, ал.3 от ЗКН се съдържа в Регионален исторически музей – Велико Търново.

С писмо № 4349 от 04.12.1992 г. на НИИИК всички възпоменателни знаци, издигнати по повод участието на България във войните от 1885, 1912-1913, 1915-1918, 1944-1945 години са декларирани като исторически паметници на културата по смисъла на чл.12 от ЗПКМ /отм./, и съгласно §12, ал.1 от ЗКН притежават статут на НКЦ /Приложение № 4/.

Съгласно ЗКН искания за намеси в недвижимите културни ценности се съгласуват от министъра на културата или от оправомощени от него длъжностни лица след писмено становище на НИИИКН.

Техническите данни за недвижимите културни ценности адрес, квартал, планоснимачни номера и др. са към датата на придобиване на статута им, поради което моля за тяхното актуализиране към днешна дата, което може да се извърши на място.

Информирам Ви, че НИИИКН не е провеждал дейности по актуализация на списъка на НКЦ на територията на общината и в института не са постъпвали предложения от общинската администрация за реализиране на такава дейност. Дейностите по актуализация на списъка включват актуализирана оценка на културната и научна стойност на обектите, на състоянието им, определяне на режими за опазването им, както и идентифициране на нови обекти с потенциал на НКЦ. Въз основа на проведените дейности НИИИКН предлага на министъра на културата определяне на режими на опазване и актуализация на списъка на НКЦ /отписване на обекти, които са загубили стойността си на НКЦ и евентуално деклариране на нови идентифицирани обекти. Редът за провеждане на дейности по идентифициране на НКЦ, въз основа на които се актуализира списъка, е регламентиран в „Наредба №12 от 21 ноември 2012 г. за реда за идентифициране, деклариране, предоставяне на статут и за определяне на категорията на недвижимите културни ценности, за достъпа и подлежащите на вписване обстоятелства в Националния регистър на недвижимите културни ценности“.

Приложения: съгласно текста.

ДИРЕКТОР НА ДИРЕКЦИЯ „РАФИССД“:

/арх. Г. СТОЯНОВА/

БВ

Община Полски Тръмбеш

№ по ред	Населено място	Обект /адрес, локализация/	Кадастрални данни			деклариран с: писмо № / протокол №/ списък	обявен в: ДВ бр./год. /протокол на НСОПК	свален с: писмо №/ протокол №/ ДВ бр./год.	Вид	Категория	Собственост
			кв.	парц.	пл.№						
1	с. Стефан Стамболово	Антична крепост, м. Джигра, връх западно от селото					ДВ бр.93 от 26.11.1971 г.		археологически	местно	държавна
2	с. Стефан Стамболово	Антично и ранносредновековно селище, м. Ашаръбунар, 1 км. северно					ДВ бр.93 от 26.11.1971 г.		археологически	местно	държавна
3	с. Стефан Стамболово	Тракийско селище, м. Кучаклък, 500 м. западно					ДВ бр.93 от 26.11.1971 г.		археологически	местно	държавна
4	с. Стефан Стамболово	Църква "Св. Йоан Рилски"				Писмо №2586 от 05.07.1979 г.			археологически		държавна
5	с. Иванча	Антично и средновековно селище, м, Селище, 500 м, югозападно					ДВ бр.93 от 26.11.1971 г.		археологически	местно	държавна
6	с. Иванча	Антично селище, м. Бели локви, 2 км. югозападно					ДВ бр.93 от 26.11.1971 г.		археологически	местно	държавна
7	с. Иванча	Антично селище, м. Плачковец, 2 км. югозападно					ДВ бр.93 от 26.11.1971 г.		археологически	местно	държавна
8	с. Иванча	Антично и средновековно селище, м. Кошара, 2 км. северно					ДВ бр.93 от 26.11.1971 г.		археологически	местно	държавна
9	с. Каранци	Праисторическо и тракийско селище, м. Глава, до селото, източно					ДВ бр.93 от 26.11.1971 г.		археологически	местно	държавна
10	с. Каранци	Антично селище, м. Юртлук, 1 км. северно					ДВ бр.93 от 26.11.1971 г.		археологически	местно	държавна
11	с. Каранци	Тракийско селище, м. Юртлук, 1 км. северно					ДВ бр.93 от 26.11.1971 г.		археологически	местно	държавна
12	с. Каранци	Църква "Св. Димитър"				Писмо №2586 от 05.07.1979 г.			художествен		религиозна
13	с. Климентово	Антично, късноантично и средновековно селище, м. Червенка или м. Юртлук, 2 км. северозападно					ДВ бр.93 от 26.11.1971 г.		археологически	местно	държавна
14	с. Куцина	Антично селище, м. Баневец, 1 км. Северно					ДВ бр.93 от 26.11.1971 г.		археологически	местно	държавна
15	с. Куцина	Антично и средновековно селище, м. Пчелин, 1,5 км. северозападно					ДВ бр.93 от 26.11.1971 г.		археологически	местно	държавна
16	с. Масларево	Надгробна могила, 3 км. югозападно от селото				пилюрен списък от 09.03.1955 г.	РМС №1711 от 1962 г.		археологически	национално	държавна
17	с. Масларево	Надгробна могила, 800 м. източно от селото				пилюрен списък от 09.03.1955 г.	РМС № 1711 от 1962 г.		археологически	национално	държавна

Община Полски Тръмбеш

18	с. Обединение	Антична крепост, м. Голямо усое, 3-4 км. Южно					ДВ бр.93 от 26.11.1971 г.		археологически	местно	държавна
19	с. Обединение	Светилище на Артемида, м. Дерменбаир, 3,5 км. южно					ДВ бр.93 от 26.11.1971 г.		археологически	местно	държавна
20	с. Обединение	Църква "Св. Архангел Михаил"				Листо №2586 от 05.07.1979 г.			художествен		религиозна
21	с. Орловец	Църква "Св. Троица"				Листо №2586 от 05.07.1979 г.			художествен		религиозна
22	с. Орловец	Две надгробни могили, м. Лозята				10.08.1955 г.	РМС №1711 от 1962 г.		археологически	национално	държавна
23	с. Орловец	Рашкова могила, м. Чемардтета				10.08.1955 г.	РМС №1711 от 1962 г.		археологически	национално	държавна
24	с. Орловец	Надгробна могила, м. Конакчанак				10.08.1955 г.	РМС №1711 от 1962 г.		археологически	национално	държавна
25	с. Орловец	Неолитно селище, м. Ада кузу, североизточно от селото					по смисъла чл.12, ал.1 от ЗПКМ Протокол от 05.03.2008 г. граници и режими		археологически		държавна
26	с. Павел	Паметник на загинали партизани					ДВ бр.40 от 22.05.1970 г.		исторически	местно	
27	с. Павел	Лобно място на загинали партизани					ДВ бр.40 от 22.05.1970 г.		исторически	местно	
28	с. Павел	Лобно място					ДВ бр.40 от 22.05.1970 г.		исторически	местно	
29	с. Павел	Паметник на Тодор Моллов /Сенко/					ДВ бр.40 от 22.05.1970 г.		исторически	местно	
30	с. Павел	Къща на Петко К. Грозданов					ДВ бр.40 от 22.05.1970 г.		исторически	местно	частна
31	с. Павел	Къща на Георги П. Тарълов - СВАЛЕНА	V				ДВ бр.40 от 22.05.1970 г.	ДВ бр.91 от 1992 г.	исторически	за сведение	частна
32	с. Павел	Къща на Иван и Иванка Кръстеви					ДВ бр.40 от 22.05.1970 г.		исторически	местно	частна
33	с. Павел	Къща на братя Рускови					ДВ бр.40 от 22.05.1970 г.		исторически	местно	частна
34	с. Павел	Къща на Панайот Венков					ДВ бр.40 от 22.05.1970 г.		исторически	местно	частна
35	с. Павел	Жилищна сграда	44	VI	299	Листо №4850 от 22.01.1988 г.			архитектурно-строителен		частна
36	с. Павел	Църква "Св. Троица"				Листо №2586 от 05.07.1979 г.			художествен		религиозна

Община Полски Тръмбеш

37	с. Полски Сеновец	Църква "Св. Теодор Стратилат"				Писмо №2586 от 05.07.1979 г.			художествен		религиозна
38	гр. Полски Тръмбеш	Ранносредновековно селище, м.Хисарлък, 1 км.северно					ДВ бр.93 от 26.11.1971 г.		археологически	местно	държавна
39	гр. Полски Тръмбеш	Праисторическо селище, м.Хисарлък, 1 км. северно					ДВ бр.93 от 26.11.1971 г.		археологически	местно	държавна
40	гр. Полски Тръмбеш	Лобно място, м.Брушака, 500 м. западно					ДВ бр.40 от 22.05.1970 г.		исторически	местно	
41	с. Раданово	Антично селище, м.Таш тепе, 500 м. под гробището					ДВ бр.93 от 26.11.1971 г.		археологически	местно	държавна
42	с. Раданово	Късноантична крепост, м.Бели бряг, 2 км. североизточно					ДВ бр.93 от 26.11.1971 г.		археологически	местно	държавна
43	с. Раданово	Праисторическо селище, м.Бели бряг, 2 км. североизточно					ДВ бр.93 от 26.11.1971 г.		археологически	местно	държавна
44	с. Петко Каравелово	Праисторическо селище, м.Блатото, 2 км. източно					ДВ бр.78 от 08.10.1968 г.		архитектурно-строителен от Античността и Средновековието	местно	държавна
45	с. Петко Каравелово	Антично селище, м.Мечи дол, 3,5 км. североизточно					ДВ бр.93 от 26.11.1971 г.		археологически	местно	държавна
46	с. Петко Каравелово	Манастирище, м.Грамастик, 3 км. източно				-	ДВ бр.93 от 26.11.1971 г.		археологически	местно	държавна
47	с. Страхилово	Антично селище с некропол, м.Попски гроб, 1 км. северно					ДВ бр.93 от 26.11.1971 г.		археологически	местно	държавна
48	с. Страхилово	Разкопана надгробна могила, източно от селото					РМС №1711 от 1962 г.		археологически	национално	държавна
49	с. Страхилово	Надгробна могила, северно от селото					РМС №1711 от 1962 г.		археологически	национално	държавна
50	с. Страхилово	Надгробна могила, м.Хаджи Корсу, южно от селото					РМС №1711 от 1962 г.		археологически	национално	държавна
51	с. Страхилово	Надгробна могила, м.Кочавски път, източно от селото					РМС №1711 от 1962 г.		археологически	национално	държавна
52	с. Страхилово	Надгробна могила, м.Червенка, югоизточно от селото					РМС №1711 от 1962 г.		археологически	национално	държавна
53	с. Страхилово	Надгробна могила, м.Дюзикан, южно от селото					РМС №1711 от 1962 г.		археологически	национално	държавна
54	с. Страхилово	Надгробна могила, м.Чаталджа, югозападно от селото					РМС №1711 от 1962 г.		археологически	национално	държавна

Община Полски Тръмбеш

№ по ред	Населено място	Обект	Деклариран с:	Вид	Категория	Собственост
55	с. Иванча	Паметник на загиналите местни жители във войните	Писмо -№4349 от 04.12.1992 г.	исторически	национално	общинска
56	с. Каранци	Паметна плоча на поручик Стефан Кирилов Стефанов	Писмо -№4349 от 04.12.1992 г.	исторически	национално	общинска
57	с. Каранци	Паметник на загиналите във войните за България от село Каранци от 1912-1913 г., 1915-1918 г., 1944-1945 г.	Писмо -№4349 от 04.12.1992 г.	исторически	национално	общинска
58	с. Климентово	Плоча - 130 г. огнище на просвета	Писмо -№4349 от 04.12.1992 г.	исторически	национално	общинска
59	с. Климентово	Паметна плоча на загиналия опълченец Мирчо Кръстев в Руско-турската война 1877-1878 г.	Писмо -№4349 от 04.12.1992 г.	исторически	национално	общинска
60	с. Куцина	Паметна плоча на Хаджи Никола Стоянов - участник в четата на Христо Ботев	Писмо -№4349 от 04.12.1992 г.	исторически	национално	общинска
61	с. Куцина	Паметник на участниците в Балканската, I и II световни войни	Писмо -№4349 от 04.12.1992 г.	исторически	национално	общинска
62	с. Масларево	Паметник на загиналите фронтовици в Отечествената война	Писмо -№4349 от 04.12.1992 г.	исторически	национално	общинска
63	с. Масларево	Военен паметник на загиналите в Балканската и Първата световна война	Писмо -№4349 от 04.12.1992 г.	исторически	национално	общинска
64	с. Обединение	Паметна плоча в памет на убитите и умрелите след раняване през войната 1915-1918 г.	Писмо -№4349 от 04.12.1992 г.	исторически	национално	общинска
65	с. Орловец	Войнишки паметник на загиналите във Отечествената война	Писмо -№4349 от 04.12.1992 г.	исторически	национално	общинска
66	с. Павел	Паметник на загиналите във войните 1912-1918 г. и 1944-1945 г.	Писмо -№4349 от 04.12.1992 г.	исторически	национално	общинска
67	с. Петко Каравелово	Войнишки паметник на загиналите във Втората световна война	Писмо -№4349 от 04.12.1992 г.	исторически	национално	общинска
68	с. Полски Сеновец	Паметни плочи на загиналите в Балканската, Медусъюзническата и Отечествената войни	Писмо -№4349 от 04.12.1992 г.	исторически	национално	общинска
69	с. Раданово	Паметник на убитите войници през войните 1912, 1913, 1915, 1918 г.	Писмо -№4349 от 04.12.1992 г.	исторически	национално	общинска
70	с. Страхилово	Паметна плоча	Писмо -№4349 от 04.12.1992 г.	исторически	национално	общинска
71	с. Страхилово	Бюст-паметник	Писмо -№4349 от 04.12.1992 г.	исторически	национално	общинска
72	с. Страхилово	Паметна плоча на Христо Пасков Козлев	Писмо -№4349 от 04.12.1992 г.	исторически	национално	частна

1892 · 1921 · 1948

БЪЛГАРСКА АКАДЕМИЯ НА НАУКИТЕ
НАЦИОНАЛЕН
АРХЕОЛОГИЧЕСКИ ИНСТИТУТ С МУЗЕЙ

Директор

Тел.: 00359 2 986 76 52
 Факс: 00359 2 988 24 05
 E-mail: naim@naim.bg
 Web-site: http://www.naim.bg

Изм.№ 652/03.08.2016

До
Георги Чакъров
 Кмет на община Полски Тръмбеш

Уважаеми господин Чакъров,

Във връзка с Ваше писмо № СА 01-03-3401/18.07.2016 г., Ви изпращаме изготвената справка от автоматизирана информационна система „Археологическа карта на България“ (АИС АКБ) за 197 археологически обекта от територията на Община Полски Тръмбеш.

Държим да Ви уведомим, че информацията от АИС АКБ може да се ползва само за дейности, свързани с проучването, опазването и популяризирането на археологическото наследство. Редът за ползването ѝ е определен от Наредба № Н-2 на Министерството на културата за създаване, поддържане и предоставяне на информацията от автоматизирана информационна система „Археологическа карта на България“ (ДВ бр. 32 от 19.04.2011 г.).

Необходимо е да уточним, че над 99 % от регистрационните карти за археологическите обекти от Община Полски Тръмбеш са изготвени през 1992 г. По тази причина те са с твърде приблизителна локализация и без прецизен картен материал. Картите и GPS координатите, които са приложени към анотациите на обектите, са изготвени сега по наличните данни в АИС АКБ и след справка с топографски карти и сателитни снимки. Затова при някои местоположения на обектите е указано приблизително.

Необходимо е да се направи уточнението, че предоставената информация е единствено за обекти, регистрирани в АИС АКБ в резултат на инцидентни теренни проучвания. На територията на Община Полски Тръмбеш не са правени системни издирвания на археологически обекти, които значително биха обогатили познанията за археологическото наследство в този регион.

Адрес: Национален археологически институт с музей - Българската академия на науките,
 Съборна 2, София 1000; тел. (02) 988 24 06

В случай, че прецените, че предоставената информация за археологическите обекти не е достатъчна, може да инициирате актуализация на данните. Националният археологически институт с музей при Българската академия на науките има кадрови, научен и технически капацитет да проведе целенасочени издирвания на археологически обекти на територията на общината с приложение на ГИС софтуер. Като резултат от провеждането на такива изследвания Община Полски Тръмбеш ще получи информация за всички налични археологически обекти, структури и находки на територията ѝ с точна локализация, граници, хронологическа и видова определеност. Към проучването може да се приложи и оценка на потенциала на всеки археологически обект по отношение бъдещо научно изследване, опазване и възможности за социализация.

Приложение: CD с информация за 197 археологически обекта от територията на Община Полски Тръмбеш.

Директор на НАИМ

доц. д-р Людмил Вагалински

